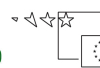

FLORISTIKA

PRIPRAVA IN IZDELAVA ARANŽMAJEV, ŠOPKOV IN NASADKOV

SABINA ŠEGULA

Program: CVETLIČAR (SPI)

Modul: PRIPRAVA IN IZDELAVA ARANŽMAJEV, ŠOPKOV IN NASADKOV (PIA)

Naslov: FLORISTIKA (PRIPRAVA IN IZDELAVA ARANŽMAJEV, ŠOPKOV IN NASADKOV)

Avtorica: mag. Sabina Šegula, univ. dipl. inž. agr.

Strokovni recenzent: Matjaž Pustoslemšek, dipl. inž. agr. in hort.

Lektorica: Marija Jerše, prof. slo. in zgod.

Strahinj, 2010

© Avtorske pravice ima Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije.

Gradivo je sofinancirano iz sredstev projekta Biotehniška področja, šole za življenje in razvoj (2008–2012).

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja ter prednostne usmeritve Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Vsebina tega dokumenta v nobenem primeru ne odraža mnenja Evropske unije. Odgovornost za vsebino

dokumenta nosi avtor.

RAZLAGA IKON V UČBENIKU

Vsaka ikona ima svoj pomen.

CILJ – Navede cilje poglavja.

MOTIVACIJA – Pokaže pomen vsebine poglavja.

PONOVI – Ponovite, kar ste se že naučili pri drugem modulu.

IZVLEČEK – Ne pozabite.

VPRAŠANJE – Odgovorite na vprašanja.

IDEJA – Dodatno delo

KAZALO

1. TRADICIJA IZDELAVE ARANŽMAJEV, ŠOPKOV IN NASADKOV – ZGODOVINSKA OBDOBJA IN RAZVOJ FLORISTIKE	9
Egiptčansko obdobje (3000 pr. n. št.–323 n. št.)	9
Grško (600–146 p. n. št.) IN rimsko obdobje (28–325 n. št.)	11
Bizantinsko obdobje (AD 395–1453)	13
Kitajsko obdobje (960–1912)	15
Gotika (1000–1400)	17
Renesansa (1400–1600)	19
Tudor (1485–1600)	21
Nizozemski – flamski stil (1600–1800)	23
Ameriško kolonialno obdobje (1620–1800)	25
Obdobje elegance – Gregorljansko obdobje (1714–1830)	27
Barok in Rokoko (1715–1774)	29
Viktorijansko obdobje (1830–1900)	31
Edvardijanski stil – Edwardian (1900–1914)	34
ART NOUVEAU (1890–1910)	36
ART DECO (1920–39)	36
Stili dvajsetega stoletja	38
2. STILI IN OBLIKE ARANŽMAJEV, ŠOPKOV IN NASADKOV	43
Klasični stili	44
Okrogli aranžmaji	44
Trikotne oblike	45
Aranžmaji v obliki piramide	46
Aranžmaji v obliki srca	47
Okrogli aranžmaji – venci	47
Aranžmaji v obliki križa	48
Hogart stil – S-linija	49
Aranžmaji v obliki polmeseca	49

Moderni stili aranžmajev.....	50
Vegetativni stil.....	50
Paralelni stil	50
Dekorativen stil.....	51
Dekorativen linearni stil	52
Eksperimentalni stil, prosti stil	53
3. CVETLIČARSKO ORODJE IN PRIPOMOČKI.....	55
Aranžerski material	56
Cvetličarsko orodje in osnovni aranžerski material	56
Dodatni cvetličarski dekorativni material.....	57
Žice	58
NATIKALNA SREDSTVA	59
Gobe za sveže in suho cvetje.....	59
Primavera vaze	59
Namakanje gobe.....	60
4. CVETJE IN ZELENIJE	63
Rezano cvetje	64
Optimalni pogoji za vzgojo	64
Kako oskrbeti rezano cvetje?	64
5. POSODE	68
6. PORTFOLIJA – NAČRT IZDELAVE DEKORACIJE: IDEJA, MOTIV, SKICA, MERILO, NARIS, TLORIS.....	73
Načrtovanje izdelkov.....	73
Stopnje oblikovanja.....	74
Skiciranje	74
Merilo	75
Uporaba skic.....	75
7. TEHNIKE IZDELOVANJA ARANŽMAJEV, ŠOPKOV IN NASADKOV	77
Aranžmaji.....	77
Veliki aranžmaji	79
Namizni aranžmaji.....	81

Tematske dekoracije	83
Sezonske dekoracije	84
8. IKEBANA.....	86
Material za izdelovanje ikeban.....	86
Slog moribana.....	89
Slog nageire	90
Ureditve za sredino mize	92
9. ŠOPKI.....	94
Navadni, vsakdanji šopki	96
Šopki za določene tipe posod.....	96
Darilni šopki	96
Šopki za slavlja – obletnice, sprejemi, predstave	97
Žalni šopki.....	97
Tehnike izdelovanja šopkov.....	98
V roki vezan šopek.....	98
10. NASADKI.....	102
Nasaditve.....	102
Oblika rastlin.....	102
Velikost, oblika, barva listov.....	104
11. Razlaga pravil oblikovanja na primerih aranžmajev, šopkov in nasadkov	108
12. MANAGEMENT IN TRŽENJE	126
KAKO USPEŠNO POSLOVATI?	126
Definicija trženja - marketinga, tržišča in potrošnika	126
TEMELJNA STRATEGIJA TRŽENJA – MARKETINGA.....	127
Oblikovanje marketinškega spleta	127
Raziskava trga	130
Konkurenca.....	130
Ekonomska propaganda	131
Računanje storitev.....	131
13. VIRI.....	133

UVOD

V učbeniku se bomo seznanili z vsebinami pri modulu Priprava in izdelava aranžmajev, šopkov in nasadkov.

Tako bomo spoznavali značilnosti posameznih zgodovinskih obdobj v floristiki, različne stile cvetličnih dekoracij, tehnike izdelave in njihovo uporabo.

Spoznali bomo vlogo, pomen in značilnosti aranžmajev, šopkov in nasadkov, njihovo simboliko in pomembne elemente celostnega pristopa pri izdelavi le-teh.

Ob primerih različnih cvetličnih dekoracij bomo spoznali pravila oblikovanja in namen dekoracij.

Vsak podjeten cvetličar pa mora svojo storitev tudi uspešno tržiti. Zato se bomo seznanili z osnovnimi zakonitostmi trženja. Spoznali bomo, na kaj moramo biti pozorni pri izvajanju dejavnosti s tržnega vidika. Poznati moramo trg, zato moramo najprej opraviti analizo trga, ki nam omogoči poiskati ciljne kupce in konkurenco.

Na koncu bomo še oblikovali prodajno ceno izdelka in storitve.

mag. Sabina Šegula

1. TRADICIJA IZDELAVE ARANŽMAJEV, ŠOPKOV IN NASADKOV – ZGODOVINSKA OBDOBJA IN RAZVOJ FLORISTIKE

V poglavju bomo spoznali značilnosti zgodovinskih obdobj in njihovih stilov, ki se odražajo tudi pri cvetličnih dekoracijah.

Za razumevanje stilov posameznih obdobj in tako ustrezno oblikovanje cvetličnih dekoracij v prostorih, opremljenih v različnih zgodovinskih stilih. Hkrati bomo spoznali, kakšno vlogo je imelo cvetje skozi različna zgodovinska obdobja.

Ponovite znanje, ki ste ga usvojili pri vsebinah zgodovine v osnovni šoli.

EGIPČANSKO OBDOBJE (3000 PR. N. ŠT.–323 N. ŠT.)

Egipčanska civilizacija, ki se razprostirala na območju ozke doline Nila, je bila zelo napredna in je imela dobro razvito kulturo. V širši družbi so izstopali svečeniki, ki so pisali papiruse (hieroglifi), kiparji, slikarji, arhitekti, kovinarji in drugi obrtniki. Življenje jim je predstavljalo priprave na posmrtno življenje in to je bil tudi vzrok za graditev mogočnih grobnic za vladarje, faraone – piramid.

Arhitektura

Monumentalne palače, grobnice, templji in piramide z velikimi stebri je krasilo elegantno pohištvo in kipci iz zlata, alabastra in keramike. V okolici palač so imeli vrtove, kjer je bilo veliko sence. Sestavni del vrta je bil vodnjak, ki je služil za namakanje ali le za okras. Mogočni stebri so bili poslikani in izklesani, stropi so krasile slike. Upodabljali so dogodke iz življenja, podobe ljudi so bile stilizirane in niso imele svojih senc. Oblačila so bila nagubana, iz lana ali uvožene svile.

Barve

Barve egipčanskega stila so bile: terakota rdeča, zelena, modra in temno turkizna, rumena, bela, črna in zlata.

Rastline

Lotus in vodne lilije so mnogokrat upodobljene v povezavi z boginjo Nila – Isis. Na družabnih srečanjih so poleg teh dveh okrasnih rastlin uporabljali še papirus, anemone, narcise in mimoze, od zelenja pa so najpogosteje vključevali vrbo, oljko, palmove liste, vinsko trto in bršljan. Pri dekoracijah so z rastlinami kombinirali različno sadje: jagode, granatna jabolka, grenivke, fige, grozdje, melone in celo čebulo. Za simboliziranje plodnosti so uporabljali buče.

Posode

Imeli so t. i. lotus vaze. Te vaze so imele zgoraj več odprtin, v katere so vstavili rastlinje. Poleg te oblike posod so uporabljali še visoke ozke vaze, ki so bile okrašene z zlatom in dragimi kamni.

Cvetlične dekoracije

V naglavnih dekoracijah so imeli na čelu cvet lotusa. Na vrhu glave so imeli nameščenih več stožcev, ki so bili prepojeni z dišavami. Preko ramen so skupaj z majhnimi šopki visela stebila lotusa. Ovratnike so dopolnjevali z listjem, manjšimi plodovi in rezinami granatnega jabolka. Okrasili so tudi steklenice in kozarce, ki so jih ovijali z zelenjem in s cvetjem. Iz lotosa so izdelali aranžmaje v posodah, ki so bili vedno simetrični. Največkrat so lotus uporabljali v paru, le za vrh aranžmaja so uporabili tri lotuse v popkih. Ob pogrebih so naredili do dva metra visoke ozke dekoracije iz papirusa, lotusa in granatnih jabolk. Rastline so razporedili po nivojih v parih ali v trojkah. Izdelovali so tudi pletenice iz listja, cvetov in manjših plodov.

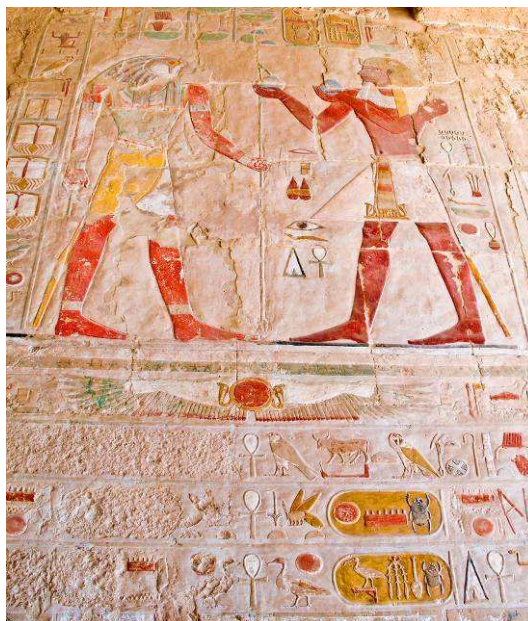
Slika 1: Piramide

Slika 2: Stilske poslikave lotusov

Slika 3: Dekoracija z lotusi

Slika 4: Hieroglifi

GRŠKO (600–146 P. N. ŠT.) IN RIMSKO OBDOBJE (28–325 N. ŠT.)

Ti dve obdobji običajno obravnavamo skupaj, saj se njuni kulturi dopolnjujeta. Imeli sta veliko skupnega: sredozemsko podnebje in s tem rastlinje, ljubezen do narave, podobno arhitekturo in kiparstvo in celo svoje bogove. Ti dve civilizaciji imata mnoge skupne značilnosti.

Arhitektura

Klasika arhitekture so stebri, ki so bili lepo poslikani v beli, zeleni, rumeni, črni in škrlatni barvi; lepo poslikana je bila tudi notranjost prostorov, odlično poslikano pohištvo, razkošni mozaiki na tleh ter oljčni nasadi okoli amfiteatrov, templjev in razkošnih vil.

Barve

Kot smo že omenili, so za poslikave uporabljali škrlatno, črno, temno zeleno, smaragdno zeleno in zlato barvo za notranjost, nevestina oblačila so obarvali rumeno (žafan), vijolična barva je bila barva cesarjev, cvetje pa je bilo v svetlih večbarvnih kombinacijah.

Rastline

V Rimu je bila najpomembnejša cvetlica vrtnica, medtem ko je bila v Atenah vijolica. Izdelovali so pletenice, v katere so splekli anemone, plavice, kovačnik, hijacinte, irise, lilije, narcise, mak in tulipane. Ker so te dežele imele sredozemsko podnebje, je bilo uporabljeno tudi značilno zelenje: cipresa, bršljan, mirta, hrast, oleander, rožmarin, oljka in vinska trta. Kot dopolnitev k okrasnim rastlinam ob dekoracijah je služilo sadje: češnje, grozdje, citrusi, oljke, breskve, hruške, slive, šipek; pa tudi zelenjava, zelišča in jagodičevje.

Posode

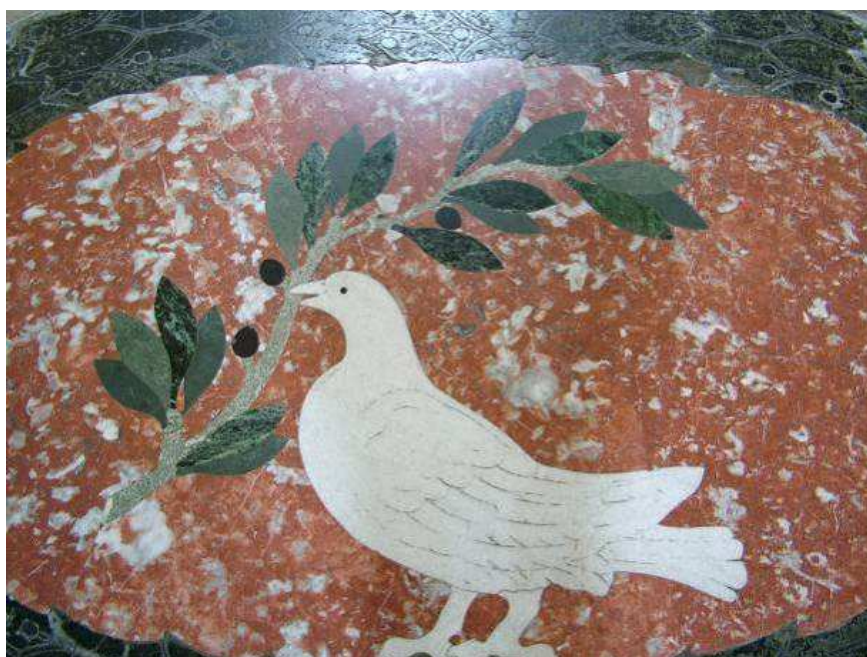
Cvetlične dekoracije niso bile v posodah, ampak so oblikovali pletenice ali vence, po mizah so raztresli cvetje in zelenje. Tako so za cvetlične dekoracije oblikovali rog izobilja, košare in visoke čaše.

Cvetlične dekoracije

Kot smo že omenili, cvetlične dekoracije niso bile vezane na posode, ampak so izdelovali razne pletenice, vence, cvetje so posipali po površinah, ki so jih želeli olepšati. Ob svečanih priložnostih so z venci in s pletenicami okrasili tako prostore kot tudi ljudi. Pletenice so ovili okrog vratu, prsnega koša, ramen in okoli pasu, na glavah pa so imeli vence. Vladarji so imeli naglavne vence iz lovorovega listja ali pa iz zlatih listov, na zadnji hrbtni strani so imeli navezane okrasne ozke trakove. Posipanje s cvetjem je bilo ključnega pomena na slavnih in raznih festivalih. Za Dionizov festival so okrasili palico z bršljanom, ki so ga kombinirali z borovimi storži. Pri Grkih se pojavijo tudi košare in visoke vaze z vrtnicami, nageljni, mirto, anemonami, narcisami, s tulipani in hijacintami. Pri oblikovanju venca in križa pa so razlike opazne. Tako imamo tipični grški in rimski venec in tipični latinski in grški križ.

Simbolika

Skoraj vse rastline so imele svojo simboliko in so bile del rituala. Bogovi so imeli svoje cvetje in zelenje, venec pa je simboliziral večnost.

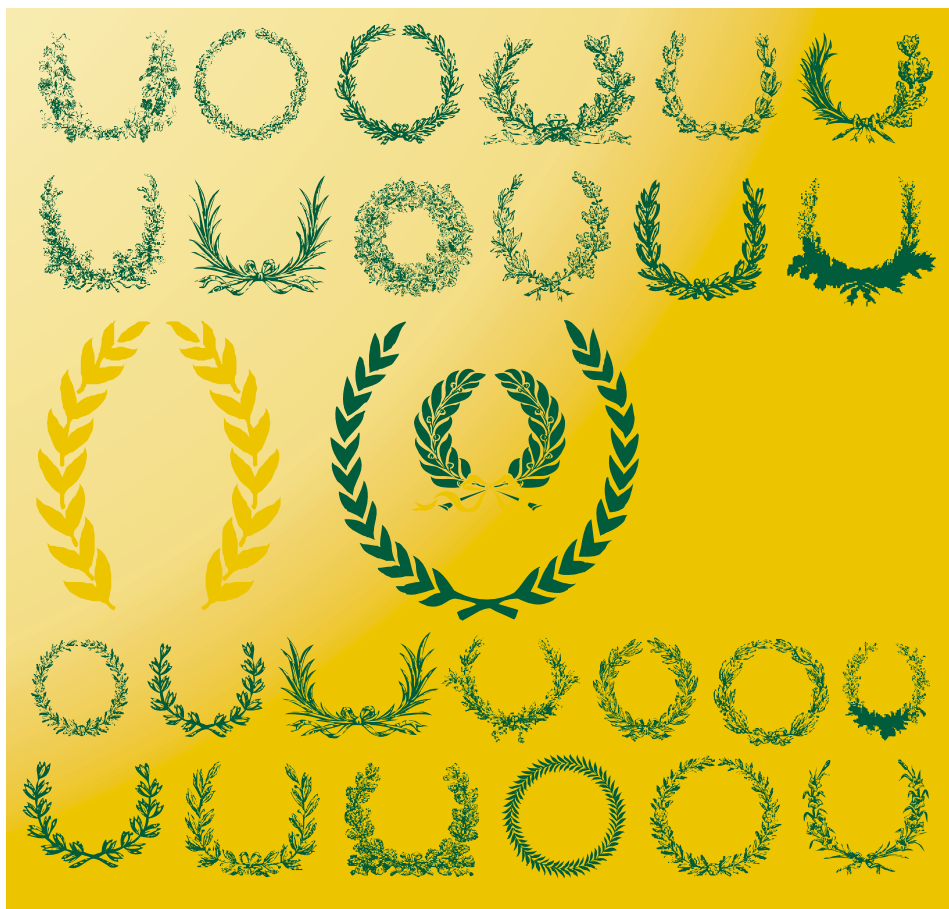
Slika 5: Simbolika – golob z oljno vejico, ki simbolizira mir.

Slika 6: Pletenica iz sadja in cvetja na pročelju stavbe

Slika 7: Afroditin tempelj

Slika 8: Grško rimski venci

BIZANTINSKO OBDOBJE (AD 395–1453)

Bizantinsko cesarstvo je bilo ustanovljeno 395. leta, po propadu in razdelitvi rimskega imperija na dva dela. Vzhodni del je imel svoje bogastvo skoncentrirano v Bizancu. Vsa umetnost je v takratnem času služila potrebam vere, tako je le malo pisnih virov, ki nam odkrivajo posvetno življenje. Največji vpliv je imelo krščanstvo in razkošni zlati mozaiki odražajo razkošje, ki je služilo religiji. Številne upodobitve rastlin in živali so bile stilizirane, vendar so še vedno prevladale naravne oblike, tako da je moč prepoznati, katera žival ali rastlina je upodobljena.

Arhitektura

Za arhitekturo so značilni zaobljeni loki, visoki stebri, tla, stene in stropje krasijo mozaiki. Zavese so bile svilene, stebri so bili oviti s svilenimi trakovi in z vencami. zelo pogosta dekoracija je bilo perje.

Barve

Mozaiki so imeli najprej bela ozadja, kasneje pa so se uveljavile barve, značilne za to obdobje: modra, škrlatno rdeča, zelena in zlata barva ter barve, ki se prelivajo v pavjem peresu.

Rastline

Mozaiki in slike prikazujejo cvetje in zelenje, ki so ga uporabljali v tem času. Kot zelenje so uporabljali: cipreso, lovor, bršljan, mirto, rožmarin, bor, božje drevice, vinsko trto, oljko, palmo in trsje. Od sadja pa: grozdje, oljke, agrume, jabolka, hruške in breskve. Sadje so običajno povezali v viseče rdeče grozde. Najbolj pogosto uporabljeno cvetje je bilo: bele lilije, rdeče vrtnice, modre anemone in drugo modro cvetje.

Posode

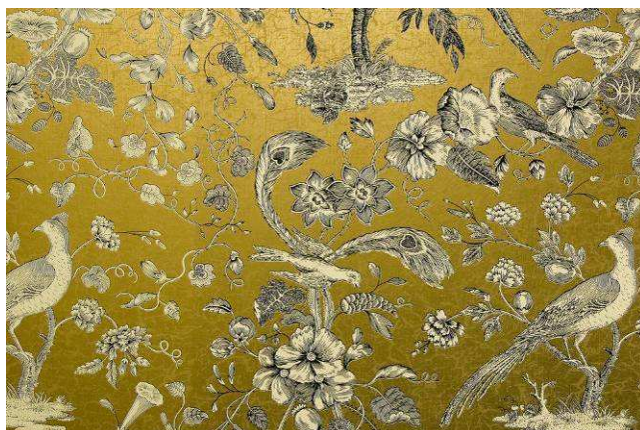
V obliki mozaikov so upodobljene nizke skledice, pletene košare in vodne ročke oz. vrči.

Cvetlične dekoracije

Dekoracije so bile visoke in ozke, narejene iz zimzelenega listja in sadja. Cvetlične dekoracije so bile v pletenih košarah, linije cvetja pa so končale v zašiljeni obliki, ki spominja na obliko loka. Najbolj značilna oblika aranžmaja je bizantinski stožec; iz zimzelenih rastlin, sadja, storžev, cvetja in okrasnih trakov. Material je bil razporejen naključno, ali pa v spirali.

Slika 9: Moderna različica bizantinskega stožca

Slika 10: Tapiserija z zlatim ozadjem

Slika 11: Detajl bizantinskega mozaika

Slika 12: Bizantinski vzorec iz Hagia - Sophia

KITAJSKO OBDOBJE (960–1912)

Čeprav je Kitajska trgovala s sredozemskimi državami že v času Rimljanov, je bila uporaba cvetja na Kitajskem še zelo nepoznana. Kitajska je velika država z različnim podnebjem in raznoliko pokrajino. Družbena struktura je še danes zelo pestra. Poznajo se vplivi religij in filozofskih vplivov: konfucionizem, budizem in taoizem. Vse religije temeljijo na miselnosti, da je človek eno z naravo, verujejo v enostavnost življenja v vseh njegovih oblikah, tudi rastlin. Vrtovi so majhni in so imitacija narave. Hortikultura je bila na Kitajskem umetnost, s katero so se ljudje kulturno izražali.

Arhitektura

Stavbe – pagode imajo strehe z značilnim dvignjenim robom, stebri so rdeči. V notranjosti je lakirano pohištvo v rdeči, črni in zlati barvi. Na stenah so upodobitve narave, največkrat z vodnim motivom. Stene in vrata so drseča.

Barve

Rumena barva je barva cesarja in vladarjev. Rdeča barva in barva mandarine sta barvi sreče in se uporabljata za poroke in festivale, bela barva pa je barva žalovanja.

Rastline

Najbolj cenjena je bila potonika. Kot najbolj pogosto kombinacijo zasledimo bor, bambus in slivove vejice s cvetovi. Poleg navedenih rastlin so uporabljali še cvetoče vejice breskve, marelice, češnje, kutine in magnolije, krizanteme, iris, lotus, orhideje, narcise, azeleje, vrtnice, glicinijo, lilije in razne okrasne trave. Od plodov so največkrat uporabljali breskev in granatna jabolka.

Posode

Lesene posode so bile izrezljane in so služile aranžmaju kot osnova. Posebnost oblikovanja posod je bila ta, da so večkrat služile kot stojalo cvetlični dekoraciji. Prve posode so bile iz brona, kasneje pa so jih izdelovali iz porcelana, srebra in kositra. Načeloma so v zimskem in pomladnem času uporabljali kovinske posode, poleti in v jesenskem času pa porcelanaste. Oblike posod so bile izjemno raznolike, vaze so bile okrašene z vzorci. Pogosto so uporabljali košare različnih oblik in velikosti.

Cvetlične dekoracije

Cvetlična dekoracija je bila v stilu ikebane. Za to ureditev je značilna asimetrija, vendar tu ni strogih pravil o pravih dolžinah cvetja in zelenja ter kotih, ki jih tvorijo v posodah. Cvetje in zelenje je uporabljeno čim bolj naravno, uporablja se sezonsko cvetje in zelenje. V cvetlični dekoraciji so največ tri različne vrste zelenja ali cvetja in ravno tako največ tri različne barve. Pomembno je liho število cvetov. Posoda oziroma vaza je vedno sestavni del cvetlične dekoracije in njena barva mora biti vedno v kontrastu z barvo cvetja. Za ustvarjanje popolnega kitajskega vzdušja je pomembna postavitve cvetlične dekoracije v primerno okolje. Aranžmaji so lahko postavljeni na dekorativne mizice v kitajskem stilu, na stolu ali na tleh. Poleg aranžmaja se vedno doda dekoracija, ki spominja na kitajsko umetnost. Aranžmaji so postavljeni v skupinah in v več nivojih. S tako postavitvijo cvetličnih dekoracij in drugih elementov ustvarimo celotno podobo vzhodnega tihožitja.

Simbolika

Taoizem uči, da ima vsaka rastlina svojo simboliko. V splošnem je simbolika povezana z letnim časom in tudi s pticami. Tako npr. lotos pomeni poletje, je simbol plemstva in čistosti, čistost pa simbolizira tudi čaplja. Miselnost taoizma temelji na konceptu pozitivne in negativne kozmične sile in nasprotij v življenju. Jin je simbol za črno, medtem ko je njegovo nasprotje jang, ki simbolizira belo.

Slika 13: Kitajski porcelan

Slika 14: Značilna dekoracija v kitajskem slogu

Slika 15: Kitajski stil

Slika 16: Kitajski vrt v Golden Gate Park, San Francisco.

GOTIKA (1000–1400)

Gotika ali gotski slog je evropski umetnostni slog, ki se je razvil v obdobju od leta 1250 do 1500. Ta umetnostni slog se je pričel v Franciji in se je nato razširil po celi zahodni Evropi. V tem obdobju se razvijejo vse večje umetnosti: arhitektura, kiparstvo, slikarstvo, steklarstvo, in tudi manj znane umetnosti, kot so zlatarstvo, izdelava miniaturnosti, tkalstvo in druge rokodelske obrti. Predvsem je bila v gotski umetnosti poudarjena razlika med Bogom in ljudmi. Bog je bil najvišji, ljudje so ga spoštovali in se ga bali.

Arhitektura

Najbolj prepoznaven simbol gotске arhitekture so katedrale. Cerkev imajo zasnovano latinskega križa in močne zidove, več stebrov in več oken. Linije zgradb imajo poudarjeno višino, oboki niso okrogli, ampak so šilasti. Veliko bolj bogate so bile mestne hiše trgovcev.

Barve

V tem obdobju so v vitražih poudarjali barve. Barvito so bili zelo pestri, z močnimi barvami in kontrasti. Z uporabo tako barvitnega stekla so dosegli, da je bila svetloba, ki je prihajala v cerkev skozi taka okna, skorajda idilična in je dajala občutek, da prihaja od Boga. Tudi barve cvetja so imele poseben simboličen pomen, predvsem rdeča (trpljenje), bela (čistost, nedolžnost) in vijolična barva (ponižnost).

Rastline in simbolika

V srednjeveških gradovih so za zidovi oblikovali majhne vrtove s fontanami. Cvetje in druge okrasne rastline so poistovetili z duhovi, ki so imeli človeške lastnosti. Tako vsak cvet simbolizira določeno duhovno vrednoto. Celotna simbolika je podrejena krščanski veri. Tako na primer štirje listi opozarjajo na križ ali štiri evangelije, sedem listov simbolizira sedem

darov Svetega Duha ali zaključek ustvarjanja na sedmi dan. Palmove veje so simbol miru, bršljan je simbol Kristusovega večnega življenja. Zanimivo je, da je bila na začetku gotike vrtnica prepovedana, ker je simbolizirala poganske bogove. Sčasoma pa je tudi vrtnica dobila svoje mesto v krščanski mitologiji, saj je mnogokrat krasila grobove kristjanov. Tako rdeče vrtnice postanejo simbol trpljenja, medtem ko bele predstavljajo veselje in Marijo. Zlatorumena vrtnica je simbol slave. Simbol za devico Marijo je bila tudi bela lilija, ki je simbolizirala čistost in devištvo. Vijolične cvetlice, predvsem irisi, so simbol ponižnosti. S križarskih pohodov so z Orienta prinesli nageljne, ki so se v takratnem času uporabljali v medicini, hkrati pa so simbolizirali svetnike in mučence. Različna zdravilna zelišča so bila blagoslovljena in so služila kot sredstvo proti zlu.

Posode

V tem času se je razvila umetnostna obrt in tako so bile kositrne, lončene in steklene posode vedno bolj okrašene. Vaze so imele največkrat oblikovane podstavke. Tudi kamnita korita, ki so krasila vrtove, so bila izklesana in okrašena. V dekoraciji posod so bili večkrat upodobljeni šilasti oboki, ki so bili značilni za takratno arhitekturo.

Cvetlične dekoracije

Cvetlične dekoracije so bile namenjene predvsem krščanskim verskim obredom. Na verskih prireditvah, kjer so častili devico Marijo, so prostore krasili z vrtnicami. Najpogostejša dekoracija sta bila posuto cvetje in zelišča, ki so imela svoj simbolni pomen. Verovali so tudi, da zdravilna zelišča preprečujejo razširitev bolezenskih epidemij. Ob porokah so cerkvena tla posipali s cvetjem in z zelišči, saj so verjeli, da bodo tako obvarovali mladoporočenca pred zlimi duhovi. Poleg posipanja tal s cvetjem, so ob večjih slavnosti s cvetjem okrasili tudi stene, kamor so posamično cvetje pritrdili z različnimi sredstvi. V estetske posode so dali enostavne šopke iz sezonskega cvetja. Značilnih cvetličnih oblik dekoracij v tem obdobju ni.

Slika 17: Gotska katedrala

Slika 18: Gotska katedrala v Milanu

Slika 19: Detajl iz gotske katedrale v Milanu

Slika 20: Gotski balkon z dekoracijo iz rdečih nageljnov

RENESANSA (1400–1600)

Renesansa je francoska beseda in pomeni preporod. To je ime za obdobje, ki je sledilo srednjemu veku, ko so se v Evropi, zlasti v Italiji, razvili umetnost, znanost in poučevanje. Na podlagi grško-rimske kulture so razvili humanistično prepričanje v pomen in dostojanstvo človeka. Trgovanje z vzhodom je Evropi prineslo blaginjo, nekateri trgovci so postali zelo premožni in so tako kot bogato plemstvo veliko denarja namenili umetnosti. Tako so v tem času nastale veličastne palače, kipi, freske, vodnjaki, slike ... Cvetje so največkrat uporabljali v kombinaciji z verskimi obredi in s Kristusovimi upodobitvami. Po temačnem obdobju je bila pomembna svetlobi, značilna so bila večja okna, ki so omogočala pogled na vrtove. V

arhitekturi se umetnost odraža na vsakem koraku. Tako so po stenah in stropih freske, tla so iz obarvanega marmorja ali terakota ploščic, kamnite stopnice imajo lepo oblikovano ograjo, po prostorih so bogato izrezane skrinje, orientalske preproge; dekorativne tkanine so žametne ali iz damasta, z dodatno vtkanimi zlatimi nitmi.

Rastline

Cvetje simbolizira Marijo in Jezusa. Tako je velikokrat upodobljena lilija, ki simbolizira čistost. Naslednja zelo pogosta cvetlica je vrtnica v rdeči, rožnati ali beli barvi. Občasno so uporabljali majhne belo rožnate nageljne in orlico, ki so simbolizirali darove svetega duha (rožnata barva je simbolizirala nedolžnost, vijolična pa ponižnost). Modri iris je simboliziral veličanstvo in s tem Marijo kot kraljico nebes. Za Kristusovo krono so mnogokrat uporabili oranžno lilijo ali cesarski tulipan. Iz tapiserij je razvidno, da so uporabljali tudi zlatice, jasmin, ognjič, spominčice, dalije, lučco in žafran. Od zelenja so najbolj pogosto uporabljali mirto, cipreso, božje drevce, lovor, hrast, oljko, bor, bršljan, vinsko trto in razna zelišča. Najpomembnejši plodovi v tistem času so bili: agrumi, šipek, grozdje, melone, breskve, jabolka, češnje, fige, hruške, slive, kutine; od zelenjave pa repa in kumare.

Posoda

Posode so bile: steklene valjaste vaze in vaze, oblikovane kot steklenice, nizke pletene košare, vrči, lončene vaze s podstavki in z ročaji in srebrna posoda, ki so jo uporabljali predvsem na banketih in drugih pomembnih slavljih.

Cvetlične dekoracije

V renesansi so uporabljali veliko cvetličnih pletenic, lahko so bile drobne in so služile kot naglavno okrasje ali kot ogrlice. Pogosto so spletli velike pletenice in z njimi okrasili prostore. Najprej so spletli bazo pletenice iz zelenja, nato so dodali cvetje. Zanimivo je, da so pletenice obešali tudi nad slike. Oltarje so največkrat krasili z vrtnicami. Nanje so dali ozke steklene vaze z vrtnicami in jih kombinirali s cvetličnimi pletenicami. V širše vaze in vrče so dajali šopke iz različnega cvetja. Na banketih so bile na mizah posute cvetlice z drobnim cvetjem.

Simbolika

Kot smo že opisali v zgornjem besedilu o cvetju v renesansi, je vsa simbolika povezana z religijo – torej s krščanstvom.

Slika 21: Renesančni aranžma

Slika 22: Kelih

Slika 23: Renesančni vzorec tapiserije

Slika 24: Dekoracija sadja z vrtnicami in sivko

TUDOR (1485–1600)

Obdobje Tudor je značilno za Anglijo, medtem ko se je v Evropi v tem času razmahnila renesansa. Anglija je v tem obdobju postala v svetu pomorska velesila z mnogimi kolonijami in bogati sloj prebivalstva je bil še bolj bogat. Bogato ni bilo le plemstvo, ampak tudi uspešni

trgovci. Iz tega obdobja so prvi dokazi o cvetličnih dekoracijah v zaprtih prostorih v Angliji. Najpomembnejša cvetlica tega časa v Angliji je vrtnica. Poleg cvetličnih dekoracij v zaprtih prostorih so imeli okoli dvorcev zelo lepo urejene vrtove, v katerih so že takrat z rezjo oblikovali drevesa in žive meje. Znana je t. i. oblika Shakespearjevega vrta. Ravno tako kot za Evropo je tudi za Anglijo značilen razvoj znanosti, umetnosti in raziskovanja na vseh področjih.

Arhitektura

Stavbe so bile lesene (hrast, brest), na zunanji strani so bili vidni tramovi, ki so bili ponekod izrezljani, stene so imele bele omete, krasile so jih barvite tapiserije s cvetnimi motivi in slike. Pohištvo je bilo okrašeno z vezeninami, ravno tako oblačila. Krila oken so bila sestavljena iz več manjših med seboj povezanih stekel v obliki kvadratov ali diamantov. Posoda je bila iz kositra, bogatejši sloji so uporabljali svilo, žamet in brokat.

Barve

Osnovna temeljna barva sten in stropov je bila bela. Na stene so obešali tapiserije bisernih barv, medtem ko so zunanje kipe barvali oranžno, rumeno in rožnato.

Rastline

Cvetlica tega časa je dišeča vrtnica. Poleg vrtnic so bili priljubljeni še kovačnik, monarda, potonika, nagelj, jeglič, narcisa, iris, orlica, šmarnica in lilija. Od zelenja so uporabljali bršljan, pušpan, smreko, tiso, mirto in brin. Zelo priljubljena so bila tudi dišeča zelišča: timijan, majaron, sivka in žajbelj.

Posode

Imeli so kositrne vrče in vaze, steklene posode ter lesene sklede in skodelice.

Cvetlične dekoracije

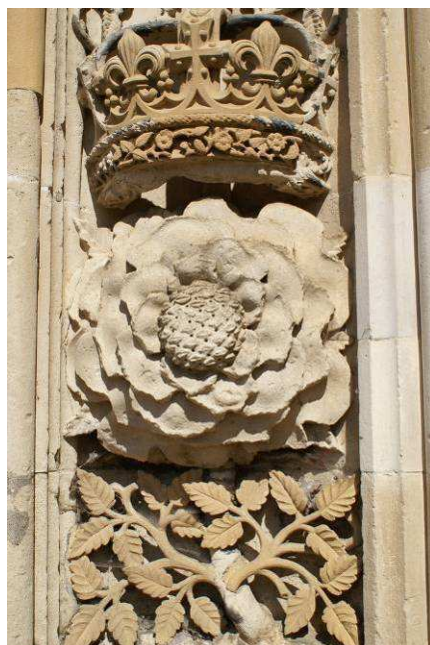
Posušene cvetne lističe in zelišča so uporabljali za potpuri. Verjeli so, da jih majhni preprosti šopki iz dišečega cvetja in zelišč obvarujejo pred različnimi boleznimi, hkrati so jih izdelovali tudi zaradi blažitve neprijetnega vonja, ki se je v mestih širil zaradi neurejene kanalizacije. V zaprtih prostorih so uporabljali visoke kovinske in steklene vaze, v katere so naredili cvetlične dekoracije tako, da so ob robu posode dodali več zelenja. Pletli so cvetlične pletenice in naglavne venčke, ki so krasili neveste in tudi duhovnike ob določenih slavnostih. Neveste pa so imele še z lepimi trakovi povite majhne dišeče šopke. Prostore v bogatih dvorcih so posipali s cvetnimi listi in zelišči.

Slika 25: Pletenica iz pušpana

Slika 26 : Tudorska hiša

Slika 27: Tudorska vrtnica in krona

NIZOZEMSKI – FLAMSKI STIL (1600–1800)

Nizozemska je bila v 17. stoletju bogata pomorska velesila, Nizozemci so veliko trgovali in imeli kolonije po celem svetu, zlasti na Daljnem vzhodu. Bogati trgovci so uvažali porcelan, svilo in žamet, razvilo se je trgovanje s plemenitimi kovinami. Iz navdušenja do vrtov in cvetja so hoteli v pogledu na cvetje uživati tudi v zimskem obdobju. Tako so imeli veliko slik s cvetličnimi dekoracijami. Mnogokrat je bila kombinacija upodobljenega cvetja prav neverjetna, saj so v istem šopku upodobili cvetje, ki je cvetelo v različnih letnih časih.

Arhitektura

Stavbe so bile zgrajene iz opek, z majhnimi kamnitimi okni, prostori so bili preprosti, s črno-belo ali črnimi-terakota karirastimi tlemi. Zavesa so bile iz svile ali žameta, z resicami, na mizah so bili beli prtji. Pribor je bil iz kositra, ravno tako tudi posoda, uporabljali so tudi porcelan.

Barve

V bivalnih prostorih so bile hladne barve, oblačila so bila v belo-črnih kombinacijah. Najpogostejše barve zaves so bile temno modra, temno zelena, temno rjava, imele pa so zlato obrobo. Cvetlične dekoracije so bile iz različnih barv in so v temnih prostorih izžarevale svežino.

Rastline

Najpopularnejši je bil progast oziroma Rembrantov tulipan je bil sinonim za 17. stoletje. Poleg tulipanov, ki niso manjkali v nobenem nizozemskem stanovanju, so uporabljali tudi anemone, nageljne, cesarske tulipane, slez, iris, lilije, mak, narcise, vrtnice in snežene kepe. Najpogostejše zelenje je bila vinska trta. V dekoracijah je našlo svoje mesto tudi sadje: marelice, češnje, višnje, grozdje, limone, oreški, pomaranče, breskve, hruške, ananas in slive. Zanimivo je, da so v dekoracijah melono pogosto zarezali in tako pokazali njeno notranjost. Dekoracije so postavili na marmornate police, podstavke in lesene mize.

Posoda

Imeli so modro-bel porcelan, kovinske in lončene posode, prozorne steklene vaze, pa tudi nizke košare.

Cvetlične dekoracije

Stil aranžmajev se je spremenil. V začetku 17. stoletja so bili šopki majhni in strogih linij, kasneje pa postajajo večji in mehkeje oblikovani. Njihove linije postajajo prevešajoče, v njih je veliko cvetja in zelo malo zelenja. Na vrhu šopka je vedno velik impozanten glavni cvet, potem pa se šopek bogato razširi in zaključi s prevešajočimi ukrivljenimi linijami. Preko celotne kompozicije šopka se oblikuje postavitve cvetov v S-liniji. Uporablja se svetlejša cvetja, ki v temnih prostorih bolj pride do izraza.

Dodatki

V tem obdobju se je pojavil trend nečimrnosti. S tem so hoteli ljudi opomniti na njihove zemeljske grehe in neizogibno smrt. Tako so dekoracijam dodajali žuželke, plazilce, školjke, ure, očala in celo lobanje. Ker so dopuščali tudi upanje, so to simbolno prikazali z dodajanjem gnezda ptic z jajci in metulji, ki simbolizirajo duše.

Slika 28: Značilna arhitektura

Slika 29: Primer pletenice na pročelju

Slika 30: Modro-beli porcelan

Slika 31: Upodobitev šopka

AMERIŠKO KOLONIALNO OBDOBJE (1620–1800)

To obdobje prikazuje prilagodljivost evropske kulture in običajev v novih deželah z drugačnim podnebjem, rastlinami in številnimi novimi težavami. V tem obdobju se prvič pojavi sušenje cvetja, tako so v cvetlične dekoracije dodajali tudi suho cvetje. Življenje prvih naseljencev v Ameriki je bilo težko in večkrat so se borili za golo preživetje. V kolikor so hoteli rastline uvoziti iz Evrope, so le-te težko preživele štirimesečno plovbo preko oceana.

Kljub temu pa so konec 17. stoletja in v 18. stoletju kolonije na vzhodnih obalah Amerike doživele povečanje blaginje.

Vrtovi

Ob priseljevanju so morali najprej obdelati še neobdelana tla in vrtove zaščititi pred divjadjo. Sprva so gojili le zelenjavo in zdravilna zelišča, kasneje, ko so se razmere umirile, pa so v vrtovih gojili tudi okrasne rastline.

Arhitektura

Prvi priseljenci so imeli enostavne lesene koče z enim osrednjim prostorom. Uporabljali so preprosta orodja, blago so tkali doma, namesto stekel so na oknih imeli preproste zavese, okna pa so zapirali s polkni. Kasneje so te preproste koče razširili, tako da so imele več prostorov, stene so pobarvali, pohištvo in porcelan pa so uvažali iz Evrope.

Barve

V tem času ni posebnih vodilnih barv. Poznali le barve, ki so jih pridobivali iz rastlin.

Rastline

V 17. stoletju so gojili predvsem rastline, ki so jih potrebovali v prehrani in v zdravilne namene (zelenjava, zelišča). V 18. stoletju pa so se v vrtovih pojavile tudi samo okrasne rastline. Najbolj pogosti sta bili avtohtoni kanadska rozga in rudbekija. Uvozili pa so tudi vrtnice, mak, tulipane, slez in ognjič. Poleg cvetja so za sveže cvetlične dekoracije gojili še cvetje za sušenje, npr.: statico, suho rožo, bodoglavec in srebrnika.

Posode

V začetku so bile posode preproste, narejene iz železa, kositra, lesa ali iz gline. Kasneje pa so uvozili kitajski, angleški in nemški porcelan. vaze iz uvoženega porcelana so bile zelo priljubljene.

Cvetlične dekoracije

Preko poletja so izdelovali preproste šopke iz svežega mešanega cvetja in zelenja, pozimi pa iz posušenega cvetja in zelenja. Mize so okrasili s sadjem (jabolka, pomaranče, limone), v božičnem času so izdelovali zimzelene pletenice iz tise, bora, jelke, bršljana, lovorja in rožmarina. Z zimzelenimi pletenicami so okrasili tudi vhodna vrata in ograje.

Slika 32: Mesto iz časov prvih kolonij

Slika 33: Sezonsko cvetje in trave

Slika 34: Gospodarsko kolonialno poslopje

Slika 35: Travniško cvetje

OBDOBJE ELEGANCE – GREGORIJANSKO OBDOBJE (1714–1830)

To obdobje sovпада z obdobjem vladanja Georgea IV. (1811–1820).in je trajalo do leta 1830. Kljub francoski revoluciji in osamosvojitvi ameriških kolonij je bilo gospodarstvo v razcvetu. Vse več dela so imeli vrhunski umetniki, arhitekti, oblikovalci, lončarji, izdelovalci srebrnih predmetov in porcelana. Modno je bilo obiskovanje zdravilišč – toplic, pojavile so se kavarne s kavo. Gregorjanski slog je bil selektiven. Ta slog so oblikovale le najboljše dekorativne oblike kitajskega, indijskega in egipčanskega sloga.

Arhitektura

V domači arhitekturi, ki je običajno iz opeke s kamnitimi oblogami in z visokimi okenskimi krili, je na prvem mestu eleganca. To je opazno tudi pri opremljanju prostorov. Običajno so najeli enega oblikovalca, ki je v stilu opremil celoten prostor. Na stenah so bile tapiserije s klasičnimi motivi iz mitologije, klasični stebri, dekorativna ogledala, veliko dekoracij je bilo iz damasta in svile.

Barve

Dekoracije so bile sivo-zelene in modre, rožnate ali svetlo rjave barve. Lesene dele opreme so običajno barvali z belo barvo, ravno tako so bili beli kipci. Oblačila in oprema so bila rumene ali turkizne barve, barve breskve, pogosta je bila tudi rdeča in temno zelena barva, vendar nikoli niso uporabljali barvnih kontrastov. Izrezljani okraski iz lesa ali iz mavca so bili pozlačeni. Cvetlične dekoracije so bile mnogobarvne, vendar ne kričečih barv, ponekod so se pojavile tudi le enobarvne kombinacije.

Rastline

Raznolikost cvetja je bila obsežna, kakovost cvetja pa zelo dobra, saj so gojili okrasne rastline tudi v rastlinjakih. Tipične okrasne rastline, ki so jih uporabljali, pa so bile: vrtnice, lilije, nageljni, potonike, tuberoze, irisi, ostrožniki, flamingovci ter tulipani. Cvetje so posušili in ga uporabljali za suhe cvetlične dekoracije (suhe rože, ščir, biserne suhe rože). Zelenje ni imelo velike dekorativne vrednosti. Za namizno dekoracijo so zložili sadje (ananas, pomaranče, melone, limone, breskve, marelice, fige) v lepe dekorativne posode. Ponekod so sadje tudi gojili v rastlinjakih, t. i. oranžarijah, in kot pove že ime, so v njih večinoma gojili citruse in jagodičevje.

Posode

Izbira posod je bila zelo pestra. Tako so imeli okrasne srebrne, lončene, kositrne in porcelanaste posode, vaze z ročaji, skleda v obliki školjk, stenske posode, ki so se lahko pritrdile na steno, nizke košare z visokim ročajem, in porcelan različnih oblikovalcev.

Aranžmaji

Aranžmaji so bili iz raznobarnega cvetja, simetričnih oblik (zaokrožene ali trikotne oblike). Včasih so naredili tudi enobarvne aranžmaje. Sestavni del vrtnih dekoracij so bili: majhne vaze s cvetjem, cvetlični lončki, zelenice in prostor za ogenj na vrtu. Dekoracije miz so bile preproste, v zimskem času so bili aranžmaji iz suhega cvetja.

Slika 36: Aranžma iz mešanega cvetja

Slika 37: Aranžma iz vrtnic

Slika 38: Kositrne posode

Slika 39: Tipično gregorjansko zdravilišče

BAROK IN ROKOKO (1715–1774)

Rokoko je stil in ne obdobje, saj so bila pravila oblikovanja strogo določena. Izvira iz Francije. Beseda izvira iz besed *rocailles* (kamen) in *coquilles* (školjka) in tako opisuje oblikovanje v različnih ukrivljenih linijah – 'S'- in 'C'-krivuljah. Oblike so asimetrične, sipke in polne. Ta stil je sledil baročnemu slogu 17. stoletja. Iz Francije se je razširil po vsej Evropi, predvsem v Nemčiji in Avstriji. Veliko je bilo okrašenega porcelana, tapiserij, tkanin in slik, na pohištvu so bile girlande (pletence) iz kovine in lesa.

Arhitektura

Tako kot v renesansi, je tudi v tem stilu pomembna svetloba, ki se nato odraža na notranji opreми, ki je zelo bogato okrašena s pozlačenimi okraski. Na stenah so ogledala in slike z bogato okrašenimi pozlačenimi okvirji, uporabljali so okrašen porcelan, izrezljano pozlačeno pohištvo, gobeline in slike s pastoralnimi prizori, od tkanin so uporabljali svilo, žamet in saten.

Barve

V tem stilu so bile zapovedane čiste pastelne barve, rožnate, turkizna, marelična, siva, modra in vijolična barva ter povsod kombinacija zlate barve.

Rastline

V tem stilu je zaželeno odprto cvetje, predvsem vrtnice, španski bezeg, potonike, snežne kepe, mak, tulipani, zajčki in gladiole. Zelenja skorajda niso uporabljali. So pa dekoracijo dopolnili z raznovrstnim sadjem: ananasom, pomarančami, breskvami, nektarinami, marelicami, grozdjem, jagodami iz oranžarija, jabolki, hruškami, češnjami, višnjami in kutinami.

Posoda

Rokoko je znan po zelo dekorativnih posodah iz porcelana, ki so lahko stoječe ali viseče, po marmornatih vazah ali vazah iz alabastra, in košarah z ročajem.

Cvetlične dekoracije

Cvetlične dekoracije v vazah so podobne kasnejšim flamskim, vendar so za odtenek bolj zračne in bolj pastelnih barv. Venci so bili bogati in poleti narejeni iz sezonskega cvetja. Cvetovi so odprti, velikokrat se pod težo cvetov krivijo stebila. Zato večkrat izgleda, kot da se šopek kar preliva preko roba vaze oziroma kar kipi. Jedilnica je okrašena z ozkimi steklenimi vazami in okraski, na dvignjenem krožniku so narejene piramide iz sadja.

Simbolika

V rokokuju simboliki niso dajali posebnega poudarka.

Slika 40: Pletenica nad kaminom

Slika 41: Pletenica, upodobljena na freski

Slika 42. Cvetlična dekoracija dekorativne mize

Slika 43. Ananas – statusni simbol

VIKTORIJANSKO OBDOBJE (1830–1900)

Industrijska revolucija v Veliki Britaniji, razvoj železnic in kanalov so spremenili življenje v mnogih podeželskih mestih. Meščanski razred (lastniki trgovin, tovarn) je dodatno obogatel, medtem ko je bil delavski razred še bolj siromašen. Razredna družbena struktura je bila toga in nedotakljiva. Patriotizem je bil zelo razvit, saj so bili Angleži ponosni na svoj imperij in kraljico Viktorijo. Delale so le ženske nižjih slojev, medtem ko se je v meščanski in plemiški

družbi od dam pričakovalo, da so se posvečale vodenju gospodinjestev, družine in opravljanju dobrodelnih del.

Arhitektura

Viktorijanske stavbe so bile zgrajene v gotskem stilu iz opeke, s strešnimi okni, verandami in stolpiči. Strehe so bile pokrite s skrilavcem, Imeli so litoželezne ograje, vrata in vrtno pohištvo. Notranje pohištvo je bilo iz mahagonija ali oreha in oblazinjeno, zavese so bile žametne in iz damasta, obrobene s čipkami ali z resicami, v prostorih so bili veliki kamini, okrašeni z marmorjem in litoželeznimi dodatki. Bogatejši sloji so imeli tudi zimske vrtove. Vrtovi so imeli formalno obliko z gredicami različnih okrasnih rastlin, ki so spominjale na orientalske preproge.

Rastline

S trgovanjem po celem svetu se je uvozilo zelo veliko rastlin. Tako so kot lončnice po domovih gojili različne praproti, aspidiostro, bršljan in razne palme. Gojili so rastline z bolj nenavadnimi oblikami cvetov, kot so fuksije, zajčki, lepi čeveljc in cvetlice z zvončastimi cvetovi (lilije, zvončnice, šmarnice). Takratna novost v vrtnarstvu so bile pelargonije in plamenke. Ananas kot lončnica je bil statusni simbol, kot tudi sadje, gojeno v zimskih vrtovih (melone, breskve, agrumi in nektarine).

Posode

Tako oblike posod kot tudi materiali, iz katerih so bile narejene, so bile zelo pestre. Vaze so bile običajno v obliki roga ali pa so imele zelo ozek vrat. Več majhnih vaz je povezoval podstavek, ki je bil pogosto okrašen z imitacijo cvetja in listov. Na vrhu je bila ena vaza, potem pa so se v etažah simetrično razporedile še druge. Včasih je bila na podstavku okrasna skledica, nad katero so potem v ogrodje postavili vazice. V vaze so dali cvetje, medtem ko je bilo v spodnji skledi sadje. Poleg steklenih posod so imeli tudi pletene košare z visokim ročajem. Okrasne posode so bile običajno na ročno izdelanih lepih prtičkih.

Cvetlične dekoracije

Cvetlične dekoracije so bile kompaktne in so po obliki spominjale na šopke, čeprav so le posamezno cvetje dajali v več vaz, ki je sestavljalo celotno dekoracijo. Pri tem so uporabili le eno vrsto cvetja, redkeje so uporabili mešano cvetje in zelenje. V tem obdobju so se pojavile prve lončnice kot rastline, ki so jih gojili v bivalnih prostorih. Najbolj pogost je bil bršljan, ki so ga napeljevali po različnih ogrojdih. Zelo priljubljena je bila dekoracija bršljana okoli okvirjev ogledal, vrat in oken. Pozimi so iz posušenega cvetja in zelenja naredili dekoracije, ki so jih nato pokrili s steklenimi zvonovi. Tako so preprečili, da bi se posušene dekoracije zaprašile, saj jih je bilo težko očistiti. V zadnji polovici stoletja so bile ob različnih festivalih popularne krasitve cerkva. Takrat so krasili s svežim cvetjem in z zelenjem. Dame so imele preko celega dneva različne cvetlične dodatke, ki so jih krasili. Tako so lahko imele cvetje na ramenih, vratu, prsih, pasu, v laseh, na mufu ali kot dekoracijo na oblekah. V tem času so začeli izdelovati tudi umetno cvetje, ki je bilo narejeno iz školjk, volne, voska, usnja, morskih alg, perja, ribjih kosti, okrasnih trakov, papirja in celo iz las.

Simbolika

Edino močno sporočilo množičnih cvetličnih dekoracij sta ljubezen in sočutje.

Slika 44: Bršljan ob stilni svetilki

Slika 45: Kraljica Viktorija

Slika 46: Viktorijanska tapiserija

Slika 47: Viktorijanska zgradba

Slika 48: Epergne – več združenih manjših vaz

Slika 49: Epergne – kombinacija s svečnikom

EDVARDIJANSKI STIL – EDWARDIAN (1900–1914)

Na začetku dvajsetega stoletja se je po smrti kraljice Viktorije končalo viktorijansko obdobje. V Evropi se je v tem času razvil nov dekorativni stil art nouveau, ki je bil popolno nasprotje viktorijanskemu slogu. Tako se je v tem obdobju razvil v Angliji kot prehodni edvardijanski stil, ki je kljuboval popolnim novostim. Bil je prehodni slog, nekoliko manj formalen od viktorijanskega, pa vendar še vedno eleganten. V tem času se je na eni strani oblikoval bogati sloj prebivalstva (avtomobili, telefoni, gledališče, šport), na drugi strani pa je bil večinski reven delavski razred.

Arhitektura

Pohištvo je bilo manj okrašeno, v prostorih ga je bilo manj kot v preteklosti, preproste linije so bile vidne povsod. Kamini so postali preprostejši, leseni izdelki so bili pobarvani z mat belo barvo, barvno steklo je bilo značilno za okna in vrata. Pojavile so se prve električne svetilke, srebrna posoda je bila statusni simbol.

Barve

Barve so bile manj izrazite, uporabljali so bolj umirjene, harmonične tone smetanaste barve, vijolične, biserno sive, turkizne in sivo-zelene barve. Popularni so bili metulji, kačji pastirji in pavja peresa.

Rastline

Od cvetja so bili najbolj pogosti nageljni in dišeči grahor, medtem ko so se uveljavile tudi krizanteme, dalije, orhideje, lilije, šmarnice, vijolice, vrtnice in potonike, kasneje pa so začeli uporabljati tudi šlajer, ki je v aranžmajih deloval kot čipka. Pogosto zelenje: asparagus, praproti, bukev (zelena in rdeča), vinska trta, srebrnika, pampaška trava in lampijončki.

Posode

Visoke steklene vaze so imele največkrat trobentasto obliko, bile so iz barvastega in brušenega stekla, z različnimi kovinskimi dodatki, ki so bili priljubljeni pri novem stilu na

evropski celini – art nouveau oz. nova umetnost. Pri dekoracijah so pogosti namizni srebrni podstavki, v katerih so bile majhne steklene vaze z nagubanim robom, imeli so še medeninasto in bakreno posodo, kositrne vrče in sklede ter keramično posodo v obliki košar.

Cvetlične dekoracije

Preprosti šopki so bili mnogokrat narejeni le iz ene vrste cvetja, njihova oblika je bila v primerjavi z viktorijanskimi šopki bolj lahkotna in zračna. Že se čuti vpliv japonske umetnosti in ikebana stila. Za cvetlične dekoracije so uporabljali tudi nizke poslikane sklede z vodo, v katere so uredili dekoracijo narcis ali irisov.

Dekoracija

Nobeni posebni dodatki niso bili oblikovani kot imitacija cvetja. Pri edvardijanskem stilu so vzdušje ustvarili z zastori iz svile ali tanko tkanega blaga, uporabljali so pavja in nojeva peresa, steklene okraske, ki so upodabljali metuljeva krila, školjke in dežnike.

Simbolika

V viktorijanskem času je simbolika cvetja zatrta in do prve svetovne vojne (1914) ni pridobila na svojem pomenu.

Slika 50: Slika iz Edvardijanskega obdobja

Slika 51: Steklена vaza z nagubanim robom

ART NOUVEAU (1890–1910)

Ob koncu 19. stoletja se je razvil nov stil art nouveau – nova umetnost, ki se je iz Evrope razširila tudi po Ameriki. Začetnik tega stila je bil William Morris. Združil je asimetrične oblike z vplivom rokoka in japonske umetnosti. Za ta slog so značilne valovite linije, upogibanje stebel in upodobitve vitkih ženskih postav. Novo oblikovanje se odraža na arhitekturi in notranji opreми, pohištву, svetilkah, obleki, nakitu, stekleni posodi ...

Cvetlične dekoracije

Oblike rastlin so v tem obdobju zelo izstopajoče in preproste. Pomemben je naraven pristop upodobitve s poudarjenim motivom rastlin. V cvetličnih dekoracijah kot tudi v upodobitvah so največkrat uporabljene okrasne rastline: kovačnik, iris, lilija, kapucinka, zvončnica in slak.

ART DECO (1920–39)

V obdobju med obema svetovnima vojnama je prišlo do velikih sprememb življenjskega sloga. Ženske so postale emancipirane, njihova oblačila so se spremenila. Niso več nosile le dolgih kril, ampak so bila moderna kratka krila ter frizure s kratkimi lasmi. Razvoj tehnologije je omogočil gramofone, kinodvorane. Art deco stil se je odražal na notranji opreми in posodi. Navdih se črpa iz naravnih oblik rastlin, ki se spremenijo v abstraktne podobe. Poudarjajo se linije in geometrijske oblike, pri čemer so motivi vezani na afriško, egiptovsko, mehiško in južnoameriško umetnost. Stil je bil poimenovan art deco leta 1925 v Parizu. V arhitekturi se je slog odražal na pročeljih stavb, pohištву, porcelanu, okraskih in plakatih. Pri opremljanju prostorov so bile moderne poslikane tapete z velikimi abstraktnimi vzorci. Materiali, ki so bili značilni za to obdobje, so imeli površine z visokim sijajem (krom, ogledala, črno steklo, mlečno brušeno steklo, emajlirani predmeti). V cvetličnih dekoracijah je bilo težko oblikovati abstraktne linije in geometrijske oblike, so pa uporabljali različno abstraktno oblikovane vaze. Posode so imele abstraktno obliko, okrašene so bile z vzorci v stilu art deco.

Arhitektura

Bele in bež stene s kombinacijo rezbarij iz temnega hrasta, na stenah so bile tapiserije s cvetličnimi motivi, pohištvo je bilo lakirano, imeli so opaže s steklenimi mat svetilkami, priljubljeni so bili kamini, okrog katerih so postavili lesene izdelke. Stil art deco je vplival na vse oblikovalce v takratnem času, kar lahko vidimo pri oblikovanju: miz, odej, posod, ogledal, vzorcev v tkaninah, visokih posod, šatulj za cigarete ...

Barve

Barvi ozadja sta bili bela in bež, priljubljena pa je bila kombinacija z oranžno, vijolično, svetlo zeleno, modro in rumeno barvo. V modnih krogih je bila pojem elegance črna v kombinaciji s srebrno in belo oz. smetanasto barvo.

Rastlinski material

Ker so bile pomaranče v tem obdobju zelo popularne, je logična posledica, da je bilo cvetje, ki je po videzu blizu videza pomaranč, tudi v središču pozornosti (ognjič, tagetes, krizanteme

toplih barv in lampijončki). Poleg tega cvetja so uporabljali tudi sezonsko cvetje. Od zelenja so uporabljali kostanje, vrbo, bukev in praprot. V tem času so se že pojavile cvetličarne, ki so bile založene z nageljni, asparagusom in šlajerjem.

Posode

Posode so bile plitve, znotraj črne, uporabljali so tudi steklene s kovinskimi dodatki. Pojavilo se je mlečno steklo, brušeno z geometrijskimi oblikami, pogoste so bile lončene posode, posode iz medenine, bakra in kositra. Oblikovali so lončarski cvetlični obroč.

Cvetlične dekoracije

Iz vrtnic in dalij so v plitvih čašah oblikovali okrogle cvetlične dekoracije. Oblikovali so preproste šopke iz ene vrste cvetja (narcise, tulipani, dišeči grahor). V zaprtih prostorih so uporabljali visoke vaze – vrče, v katerih so nato naredili dekoracije iz ozelenelih gozdnih vej. V vrtovih so postavili preproste dekoracije, ki so nastale pod kitajskim vplivom. V 30. letih so začeli cvetje uporabljati po skupinah, uporabljalo se je fino zelenje, lilije, artičoke, flamingovci, dekorirali pa so ga v posebnih vazah z oblikovanim podstavkom in ročaji. Priljubljene so bile stenske lončene posode, ki niso zahtevale veliko cvetja.

Dekoracija

Sveče so postale veliko bolj barvite in so bile kot dekoracija obvezne ob večerjeh. Razni kipci so bili vedno del cvetlične dekoracije, pod vazami so bili lepi ročno izdelani prtički.

Natikalna sredstva

V posode so dali zmečkane žice, ki so nato lažje držale stebela cvetlic in zelenja, ko so oblikovali cvetlične dekoracije. Uporabljali pa so tudi mah, pesek, kamenje ali prod.

Simbolika

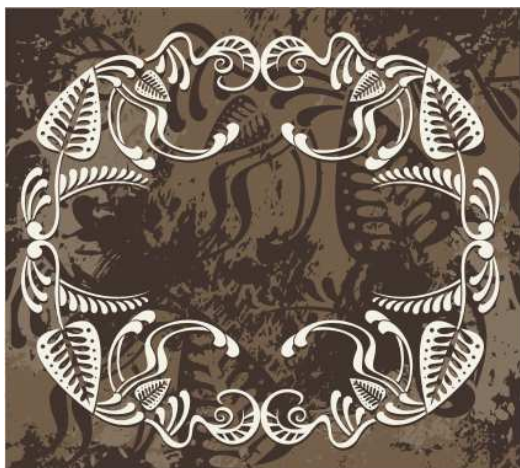
Simbolika cvetja je bila skromna. Rdeči mak pa je postal simbol mrtvih prve svetovne vojne.

Slika 52: Stiliziran cvet

Slika 53: Notranji design Art deco

Slika 54: Vzorec Art deco

Slika 55: Upodobitev cvetja – Art deco

STILI DVAJSETEGA STOLETJA

V dvajsetem stoletju se je zamenjalo več stilov kot v prejšnjih štiristo letih. Vse je bilo bolj napredno, raziskano in razvito. Ves družbeni razvoj se je odražal tudi na cvetličnih dekoracijah. Eden glavnih dejavnikov, ki so vplivali na razvoj cvetličnih dekoracij po drugi svetovni vojni, je ta, da je ustvarjanje cvetličnih dekoracij preraslo v poklicno dejavnost. Oblikovanje cvetličnih dekoracij ni bilo več le hobi, ampak so se začele odpirati prve cvetličarne. Prvič so se začele razstave cvetja in različnih vrtnarskih sejmov in družba je na cvetlične dekoracije začela gledati kot na umetnost. Razvoj t. i. 'free – style' oz. prostih svobodnih stilov je omogočil prenos različnih sodobnih trendov tudi v floristiko.

Vsaka dekada dvajsetega stoletja v Evropi je imela razvit nov stil. Izjema je bila Anglija, saj so takrat imeli v tej deželi viktorijansko obdobje in šele po smrti kraljice Viktorije, so se tudi v Angliji začeli razvijati novi sodobni stili florističnega oblikovanja.

1900 – Viktorijanski stil – kompaktne cvetlične dekoracije.

1919 – Edvardijanski stil – bolj rahle zračne cvetlične dekoracije (dišeči grahor, šlajer).

1930 – Vegetativni stil.

1940 – Veliki bogati aranžmaji v velikih zaobljenih posodah s podstavkom in z ročaji. Kljub velikosti so bili aranžmaji zračni, simetrični, cvetje se je grupiralo, ali pa je bilo enakomerno porazdeljeno po aranžmaju.

1950 – Priljubljen je motiv delfina, aranžmaji so trikotnih geometričnih oblik.

1960 – Aranžmaji na stojalih, simetrični, trikotni, v spodnjem delu aranžmaja je za bazo uporabljeno zelenje, v zgornjem delu je cvetje.

1970 – Pomembni so postali linije in prostor.

1980 – Abstraktni aranžmaji.

1990 – Vplivi trendov se širijo po vsem svetu in se spreminjajo letno, s hitrim razvojem možnosti uporabe različnih novih materialov in cvetja.

Slika 56: Kompaktna dekoracija (1900)

Slika 57: Zračna dekoracija (1919)

Slika 58: Vegetativni stil (1930)

Slika 59: Bogati aranžma (1940)

Slika 60: Eksperimentalni stil

Slika 61: »Stil life

Obiščite svetovni splet in poiščite slike različnih zgodovinskih obdobj – arhitektura, oblačila in cvetlične dekoracije.

Katera obdobja predstavljajo cvetlične dekoracije na slikah?

Slika 62: Eksperimentalni linearni stil

Slika 63: Lončnice v dekorativnih posodah

Slika 64: Vpliv kitajske kulture

Zgodovinska obdobja

Poznavanje in razumevanje značilnosti posameznih zgodovinskih obdobj je pomembno z vidika ohranjanja svetovne kulturne dediščine in njene avtentičnosti pri poustvarjanju sloga določenega zgodovinskega obdobja. Zgodovinska obdobja so različno vplivala na razvoj floristike. Znanje floristike, ki temelji na razvoju kultur v različnih zgodovinskih obdobjih, je pomembno iz več razlogov. Razširja nam pogled na cvetlične dekoracije, ki so avtentične le ob podrobnejšem poznavanju oblikovanja v arhitekturi, slikarstvu, vrtovih, literaturi, rezbarij in vezenin. Znanje o zgodovinskih stilih nam pomaga razumeti moderno in abstraktno umetnost, saj lahko skozi zgodovinsko umetnost sledimo socialnemu okolju, ki je pogojevalo oblikovanje posameznih umetniških slogov. Teme zgodovinskih obdobj so lahko zelo uporabne pri različnih dekoracijah prostorov in oblikovanju razstav. Do cvetličnih dekoracij lahko razvijemo prav poseben odnos, če se zavedamo zgodovinskih dejstev, da so že neandertalci krasili grobove s cvetjem in da so arheologi ob odkritju Tutankamonovih posmrtnih ostankov našli suho cvetje, ki je krasilo njegov vrat celih 3000 let.

Avtentičnost posameznih zgodovinskih obdobj in dekoracij v teh obdobjih je zelo težko poustvariti, saj se je cvetje tekom evolucije genetsko spremenilo, materiali in barve, iz katerih imamo dekoracije, so drugačni. Tako rajši govorimo o slogih in predstavitvah, ki se zgledujejo po določenih slogih. Informacije o uporabi cvetja v različnih zgodovinskih obdobjih so največkrat skrite v različnih umetniških upodobitvah, šele kasneje se razvijejo tudi načrtno oblikovani pisni viri.

Posode

Obstajajo replike posod različnih zgodovinskih obdobj iz različnih materialov, s katerimi poskušajo izdelovalci čim bolj približati podobo posode obdobju, ki ga posoda predstavlja. Pri tem uporabljajo različne tehnike staranja materialov oz. tehnike, s katerimi ustvarijo starinski videz posode.

Pripomočki v aranžerstvu

V današnjem času je najbolj razširjeno natikalno sredstvo cvetličarska goba za sveže cvetje. Če pa želimo imeti čim bolj avtentične aranžmaje iz določenega zgodovinskega obdobja, je priporočljivo, da upoštevamo takratni razvoj floristike, ko so kot natikalna sredstva še uporabljali različne žice, veje, mah, steklo ...

Barve

Barve so zelo pomembne pri ustvarjanju vzdušja oziroma atmosfere določenega obdobja. Do izraza pridejo različne barvne kombinacije, saj so bila nekatera obdobja z barvami bolj siromašna, druga pa bogatejša.

Dodatna dekoracija

Dekorativni dodatki določenega sloga niso točno datirani, kdaj so se pojavili in se spremenili, vendar je z njimi možno oblikovati in predstaviti določen slog. Pri tem so oblike in barve dekorativnih dodatkov bolj pomembne in imajo večji vpliv pri oblikovanju atmosfere določenega stila, kot če bi izgubljali energijo in bi poleg videza dekorativnih dodatkov skrbeli še za pravilno vrsto lesa ali tkanine.

Rastline

V splošnem je bila uporaba cvetja in zelenja v preteklosti bolj skromna, kot pa je v današnjem času. Tudi cvetje je bilo manj barvito kot pa cvetje, ki so ga žlahtnitelji genetsko spremenili. Tako je pri izdelovanju cvetličnih dekoracij priporočljivo upoštevati sorte z manjšimi cvetovi, saj se tako bolj približamo avtentičnosti določenega stila. Starejše sorte cvetja, ki so se bolj pogosto uporabljale so: snežne kepe, marjetice, krizanteme, irisi, cesarski tulipani, perunike in praproti. Pri tem moramo upoštevati, da je bilo cvetje na razpolago le v naravi, torej v tistem letnem času, ko je tudi cvetelo.

Tako smo torej spoznali, kaj vse je pomembno pri oblikovanju cvetličnih dekoracij v določenem stilu. Hkrati pa moramo vedeti, da so marsikateri navdih za oblikovanje novejših trendov oblikovalci črpali ravno iz posameznih zgodovinskih stilov.

Časovni potek zgodovinskih obdobj

Egipčansko obdobje	3000 pr. n.št.–332
Grško obdobje	600 pr. n. št.–146
Rimsko obdobje	28–325
Bizantinsko obdobje	395–1453
Obdobje kitajskega vpliva	960–1912
Gotika	1250–1500
Renesansa	1400–1600
Tudorsko obdobje	1485–1600
Nizozemsko – flamsko obdobje	1600–1800
Ameriško kolonialno obdobje	1620–1800
Gregorijansko obdobje	1714–1830
Francoski rokoko	1715–1774
Viktorijansko obdobje	1830–1900
Edvardijansko obdobje	1900–1914
Dvajseta in trideseta leta 20. stoletja	1920–1939
Obdobje po drugi svetovni vojni	1945–...

Kako si sledijo zgodovinska obdobja?

Kaj je značilno za posamezna zgodovinska obdobja?

Kako je potekal zgodovinski razvoj floristike?

Ob ogledu cvetličarsko-vrtnarskih sejmov in razstav definirajte, katero zgodovinsko obdobje cvetlične dekoracije predstavljajo.

Kritično razmislite, s kakšnimi problemi se srečujejo cvetličarji, če želijo oblikovati avtentične zgodovinske cvetlične dekoracije.

Ko gledate zgodovinski film, pomislite na zgodovinska obdobja.

Na potovanjih fotografirajte izrazita zgodovinska obeležja.

2. STILI IN OBLIKE ARANŽMAJEV, ŠOPKOV IN NASADKOV

V tem poglavju bomo spoznali, katere stile cvetličnih dekoracij poznamo.

Kaj bomo naredili, če dobimo naročilo: »Naredite mi klasični aranžma?« Ali: »Želela bi, da mi naredite majhen bidermajer?« Torej, pri delu v cvetličarni boste potrebovali znanje o različnih stilih cvetličnih dekoracij.

Poznamo tri različne tipe stilov aranžmajev:

- klasični,
- moderni,
- eksperimentalni.

Klasični stili

H klasičnim stilom uvrščamo naslednje oblike – stile:

- okrogle
 - bidermajer
 - mille fleurs/milfler
- trikotne
 - simetrične
 - asimetrične
- oblike srca
- piramidne oblike

- okrogle oblike – venci
- oblike križev
 - o grški križ
 - o latinski križ
- Hogart stil/S-linija
- oblike polmeseca

K **modernim stilom** uvrščamo naslednje oblike – stile:

- vegetativne,
- paralelne,
- dekorativne:
 - o linearne.

Eksperimentalni stil

- prosti stil.

K **eksperimentalnim stilom** uvrščamo vse izvirne ideje aranžmajev, s katerimi eksperimentiramo in upoštevamo osnovne floristične zakonitosti.

KLASIČNI STILI

Okrogli aranžmaji

Slika 65: Bidermajer šopek

Slika 66: Okrogli šopek

Slika 67: Namizni okrogli aranžmaji

Slika 68: Šopek v milleflor obliki

Bidermajer oblika je okrogla in kompaktna. Aranžma ima le svoj zunanji prostor. Material je lahko v skupinah koncentrično ali spiralno porazdeljen. Ta oblika se največkrat uporablja za adventne oziroma novoletne šopke, lahko tudi za poročne šopke. Mille fleurs oblika je ravno tako okrogla, med uporabljenim cvetjem pa je več prostora. Aranžma ni kompakten, zato »diha«.

Trikotne oblike

Trikotne oblike so lahko simetrične ali nesimetrične. Zunanji rob aranžmaja tvori trikotne ploskve. Taki aranžmaji delujejo zelo stabilno. Pogled potuje od baze aranžmaja proti vrhu. Zato je pomembno, da so trikotni aranžmaji postavljeni v zračen visok prostor, ker je drugače naš pogled oviran. Pogled se namreč ustavi na oviri, ki je v našem primeru strop ali nizka polica. Iz zgodovinskega obdobja je najbolj poznan bizantinski stožec, ki so ga naredili iz zimzelenja in sadja v kombinaciji s cvetjem. Pri aranžmajih, ki so narejeni v obliki stožca, je potrebno paziti, da se vrh stožca zelo hitro osuši. Zato je potrebno, da ga dodatno orosimo.

Slika 69: Klobuk Pike Nogavičke

Slika 70: Klasičen trikotni aranžma

Aranžmaji v obliki piramide

Slika 71: Etažna piramida

Slika 72: Nasad v obliki stožca

Izdelek je narejen kompaktno, cvetje lahko polagamo v spiralo, v koncentrične kroge, žarkaste linije; tloris je krog. Taki aranžmaji so ponavadi v obliki stožca in so največkrat uporabljeni za svečane priložnosti. Velikokrat so na ta način narejene različne smrečice v novoletnem času. V obliki stožca imamo lahko tudi konstrukcijo za zasaditev nasada.

Aranžmaji v obliki srca

Slika 73: Razgibano srce

Slika 74: Kompaktno srce

Aranžmaji v obliki srca so večinoma narejeni kompaktno. Cvetje mora slediti linijam, ki ohranjajo obliko srca. Ti aranžmaji so narejeni ploskovno in imajo običajno le zunanji prostor. Imajo eno os simetrije, ki deli aranžma na dva enaka dela.

Okrogli aranžmaji – venci

Bolj ploskovno predstavljajo okrogle aranžmaje venci, zato tretja dimenzija ni tako izrazita. Tako cvetje kot zelenje je porazdeljeno kompaktno. V zimskem času so najbolj pogosti adventni venčki, venci pa se pojavljajo tudi v žalni floristiki.

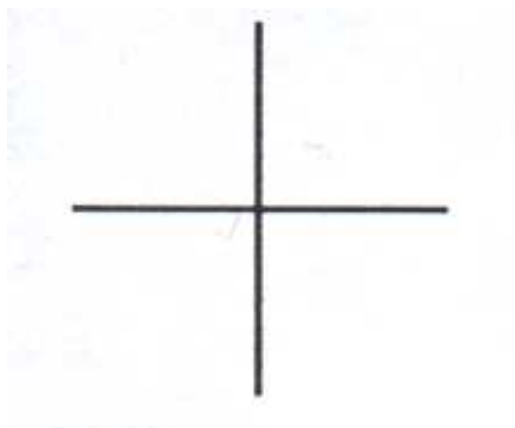
Slika 75: Lončnica, oblikovana v venec

Slika 76: Venec – akcent skupina vrtnic

Aranžmaji v obliki križa

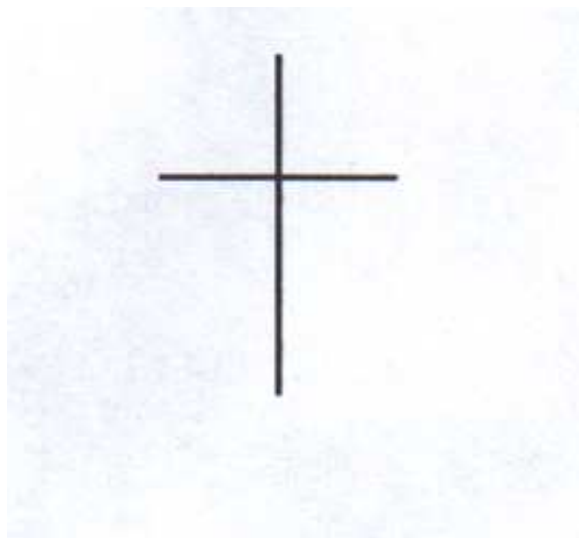
Aranžmaji v obliki križa so večinoma ploskovni. Na sami podlagi se lahko doda manjši aranžma. Prevladuje ploskovna dimenzija. Večinoma se uporabljajo kot žalni aranžmaji.

Slika 77: Grški križ

Slika 78: Aranžma v obliki grškega križa

Slika 79: Latinski križ

Slika 80: Aranžma v obliki latinskega križa

Hogart stil – S-linija

Slika 81: Zelenje v S-liniji

Slika 82: Hogart stil

Ta stil je poimenovan po angleškem slikarju William Hogarthu, ki je to obliko pogosto uporabljal pri svojem ustvarjanju. Samo obliko naredimo iz vej, žic ali drugega materiala. Nato glavno linijo le dopolnimo s cvetjem in z zelenjem. Taka oblika aranžmaja ni pogosta.

Aranžmaji v obliki polmeseca

Obliko polmeseca naredimo iz vej, žic ali drugega materiala. To obliko le dopolnimo s cvetjem in z zelenjem. Ta oblika je lahko osnova za klasične ali moderne aranžmaje.

Slika 83: Polmesec na stojalu

Slika 84: Šopek v obliki polmeseca

MODERNI STILI ARANŽMAJEV

Vegetativni stil

Pri vegetativnih aranžmajih imamo dve možnosti:

- upodabljanje koščka narave – gre za čimbolj točen posnetek postavitve rastlin, kot so v naravi;
- uporaba rastlin v takem položaju, kot rastejo v naravi.

Slika 85: Vegetativni paralelni stil

Slika 86: Vegetativni stil

Material uporabimo paralelno. Stebla nimajo skupnih točk. Prevladuje ena uniformirana dominantna smer.

Paralelni stil

Paralelni stil – materiali so uporabljeni paralelno – vzporedno.

Slika 87: Paralelno uporabljeno cvetje in zelenje

Slika 88: Pikin festival v paralelnem stilu

Dekorativni stil

Slika 89: Dekorativni šopek

Šopek je izdelan v dekorativnem stilu. Cvetje je razporejeno po skupinah, izdelek deluje umirjeno, med materiali je dovolj praznega prostora, uporabljeni so tudi drugi dekorativni elementi – trakovi.

Dekoratивно linearni stil

V primeru, da imamo v dekorativnem aranžmaju poudarjene linije, govorimo o dekorativno linearnih aranžmajih. Linije so naravne, elegantne in ustvarjajo veliko praznega prostora med materiali.

Slika 90: Srebrni dekorativni dodatki v šopku

Slika 91: Linearni šopek v rumeni

Slika 92: Poletni linearno dekorativni stil

Slika 93: Šopek nenavadnih dimenzij

Eksperimentalni stil, prosti stil

V eksperimentalnem stilu floristi nimajo ustvarjalnih omejitev. Aranžmaji oziroma dekoracije prikazujejo opredmeteno domišljijo.

Slika 94: Eksperimentalni stil

Slika 95: Pika Nogavička sledi eksperimentom

Poznamo tri različne tipe stilov aranžmajev:

- klasični,
- moderni,
- eksperimentalni.

Klasične oblike cvetličnih dekoracij so: okrogle, trikotne, v obliki srca, piramidne oblike, okrogle oblike – venci, v obliki križev, v S-liniji in v obliki polmeseca. K modernim stilom uvrščamo naslednje oblike oziroma stile: vegetativne, paralelne in dekorativne. K eksperimentalnim stilom uvrščamo vse izvirne ideje aranžmajev, s katerimi eksperimentiramo in upoštevamo osnovne floristične zakonitosti.

Katere oblike aranžmajev so značilne za klasične, moderne in eksperimentalne stile? V kateri skupini je več simetričnih aranžmajev? Skicirajte jih in narišite osi simetrije. Kakšni aranžmaji pritegnejo večjo pozornost obiskovalcev?

V katero skupino stilov spadajo aranžmaji na slikah? Utemeljite svoj odgovor.

Slika 96: Aranžma 1

Slika 97: Aranžma 2

Slika 98: Aranžma 3

Slika 99: Aranžma 4

Na spletnih straneh poiščite ponudbe cvetličarn. Kakšne cvetlične dekoracije imajo v svojih ponudbah? Obstajajo kakšne razlike med ponudbo slovenskih cvetličarn in cvetličarnami v tujini?

3. CVETLIČARSKO ORODJE IN PRIPOMOČKI

V tem poglavju se bomo seznanili s cvetličarskim orodjem in pripomočki. Tako bomo spoznali, kaj vse potrebujejo cvetličarji pri svojem delu. Hkrati se bomo naučili pravilno uporabljati različna natična sredstva.

Cvetličarsko orodje in pripomočke moramo poznati, kajti drugače ne moremo izdelovati cvetličnih dekoracij.

Ponovite in osvežite znanje, ki ste ga pridobili pri modulu Priprava in izdelava aranžerskega materiala.

ARANŽERSKI MATERIAL

Cvetličarsko orodje in osnovni aranžerski material

Orodje, ki ga potrebuje cvetličar:

- navadne škarje za papir
- vrtnarske škarje
- nož z ravnim rezilom
- ščipalke za žice
- kladivo
- silikonska pištola

Dodatno orodje v cvetličarni je naslednje:

- stojala za trakove
- stojala za papir
- stojala za poročne šopke
- stojala za vence
- stojala za žice
- strojček za robljenje krep papirja

Osnovni materiali za izdelovanje cvetličnih dekoracij

Slika 100: Osnovni aranžerski material

- 1 – vodoodporni pritrdilni trak
- 2 – lepilo za sveže cvetje in zelenje v tubi
- 3 – rafija
- 4 – silikonski vložki za silikonsko pištolo
- 5 – plastična vrvica
- 6 – lepilo za sveže cvetje in zelenje v spreju
- 7 – barvni spreji
- 8 – spreji za suho cvetje
- 9 . spreji za ohranjanje svežine rezanega cvetja
- 10 – spreji za lesk zelenja
- 11 – raznobarvni 'tejp' in svetlo zelen 'kavčuk'
- 12 – plastične vezice
- 13 – priponke

Z razvojem tehnologije se vsako leto oblikujejo novi materiali, ki so namenjeni lažji in bolj kvalitetni izdelavi cvetličnih dekoracij.

Dodatni cvetličarski dekorativni material

Slika 101: Različni dekorativni trakovi

- trakovi
 - o okrasni trakovi
 - plastični
 - papirnati
 - svileni
 - iz blaga
 - mrežasti
 - o žalni trakovi
 - široki
 - ozki
 - iz blaga
 - plastični
- papir
 - o okrasni papir
 - rižev
 - prosojni
 - celofan
 - navadni trši okrasni papir
 - lepenka
 - mreže

Slika 102: Dekorativni papirji

Slika 103: Velikonočni dodatki

- dekorativni dodatki
 - o sveče
 - o pomladni dodatki
 - velikonočni dodatki – pirhi, perje, zajčki, piščančki
 - valentinovi dodatki – različna srca
 - dodatki za materinski dan
 - o poletni dodatki
 - školjke
 - ribiške mreže
 - različni morski motivi
 - morske zvezde
 - sonca
 - o jesenski dodatki
 - različni plodovi
 - dodatki za noč čarovnic

Slika 104: Biseri in igle

O zimski dodatki

- bleščeči dodatki – bunkice, biseri, zvončki, zlati laski, angelčki ...
- dodatki, ki simbolizirajo advent
- različne okrasne sveče
- dodatki, ki simbolizirajo zimo – snežaki, snežinke, ...

Ko se sprehajate po mestu in nakupovalnih centrih, si oglejte izložbe. Trgovci zelo spremljajo sezonske dekoracije.

Žice

Cvetličarji potrebujejo žice, ki jih uporabljajo kot osnovni aranžerski material. Pri tem si z žicami pomagajo pri izdelavi aranžmajev. Ko je aranžma končan, se teh žic praviloma ne vidi – so skrite oziroma zakrite. Pri izdelavi so potrebne tudi okrasne žice, ki so sestavni del aranžmaja.

Slika 105: Osnovne žice

- osnovne žice

- O plastificirane – debeline: 0.2, 0.3, 0.4, 0.5, 0.6, 0.7, 0.8, 0.9, 1.0 mm
- O žarjene žice – debeline: 1 mm
- O navita žica
 - žarjena
 - plastificirana

- okrasne žice

- O tanke spiralne – zlate, srebrne, bakrene
- O tanke navite 0.5 mm – različne barve
- O debelejšje navite 1mm – različne barve

Slika 106: Dekorativne žice

NATIKALNA SREDSTVA

Slika 107: Različna natikalna sredstva

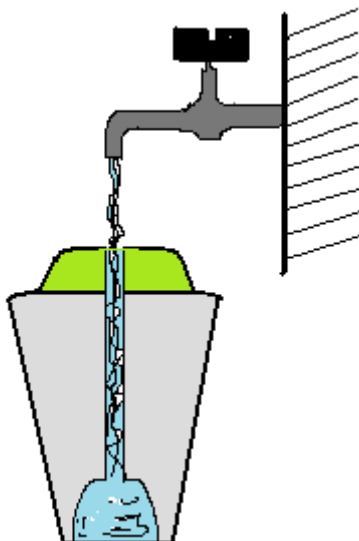
Natikalna sredstva so sredstva, ki jih uporabljamo pri izdelavi aranžmajev. Z njihovo pomočjo pritrdimo cvetje in zelenje v aranžmaju. Kot natikalno sredstvo lahko uporabimo gobe za sveže cvetje, gobe za suho cvetje, barvne gobe, mah, žico, veje, kamenje ...

Gobe za sveže in suho cvetje

Cvetličarji imajo na izbiro veliko različnih oblik in velikosti gob, ki jih potrebujejo pri delu. Običajno so gobe za sveže cvetje zelene barve, medtem ko so gobe za suho cvetje sivkaste. Te osnovne gobe se v aranžmajih prekrijejo. V zadnjem času pa so v trendu barvaste gobe za sveže cvetje in tudi barvna goba v prahu. Barvne gobe postanejo sestavni del aranžmaja in so eden glavnih elementov v aranžmaju. Tako so te gobe vidne. Gobe v prahu pa uporabljamo pri cvetličnih dekoracijah v steklenih posodah, kjer izkoristimo prosojnost posod. Različne barve gob v prahu izmenično v plasteh vsujemo v posodo. Dodamo nekaj vode in prah se strdi. V tako pripravljeno posodo naredimo aranžma.

Primavera vaze

Te vaze so osnovane na ideji, da imamo že v dani posodi vključeno gobo. Tako že v pripravljeno vazo cvetličar naredi ustrezen aranžma. Velikokrat imamo šopek in nimamo ustrezne posode zanj. S primavera vazami je ta problem rešen. V sredini vaze je izdolbena cev, ki se končuje v rezervoarju za dodatno vodo. Posodo se pripravi tako, da se vodo naliva točno v sredino – v cevko, dokler celotna goba ni prepojena z vodo. Nato se naredi aranžma. V taki vazi cvetje običajno dalj časa ostane sveže. Aranžmaji so lahko v dobri kondiciji tudi do tri tedne. Posode so lahko različnih velikosti in oblik. Tiste vaze, ki imajo grobo zunanost, imajo posebne podložke, da z njimi ne poškodujemo pohištva.

Slika 108: Skica pravilnega namakanja in prerez primavera vaze.

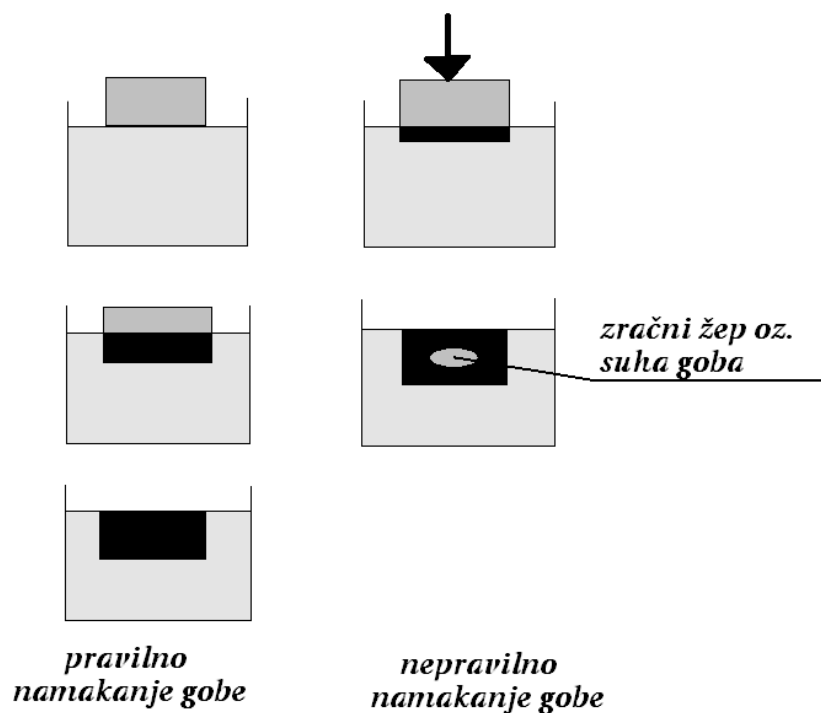
Slika 109: Različne oblike primavera vaz

Namakanje gobe

Gobe za sveže cvetje so narejene iz fenolnih snovi in zaradi vpihovanja zraka postanejo zelo porozne. Tako lahko vpijajo veliko vode, ki jo tudi zadržijo in so osnova za izdelovanje cvetličnih dekoracij. Goba za sveže cvetje je obarvana zeleno, saj je tako med zelenjem manj opazna. Lahko pa vpije kar do 40-krat več vode, kot je njena lastna teža. Običajna goba za sveže cvetje, standardne oblike – v obliki kvadra, vpije približno 2 litra vode. Seveda moramo poskrbeti za pravilno namakanje.

Gobo pravilno namočimo tako, da gobo enostavno položimo na vodno gladino. Posoda z vodo mora biti tako velika, da se goba ob pitju vode nemoteno potaplja. Nepoškodovana goba se tako namoči v manj kot pol minute. V primeru, da gobo potiskamo v vodo, nastane v notranjosti gobe zračni žep. Taka goba ni v celoti prepojena z vodo in cvetje, katerega peclji sežejo v suh del gobe, ovane in propade.

Pri namakanju gob moramo paziti tudi na to, da imamo vodo, v na katero položimo gobo, v čistih posodah. Najbolje za cvetje je, da že v čisto posodo z vodo damo hranilo za sveže cvetje, ki ga goba skupaj z vodo vpije in tako ostane cvetje v taki gobi sveže dlje časa.

Slika 110: Skica pravilnega in nepravilnega namakanja cvetličarske gobe.

Ob zabadanju cvetja v gobo moramo stebila odrezati postrani, tako da imajo obliko zagozde. Ko zabodemo steblo v gobo, ga ne smemo več premikati, saj v takem primeru izgubi stik z gobo.

Slika 111: Pravilno odrezano steblo, ki ga bomo zabodli v cvetličarsko gobo.

Če nam pozicija stebila, ki smo ga zabodli v gobo ni všeč, ga moramo v celoti izvleči, ponovno spodrezati in zabosti v še nedotaknjen del gobe. Stebla zabodemo v gobo dovolj globoko, saj le tako lahko nemoteno pridejo do dovolj velike količine vode. Gobe imajo celično strukturo in vlaga v gobi zaradi osmotskega pritiska, ki ga ustvarjajo stebila rastlin, enakomerno prehaja vanje in cvetje ima tako daljšo življenjsko dobo. Ker je celična struktura dovolj trdna, nudi oporo tudi večjim rastlinam s širšimi peclji. Ravno tako aranžmaje, ki so narejeni v gobo, lahko transportiramo in le-ti med transportom ne spremenijo videza. Ne

smemo pa pozabiti, da se goba zaradi izhlapevanja vode suši in jo je potrebno redno zalivati. Le tako nam aranžma ohrani svežino in lepoto cvetja.

Primeri uporabe različnih natikalnih sredstev:

Slika 112: Žica kot natikalno sredstvo

Slika 113: Glinopor kot natikalno sredstvo

Slika 114: Tilancija kot natikalno sredstvo

Poznamo več vrst natikalnih sredstev: goba za sveže in suho cvetje, barvna goba, goba v prahu, mah, kamenje, palica, žica, mreža; skratka vse, kar nam omogoči namestitev stebel v cvetlični dekoraciji. V zadnjem času je najpogostejše natikalno sredstvo za sveže cvetje goba, ki se prepoji z vodo. Pravilno jo namakamo tako, da jo le položimo na vodo in jo pustimo, da prosto potone. Le tako v gobi ni zračnih žepov.

Katera natikalna sredstva poznate?

Opišite prednosti in slabosti natikalnih sredstev.

Preverite, kako se goba za sveže cvetje namoči, če jo na silo potopimo v vodo.

Kakšna natikalna sredstva bi lahko uporabili za klasične in kakšna za moderne oblike cvetličnih dekoracij?

Na spletnih straneh si oglejte ponudbo gob za sveže cvetje.

4. CVETJE IN ZELENIJE

Naš cilj v tem poglavju je, da spoznamo, kaj vpliva na kakovost cvetja in zelenja.

Kakovostno cvetje in zelenje je predpogoj, da lahko naredimo lepe in tržno zanimive cvetlične dekoracije.

Ponovite znanje, ki ste ga pridobili pri modulu Priprava in izdelava aranžerskega materiala.

Pri cvetju in zelenju je najbolj pomembno, da je kakovostno. To pa zagotovimo le z brezhibno celotno dobaviteljsko verigo. Skrb za kakovostno cvetje in zelenje se začne z razmnoževanjem rastlin pri vrtnarjih – gojiteljih, ki ob koncu pridelave okrasne rastline poberejo ob pravi tehnološki zrelosti. Cvetje in zelenje nato zapakirajo v transportno embalažo in tako pripravljeno gre na cvetlično borzo. Na borzi izvozniki prodajo okrasne rastline prodajo grosistu – uvozniku, ki cvetje transportira do cvetličarne, kjer kupec – potrošnik kot zadnji člen verige kupi okrasne rastline.

Slika 115: Gojenje vrtnic.

Slika 116: Transportna embalaža

Slika 117: Kontrola kakovosti rezanega cvetja – cvetlična borza Aalsmeer.

REZANO CVETJE

Optimalni pogoji za vzgojo

Pod temi pogoji razumemo najugodnejše razmere za rast in razvoj rastlin. Vzdržljivost in lepota cvetja v cvetličarni je odvisna tudi od teh pogojev. Sem prištevamo zunanje pogoje rasti: svetloba, toplota, vlaga, prst, zaščitna sredstva, regulatorji rasti – hormoni, pravilna vzgoja rezanega cvetja od semena do pridelka.

Tehnološka zrelost rezanega cvetja je čas, ko je rastlina primerna za rezanje. Npr.:

- Anthurium – flamingovec: ko je pecelj pod tulcem trden, na cvetni beti pa se začno odpirati prvi pestični cvetovi;
- Dendranthema – krizantema: cvetje je popolnoma razvito, delno odprto;
- Freesia – frezija: cvetje popolnoma razvito – prvih 5, neodprto.

Kako oskrbeti rezano cvetje?

V zimskem času moramo biti pazljivi na nizke temperature. Pomrzli flamingovci namreč potemnejo in hitreje preminejo. Podobno moramo oskrbeti orhideje – *Cymbidium*. Ko damo vrtnice v vodo, jih moramo obvezno poševno odrezati z ostrim nožem. Takoj ko odrežemo steblo, jih damo v vodo. Voda naj bo mlačna, tako da vrtnica hitreje vsrka vodo in se izognemo nastanku zračnega mehurčka v vodovodnih cevih. To je pomembno, ker zaradi tega mehurčka vrtnice povesejo cvetove.

Na splošno moramo vse rezano cvetje z zelnatimi stebli, preden ga damo v vodo, poševno spodrezati z ostrim nožem, ki ima ravno rezilo. Žagica namreč steblo razcefra. Rezanja s škarjami se ne poslužujemo, saj z njimi stisnemo skupaj prevodne žile. Tako je onemogočen dotok vode s hranilnimi snovmi. Olesenela stebila moramo odrezati s škarjami in potolči s kladivom. Obvezno moramo dati tako cvetje (španski bezeg, snežene kepe) v toplo vodo.

Mimoza ima svojo posebnost. Njeno olesenelo steblo ravno tako odrežemo s škarpami in ga potolčemo, vendar ga moramo dati v vročo vodo. Takrat mimoza kar oživi in zelo lepo diši. Olesenela stebila imajo tudi listi palm in tudi njih moramo odrezati s škarpami in potolči s kladivom. Med posebneže spadajo krizanteme, ki imajo delno olesenela stebila in jih lahko lomimo.

Gerbere moramo spodrezati z nožem, vendar pozor – odrezati jih moramo na zelenem delu stebila. Rdečkasto obarvano steblo nima popolnoma dozorele prevodne cevi in tako cvet ne dobi dovolj vode. Gerbere imajo še to lastnost, da rastejo v vodi. Zato bodite pozorni, kako je narejena opora iz žice. Če je žica zabodena v cvetno čašo, potem jo raje iztaknite in naredite vzmet, ki jo nato z rastjo cveta raztegujete. Gerbere potrebujejo v vazi le malo vode (približno 5 cm v višino), drugače začnejo stebila gniti – postanejo sluzava.

Buvar dije so zelo nežne rastline, ki ob pravilni oskrbi dolgo časa trajajo – tudi do tri tedne. Ker imajo pololesenela stebila, težko vsrkajo vodo brez potrebne pomoči. Tako je stebila potrebno najprej očistiti vseh listov, pusti se le 3–4 listke ob socvetju, v vazo se natoči vroča vodo, vanjo vsuje posebno gnojilo za rezano cvetje, ki ga proizvajalci že priložijo, počakamo, da se voda nekoliko ohladi in šele nato damo spodrezana stebila v toplo vodo.

Posebne linije v šopku se ustvarijo z uporabo mlečka. Ta rastlina je pravi posebnjež pri pravilni oskrbi. Celotno listje je potrebno odstraniti tako, da na vejici ostanejo le cvetovi. Ko steblo spodrežemo, se pocedi bel mleček. Takrat moramo imeti pri roki vžigalnik, da z ognjem požgemo stebila. Mleček neha teči iz stebila in rastlino damo v toplo vodo.

Lilije s svojimi razkošnimi cvetovi nemalokrat povzročijo veliko hude krvi. Njihovi prašniki imajo namreč pelod – temno oranžno in rjave barve, ki naredi grde madeže na oblačilih. Kako rešiti, kar se rešiti da? Pelod, ki je na tkanini, pustimo čisto pri miru. Priskrbimo si lepilni trak in z njim prelepimo pelod. Ko se pelod sprime s trakom, ponovimo postopek z novim lepilnim trakom, dokler ne odstranimo vsega peloda. Da bi se izognili tem nevšečnostim, prašnike odstranimo. Ko se cvet odpre, jih z rokavicami nežno primemo in odtrgamo tako, da odstranimo le vrečke s pelodom. Pri lilijah moramo upoštevati tudi to, da imajo močan vonj in zaradi tega v majhnem zaprtem prostoru lahko dobimo glavobol.

Nageljni so zelo znani, vendar le malokdo ve, kako se pravilno dajo v vodo. Obvezno jih je potrebno spodrezati poševno med kolenci. Večina nageljnov se odlomi pri kolencu, vendar vodovodne žile tako ne vsrkajo dovolj vode.

Pri eksotičnem cvetju moramo paziti predvsem pri kengurujevih tacah. Ko primemo rastlino, se ne smemo dotakniti obraza. Takoj si moramo umiti roke, saj drugače dobimo srbečico in rdečkasto kožo.

Ornitogalum je rezano cvetje, ki traja tudi do tri tedne. Zelo je uporabno pri aranžiranju daril, kjer se lahko uporabijo le posamezni cvetovi.

Cymbidium je klasična orhideja, ki ima najbolj kompaktno cvetje. Pri cvetovih je potrebno pogledati, da imajo vrečki s pelodom, drugače bo cvet kaj hitro odcvetel. Zakaj? To je namreč naravni mehanizem razmnoževanja orhidej, saj ko žuželka prileti na cvet, se vrečki peloda prilepita na njen hrbet in tako je življenjska naloga cveta opravljena.

Ostale orhideje, ki imajo bolj nežne cvetove, kot na primer *Phaleonopsis*, *Catleya*, *Dendrobium* oskrbimo z vodo tudi preko cvetov. Celotno vejo s cvetovi potopimo v mlačno vodo za nekaj minut, potem jo spodrežemo in damo v vodo.

Šlajer, snežno bela koprena miniaturnih cvetov lepo požlahtni šopek in mu doda nežno noto. Lahko pa se zgodi, da nas neprijetni vonj preseneti in ne vemo, kje je njegov izvor. Vzrok te nevšečnosti je lahko listje na stebelu šlajerja, ki še ni odtrgano. To listje in na splošno vsako listje ki je v vodi, začne gniti in tako pride do neprijetnih vonjav.

Amarylis oz. vitezova zvezda se uporablja kot lončnica, pa tudi kot rezano cvetje. Zaradi velikih cvetov moramo votlo steblo ojačati s palčko, ki jo potisnemo v notranjost stebela. Samo steblo nato ravno odrežemo in zarežemo na križ. Ko to rastlino uporabljamo pri izdelavi šopkov ali aranžmajev, moramo upoštevati velikost odprtih cvetov.

Sončnice so splošno znano cvetje, vendar je manj znano, da jih je potrebno dati v vročo vodo. Ko rumeni cvetni lističi ovenijo jih lahko odtrgamo stran in zažene se drugo življenjsko obdobje sončnice, ki lahko traja naslednjih 14 dni.

Tudi spomladansko cvetje ima svoje posebnosti. Narcise in tudi nerine je potrebno najprej spodrezati in jih same pustiti v vodi en dan. Te cvetlice namreč oddajajo sluz, ki škoduje drugemu cvetju. Šele naslednji dan jih lahko damo v mešan šopek in pri tem pazimo, da jih ponovno ne spodrežemo.

Tulipani v šopku oz. v aranžmaju potrebujejo veliko prostora, saj naknadno zrastejo tudi do 5 cm. Če imajo upognjene peclje, mi pa bi radi ravne, jih pustimo brez vode toliko časa, da uvenijo in stebela postanejo mlahava. Nato jih zavijemo v papir, damo v vodo in naslednji dan bomo imeli tulipane z ravnim stebлом. Ta postopek za ravnanje stebel lahko uporabimo tudi pri ranunkulah in anemonah.

Mimosa nas navdihuje s fantastičnim rumenim socvetjem in z nežnim vonjem. Vse to hitro mine, če stebel ne potolčemo in damo v vročo vodo.

Na splošno pa moramo vedeti, da šopkov ne smemo postaviti v bližino posode s sadjem. Iz sadja namreč izhaja etilen, ki povzroči hitrejšo dozorevanje cvetja in tako zmanjša trajnost šopka. Za vse cvetje moramo poskrbeti, da imamo čiste vaze in da stebela spodrežemo z ostrim nožem z ravnim rezilom. Vodo menjavamo vsak dan, odstranjujemo odcvetelo cvetje. Pod veznim mestom šopka ne sme biti listov, ki gnijejo in tako zamašijo vodovodne cevi cvetja. Ne pozabimo, da šopek zasluži stalno mesto v stanovanju in seveda primerno posodo.

Za kakovost cvetja je pomembno, kako ga pridelujemo, kdaj ga pobremo in tudi, kako ga vzdržujemo. Načeloma je potrebno stebila poševno spodrezati z ostrim nožem, medtem ko lesnate rastline spodrežemo z vrtnarskimi škarjami in konce stebel potolčemo. Rezano cvetje in zelenje moramo nato dati v čiste posode z vodo, v katerih predhodno raztopimo hranilo za rezano cvetje. Paziti moramo, da sadje ni v bližini cvetja, saj iz njega izhaja etilen, ki povzroči prehitro zorenje cvetja.

Kaj vpliva na kakovost cvetja?
Kako oskrbimo rezano cvetje?
So kakšne posebnosti pri oskrbi rezanega cvetja?

Ste vedeli, da je vse več proizvodnje okrasnega cvetja ekološke. V rastlinjake se naseli naravne predatorje, ki nato po naravni poti pomagajo pri zatiranju oz. uničevanju škodljivcev. V raziskovalnih inštitucijah pa genetski inženiring razvija odporne sorte okrasnih rastlin na rastlinske bolezni. S tem se zmanjša uporaba fitofarmaceutskih sredstev.

Na spletnih straneh poiščite podatek, kje so že uvedli ekološko pridelavo okrasnih rastlin.

5. POSODE

V tem poglavju bomo spoznali posode iz različnih materialov, njihove značilnosti ter uporabo.

Ker moramo vedeti, kakšne posode lahko uporabimo za različne tipe stilov cvetličnih dekoracij in katero cvetje pride bolj do izraza v določeni posodi.

Ponovite znanje, ki ste ga pridobili pri modulu Priprava in izdelava aranžerskega materiala.

Včasih so bile posode za okrasne rastline vaze, sklede ali košare, danes pa so možnosti oblikovanja posod skorajda neomejene. Nove tehnologije in novi materiali so dali možnost oblikovanja posod v različnih oblikah in materialih. Glede na materiale ločimo: kovinske, steklene, glinene, plastične in lesene posode.

Kovinske posode so najpogostejše pocinkane in železne, so pa tudi iz drugih kovinskih materialov. Pocinkane v stiku z vodo ne rjavijo kot železne. Zato vanje lahko direktno damo cvetje, medtem ko so železne posode največkrat le kot okras drugi (običajno stekleni) posodi, saj se zaradi rje zamašijo vodovodne cevi v steblih in cvetje propade. Njihova površina je lahko svetleča, gladka ali mat rjasta – hrapava. So neprozorne in delujejo rustikalno, če so oblikovane v obliki pokalov ali kelihov tudi svečano, novejši oblikovalci pa iz novih kovinskih zlitin naredijo tudi prefinjene oblike kovinskih posod. Njihova dobra lastnost je, da so trdne in se ne razbijejo.

Slika 118: Rja na železnih posadah

Slika 119: Nerjaveče kovinske posode

Slika 120: Steklenu posoda

temperaturah.

Nimajo por, kjer bi se lahko zadrževale bakterije, ki zamašijo vodovodne žile v steblih. Kot smo že omenili, imajo gladko svetlečo površino, lahko so prozorne ali neprozorne. Delujejo elegantno, prefinjeno, svečano. Njihova slaba lastnost je, da se lahko razbijejo.

Glinene posode so lončene posode, ki so lahko glazirane ali neglazirane. Glazirane posode zadržujejo vodo, medtem ko so neglazirane posode porozne in voda iz njih preko sten posode izhlapeva. Oboje je težko popolnoma očistiti, saj imajo pore, v katerih ostajajo bakterije, ki zamašijo

Steklene posode so prozorne in to pri oblikovanju cvetličnih dekoracij lahko zelo lepo izkoristimo. Aranžma se ne konča pri stiku z vodo, ampak se nadaljuje tudi v vodi. Tako lahko peclje šopkov povijemo z okrasnimi trakovi ali listjem, damo v posodo okrasne kamenčke. Steklene posode imajo še eno dobro lastnost, namreč lepo se čistijo. Imajo gladke površine in pomijemo jih lahko tudi v pomivalnem stroju oz. z detergenti pri visokih

Slika 121: Steklene in kovinske posode

vodovodne cevi v steblih in cvetje hitreje propade. Glazirana lončena posoda ima svetlečo površino, medtem ko je neglazirana nima. Delujejo rustikalno, preprosto. Njihova slaba lastnost je, da se lahko razbijejo.

Slika 122: Lončene posode v naravnih barvah

Plastične posode so lahko trdne in iz prozorne ali neprozorne plastike, ali pa upogljive. Naredijo lahko različne oblike plastičnih posod, ki tudi spominjajo na posode iz drugih materialov. Tako npr.: lahko oblikujejo plastične košare, ki so po obliki in izgledu zelo podobne lesenim, ali pa plastična korita, ki so podobna betonskim, lahko oblikujejo tudi kelihe, ki so podobni kovinskim. Prednost teh posod je trpežnost in ugodna cena. Delujejo glede na obliko posode, ki je narejena iz plastike. Površine so lahko svetleče ali mat, gladke ali hrapave. Tudi od plastičnega materiala je odvisno, ali jih lahko temeljito pomijemo ali ne, ali imajo pore, v katerih se zadržujejo bakterije ali ne. Njihova slaba lastnost je, da se ob drgnjenju (npr.: pomivanje plastičnih vaz) naredijo raze, v katerih se zadržujejo bakterije in jih ni mogoče temeljito oprati. Plastika je namreč poškodovana. Druga slaba lastnost pa je, da se pri viru visoke temperature (npr.: gorilniki, štedilniki) stalijo.

Slika 123: Plastične posode, imitacija kamnitih posod

Slika 124: Barvne plastične posode

Slika 125: Košare

Lesene posode so lahko narejene iz kosa obdelanega lesa in zadržujejo vodo, ali pa so spletene iz vej in vode ne zadržujejo. Iz kosa lesa so lahko narejene vaze, sklede, krožniki, medtem ko so iz vej spletene različne košare. Če les polakirajo ali prepojijo z voski, je površina lesenih posod lahko svetleča, v nasprotnem primeru se površina ne sveti. Pri pomivanju lahko površino lesenih posod uničimo, spraskamo in naredimo raze, kjer se nato zadržujejo bakterije. Tudi drugače imajo lesene posode pore in jih ne moremo temeljito očistiti. Košare so bolj primerne za sadje in suhe cvetlične dekoracije. Lesene posode delujejo preprosto, rustikalno. Njihova dobra lastnost je, da so dokaj trpežne. Košare se lahko z leti hitreje polomijo, vendar naj ob tem povemo, da je tudi njihova cena ugodna.

Slika 126: Lesene posode

Posode so lahko izdelane tudi kot kombinacija različnih materialov. Tako imamo kombinacijo steklo-kovina, kovina-les, plastika-les, plastika-vrvica in še mnoge druge možne kombinacije.

Slika 127: Dekorativne posode iz različnih materialov

Pri izbiri pravih posod za ustrezno cvetlično dekoracijo ne smemo zanemariti, da:

- prozorno deluje lahkotneje kot neprozorno;
- gladko deluje lahkotneje kot grobo in skorjasto;
- svilnato deluje lahkotneje kot rustikalno;
- svetle barve delujejo lahkotneje kot temne;
- okrogle oblike delujejo težje kot dolge, vitke;
- široko naložene oblike delujejo težje kot vzpenjajoče se navzgor;
- mnogo manjših cvetov deluje lažje kot en sam cvet enake mase.

Poznamo več vrst posod glede na material, iz katerega so izdelane, in sicer: steklene, kovinske, keramične, lesene in plastične. Z vidika trajnosti rezanega cvetja je najbolj primerna uporaba steklenih posod, saj le-te nimajo por in se tako lahko temeljito očistijo. Tako se v njihovih stenah ne zadržujejo bakterije. To je zelo pomembno, saj drugače bakterije zamašijo vodovodne cevi v steblih in tako cvetje propade.

Kakšne so značilnosti posameznih posod iz različnih materialov?

Naštejte prednosti in slabosti različnih materialov, iz katerih so narejene posode.

Oglejte si cvetličarno. Katere vrste posode uporabljajo za rezano cvetje in zelenje?

6. PORTFOLIJA – NAČRT IZDELAVE DEKORACIJE: IDEJA, MOTIV, SKICA, MERILO, NARIS, TLORIS

Naučili se bomo, kako pomembno je pri cvetličnih dekoracijah načrtovanje.

V primeru, če ne znamo načrtovati dela, potem tudi cvetlične dekoracije niso kakovostne in naše stranke so nezadovoljne.

Ponovite znanje, ki ste ga v osnovni šoli usvojili pri vsebinah likovne umetnosti in tehnike. Kako skiciramo, kaj veste o barvah, kako lahko narišemo predmet opazovanja – naris, tloris, stranski ris?

NAČRTOVANJE IZDELKOV

Pri načrtovanju izdelkov in večjih dekoracij moramo najprej izdelati portfolio oz. Načrt dela. Priprave imajo več stopenj, ki si sledijo v točno določenem zaporedju. Pomembno je, da se tega zaporedja dosledno držimo.

Stopnje oblikovanja

1. STOPNJA

Zamisel, ideja

Zamisli za določen aranžma ali izdelek lahko dobimo z opazovanjem podobnega izdelka med sprehodom v naravi ali okolici. Aranžma lahko oblikujemo po svoji lastni zamisli ali glede na namen, za katerega bomo izdelek oziroma aranžma uporabili (adventni čas, velikonočni čas, valentinovo, poroka, razstave ...).

2. STOPNJA

Priprava

V času priprav moramo zbrati ves potreben material, ki ga za določen izdelek potrebujemo. Pri tem si pripravimo:

- orodje:
 - škarje
 - klešče
 - nož
 - meter
 - ...
- osnovni cvetličarski material:
 - gobe za suho ali sveže cvetje
 - žice
 - rafijo
 - tejp
 - ...
- cvetličarske dodatke:
 - pentlje
 - perle
 - steklene okraske
 - ...
- očiščeno cvetje in zelenje

3. STOPNJA

Izdelava šopka ali aranžmaja

Skiciranje

Skica je približna upodobitev oziroma prikaz načrtovanega izdelka – naše ideje. Rišemo jo prostoročno, s svinčnikom in v pomanjšanem merilu. Poznamo tri dimenzije izdelka: tloris, naris in stranski ris. Brez vseh treh pogledov izdelka ne moremo popolno načrtovati. Tudi če

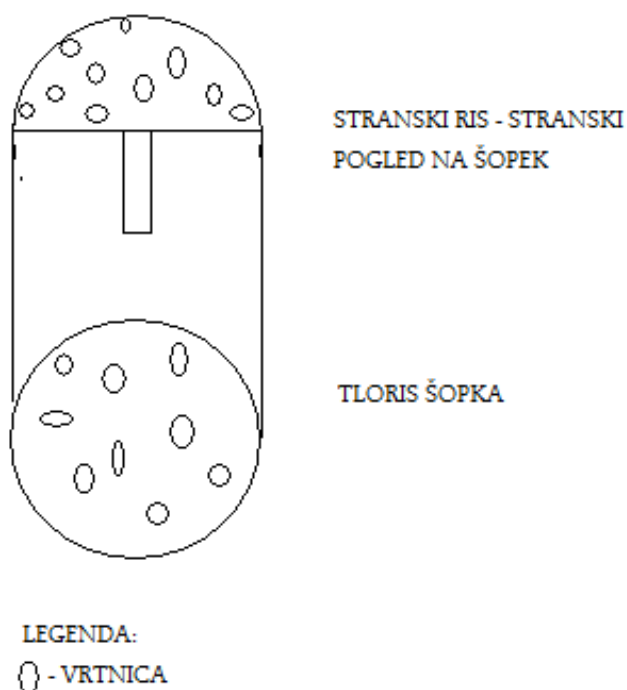
slikamo že narejen aranžma, moramo za popolne podatke o izdelavi in izgledu imeti vse tri poglede. Tloris je pogled z vrha aranžmaja, s ptičje perspektive. Pove nam, kakšno ploskev zavzema aranžma – njegovo širino, dolžino in obliko. Sledi naris, to je pogled od spredaj. Posreduje nam podatke o višini in dolžini izdelka. Zadnji, tretji pogled, je stranski ris, to je pogled od strani, poda nam podatke o višini aranžmaja in njegovi globini oziroma širini.

Merilo

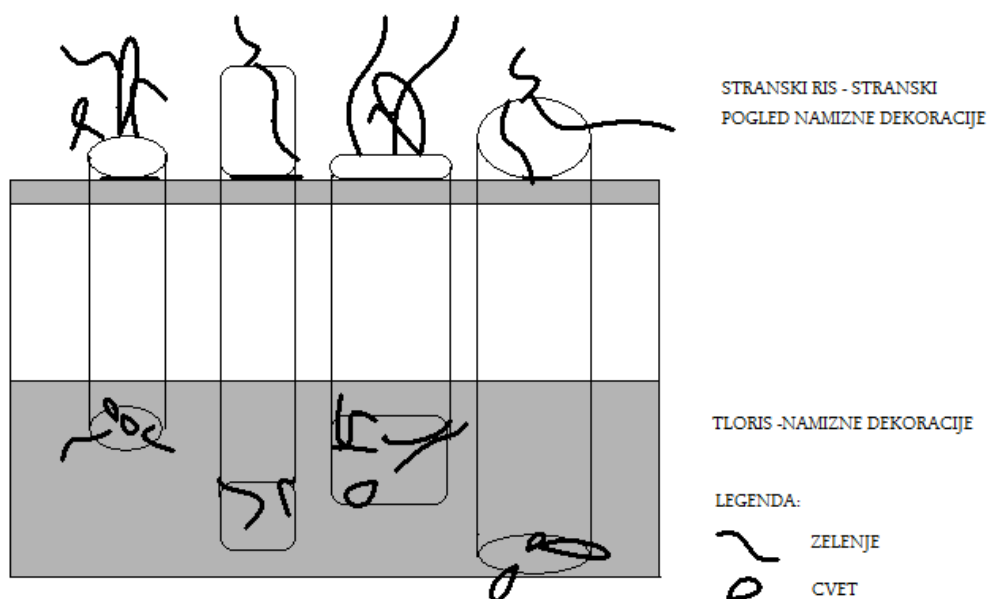
Merilo nam pove, kolikokrat je neka stvar pomanjšana ali povečana. Skice se rišejo v pomanjšanem merilu, saj so izdelki običajno večji. Najbolj pogosto merilo, ki se uporablja pri izdelavi skic, je 1 : 10 ali 1 : 5, odvisno od dejanske velikosti aranžmaja. Če nam format papirja omogoča narisati izdelek v naravni velikosti, ga narišemo v merilu 1 : 1.

Uporaba skic

Pri sami izdelavi aranžmaja nam pogosto zadoščata že tloris in naris. S tema dvema pogledoma pri nezahtevnih izdelkih dobimo dovolj informacij, da lahko izdelamo aranžma. Tloris nam poda podatke o širini in dolžini aranžmaja ter o sami razporeditvi materiala v aranžmaju. Naris nam posreduje podatke o višini aranžmaja. Če v nek prostor postavljamo več aranžmajev, je smiselno, da tudi samo razporeditev aranžmajev v prostoru skiciramo in narišemo tloris in naris razporeditve aranžmajev.

Slika 128: Skica šopka

Slika 129: Skica namizne dekoracije

Pri načrtovanju cvetličnih dekoracij moramo upoštevati posamezne stopnje načrtovanja. Tako je prva stopnja ideja, sledi priprava in šele nato se lahko lotimo izdelave cvetlične dekoracije. Ko dekoracijo skiciramo, moramo narisati vsaj tloris in enega od stranskih pogledov – naris ali stranski ris. Le tako dobimo vse potrebne dimenzije cvetlične dekoracije. Skica mora biti pregledna, imeti mora tudi legendo.

Kaj pomeni načrtovanje cvetlične dekoracije?

Katere stopnje poznamo pri njenem načrtovanju? Opišite jih.

Katere podatke razberemo iz tlorisa, narisa in stranskega risa – opišite posamezne poglede na cvetlično dekoracijo.

Katere elemente mora vsebovati dobra skica?

Poskusite razbrati dimenzije cvetlične dekoracije s fotografije, ki ste jo posneli.

Na razstavi slikajte dekoracijo z vseh treh pogledov. Primerjajte slike in razmislite, kaj potrebujete, da naredite kopijo dekoracije.

7. TEHNIKE IZDELOVANJA ARANŽMAJEV, ŠOPKOV IN NASADKOV

Naš cilj je spoznati tehnike izdelave cvetličnih dekoracij.

Pri izdelavi cvetličnih dekoracij je pomembno, da uporabimo pravilno tehniko izdelave. Le tako imamo trden in kakovosten izdelek.

ARANŽMAJI

Aranžmaji so narejeni v posodo, v kateri je poljubno natikalno sredstvo (goba, žica, palice, pesek, mah ...)

Ločimo:

- aranžmaje, ki jih uporabljamo za dekoracijo prostora in stojijo na kosu opreme;
- stenske aranžmaje;
- samostoječe – velike aranžmaje.
-

Imamo pa tudi tematsko razdelitev aranžmajev:

- žalni aranžmaji;
- poročni aranžmaj,
- sezonski aranžmaji;
- ...

Izdelava aranžmajev je lahko zelo raznolika. Že pri izbiri natikalnih sredstev je velika izbira. Kot natikalno sredstvo lahko uporabimo mah, žico, kamenje ... Najbolj pogosto se namizni aranžmaji naredijo v gobo za sveže cvetje. Namizni aranžmaji so lahko različnih oblik in dimenzij. Če želimo dekoracijo na pohoštvu, ki je ob steni in višina aranžmaja ne moti komunikacije, so aranžmaji lahko visoki. V nasprotnem primeru moramo paziti na nemoteno komunikacijo.

Posebna skupina aranžmajev so t. i. aranžmaji z ogradjem, ki služi kot natikalno sredstvo, hkrati pa je sestavni del aranžmaja. Tako lahko kar iz vej naredimo različne mreže, ki jih uporabimo pri izdelavi aranžmaja.

Naredite visok namizni aranžma in se prepričajte, če moti komunikacijo. V katerem primeru je lahko aranžma visok, je na sredini mize in ne moti komunikacije?

Slika 130: Pokončni aranžma z ogrodjem

Slika 131: Ogrodje v notranjosti venca

Slika 132: Rdeče ogrodje v šopku

Slika 133: Pomladni šopke – čebulice pritrjene na ogrodje

Slika 134: Dve steklenici, povezani z vejami drena, ki predstavlja ogrodje aranžmaja

Pri skeletnem šopku ali skeletnem aranžmaju je pomembno dejstvo, da je skelet sestavni del aranžmaja oz. šopka. Ob samem dodajanju cvetja moramo paziti, da ostane skelet viden in se dopolnjuje z samo obliko aranžmaja. Skelet lahko naredimo iz različnih materialov, kot so palice, žice, plastika ali trši papir. Pri izdelavi moramo skelet na spojih trdno zvezati, pritrditi, saj se drugače konstrukcija samega šopka oz. aranžmaja lahko podere. Prednost skeletnih šopkov je ta, da lahko skelet – ogrodje naredimo veliko prej, ko imamo čas. Nato lahko uporabimo narejen skelet, dodamo nekaj cvetja in stranka bo dobila večji šopek za enako vsoto denarja, kot če bi naredili klasičen šopek brez ogrodja. Zadovoljna stranka, ki dobi za svoj denar več, pa se vedno rada vrača v našo cvetličarno.

Veliki aranžmaji

Velike aranžmaje potrebujemo pri dekoracijah prostora. Pri samem ustvarjanju velikih aranžmajev lahko uporabimo različne tehnike. Kot nadomestilo za zelo drago cvetje na dolgih pecljih, lahko uporabimo t. i. tube. Pritrdimo jih na palice, kot je moč videti na sliki in jih v končnem aranžmaju skrijemo. Same velike aranžmaje običajno delamo na različnih stojalih, ki nam omogočijo različne oblike in velikosti. Pri postavitvi moramo paziti, da aranžmaji ne ovirajo gibanja v prostoru, da se ujemajo s prostorom v barvah, stilu in namembnosti.

Slika 135: Plastične vaze na leseni osnovi

Slika 136: Aranžma, narejen na osnovi slike 124

Slika 137: Ogradje v obliki obleke

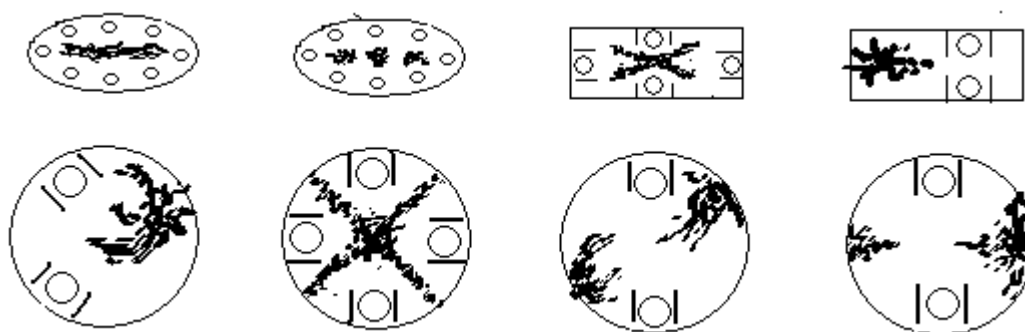

Slika 138: Ogradje iz srobota

Namizni aranžmaji

Pri postavitvi namiznih aranžmajev moramo upoštevati, da lahko aranžma zavzame največ 1/3 celotne površine mize. Pri tem pazimo, da višina aranžmaja ne moti ljudi, ki sedijo za mizo. Pogled med njimi mora biti nemoten, saj je le tako nemotena komunikacija. Cvetje ne sme imeti motečega vonja. Sama izbira barve se mora ujemati z ostalo dekoracijo mize. Ob izdelavi aranžmaja se lahko odločimo za različne oblike aranžmajev. Lahko so narejeni v posode, ki nimajo dekorativne vrednosti in imajo le funkcijo podstavka gobe. V tem primeru pazimo na stik s podlago, saj moramo prekriti posodo s cvetjem in z zelenjem. V primeru, da je posoda dekorativna, postane sestavni del aranžmaja in je vidna.

Razporeditev aranžmajev po mizah je odvisna od same oblike miz in razporeditve stolov okoli miz, kar je razvidno tudi iz slik.

Slika 139: Skica različnih postavitev namiznih aranžmajev glede na obliko miz

Slika 140: Klasična središčna namizna dekoracija

Slika 141: Moderna namizna dekoracija v steklenih posodah

Slika 142: Namizna stranska dekoracija

Slika 143: Namizna dekoracija pred mladoporočencema

Ponovite znanje o pogrlnjkih, ki ste ga pridobili pri gospodinjskih vsebinah v osnovni šoli.

Ko greste v restavracijo, bodite pozorni na namizne dekoracije. Ali ste opazili kakšno razliko med domačimi lokali in lokali v tujini?

Tematske dekoracije

Slika 144: Adventna dekoracija

Adventna floristika

Adventna floristika je sezonska dekoracija, ki se pojavlja v času adventa. Zanja je značilna uporaba štirih sveč, ki simbolizirajo štiri adventne nedelje do božiča. Tipične barve so: rdeča, zlata, bela, modra,

zelena in vijolična. Tipični izdelki so adventni venčki, ki so lahko namizni s svečami ali pa viseči, ki jih obesimo na vrata. Obode lahko naredimo iz smrečja, ciprese, slame, ličkanja storžev in drugega materiala. Pri pritrditvi sveč imamo več možnosti, vendar je najbolj pogost način s segrevanjem žic. Tako v svečo potisnemo tri žice, ki so dovolj trdne, da z njimi pritrdimo sveče na obode venčkov.

Adventni floristiki sledi novoletna dekoracija. V tem času izdelamo girlande, topiarje, okrasimo smrečice in naredimo novoletne aranžmaje z različnimi dodatki.

Velikonočna floristika

Izdelki, ki so za značilni to obdobje, so viseči venčki, aranžmaji z gnezdi, velikonočnimi zajčki, s pirhi. Pogosto se uporablja zvita vrba ali leska, na katero se nato obesijo dekorativni pirhi – spihana jajca. Najpogostejše cvetje so narcise in forzicija. Barva, ki prevladuje v teh aranžmajih, je rumena. Kot dekoracija v aranžmajih se uporablja veliko perja.

Slika 145: Velikonočni venček

Sezonske dekoracije

Pomladna dekoracija

Slika 146: Pomladni aranžma

Uporablja se pomladansko cvetje, predvsem čebulnice, kot so tulipani, narcise, ranunkule, anemone in zvončki. Od grmovnic se uporablja lesko – mačice in kačice. Lahko izberemo cvetoče sadne vejice, prve, ki zacvetijo, so marelice in češnje.

Aranžmaje pogosto naredimo v košare. Značilne barve so rumena, rožnata, bela, modra.

Poletna dekoracija

Uporabljamo cvetje in zelenje, ki je značilno za poletje. Izbor je zelo pester: vrtnice, astre, cinije, ostrožniki, ognjič, ivanjščice, mak, sončnice, žita, ostalo sezonsko cvetje in zelenje. Barvitost je zelo pestra.

Jesenska dekoracija

Jesen je čas, ki ga lahko izkoristimo za nabiranje raznih plodov. Material, ki ga uporabljamo, so predvsem plodovi: buče, gozdni plodovi, sadje, rumeno in rdeče obarvano odpadlo listje. Na vrtu cvetijo v pozno jesen lepe krizanteme. Barve, ki so značilne za ta čas so: rumena, oranžna in rdeče-rjava. Posode, ki jih najpogosteje uporabljamo, so iz lesa ali iz gline.

Slika 149: Zimska dekoracija

Zimska dekoracija

Aranžmaji, značilni za zimsko dekoracijo, so narejeni iz belega cvetja, kot so vrtnice, gerbere ali margarete. Običajno sta v aranžma dodana tudi sveča in dekorativni trak.

Pri izdelavi aranžmajev je pomembno, da vemo, za kakšen namen jih bomo potrebovali. Če so to veliki aranžmaji, jih naredimo na ustrezna ogrodja. Pri tem pazimo, da ne ovirajo gibanja mimoidočih. Pri namiznih dekoracijah moramo biti pozorni na očesni stik. To pomeni, da z aranžmaji ne oviramo pogleda in s tem komunikacije med ljudmi, ki sedijo za isto mizo.

Dekoracije so lahko sezonske, tematske ali pa nevtralne. Pri sezonskih dekoracijah uporabljamo sezonsko cvetje, pri tematskih dekorativni material, ki je primeren za določeno temo, pri nevtralnih pa pazimo, da so usklajene z okoljem, v katerem stojijo.

Poseben tip cvetlične dekoracije so dekoracije z ogrodji, kjer ogrodje deluje dekorativno in mora postati del cvetlične dekoracije.

Na kaj moramo biti pozorni pri cvetličnih dekoracijah z ogrodjem?

Kakšne razporeditve namiznih dekoracij glede na obliko miz poznamo?

Na kaj moramo biti pozorni, ko delamo namizno dekoracijo ali samostoječ velik aranžma?

Poiščite nenavaden material in iz njega naredite ogrodje. Razmislite, kako bi to ogrodje uporabili v cvetlični dekoraciji. Pri tem uporabljajte materiale, ki so razgradljivi in ne škodujejo naravi.

8. IKEBANA

Naš cilj je spoznati poseben stil oblikovanja cvetličnih dekoracij – ikebano.

Velikokrat stranke želijo minimalistične dekoracije, ko malo cvetja pove veliko. Ikebana stil nam to omogoča, hkrati pa ob tem spoznavamo tudi vzhodno kulturo.

MATERIAL ZA IZDELOVANJE IKEBAN

Ježki

Za izdelavo ikeban potrebujemo različne oblike ježkov. Okroglega potrebujemo za trave in cvetlice z mehkim ali luknjičavim stebлом, štirioglatega pri trdih vejah, medtem ko podolgovatega ozkega ježka uporabljamo pri namiznih ureditvah.

Ježki se običajno uporabljajo pri ureditvah v nizkih posodah – npr. pri moribana ureditvi.

Slika 150: Natikalno sredstvo - ježek

Škarje

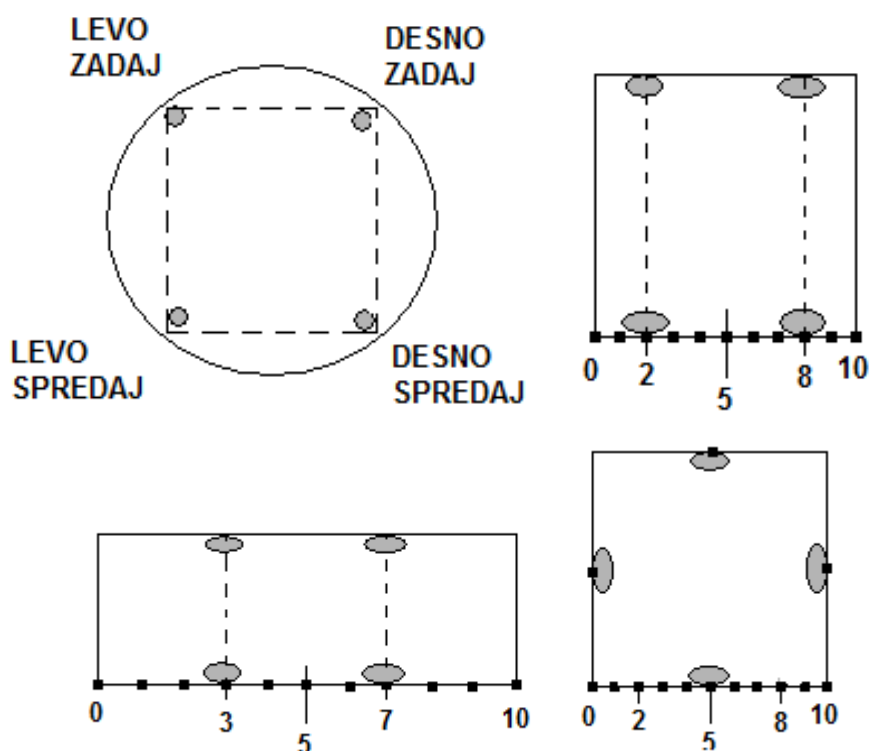
Za ustvarjanje ikeban potrebujemo posebne škarje, ki so primerno ostre.

Posode za izdelovanje ikeban

Za izdelavo ikeban uporabljamo različne posode. Poleg različnih oblik in velikosti je pomemben tudi poseben rob, ki omogoča pritrditev vej, med katere lahko kasneje fiksiramo stebila.

Postavljanje ježka

Od oblike posode je odvisna tudi postavitve ježkov. Tako v okroglo posodo postavimo ježka v namišljen kot kvadrata. Če je posoda kvadratna, ježka postavimo nekoliko stran od kota – od stranice je ježek umaknjen za dve desetini dolžine stranice. V dolgih ozkih posodah je ježek postavljen na treh desetinah dolžine daljše stranice. V kolikor imamo kvadratno posodo obrnjeno kot karo, potem ježek postavimo na katerokoli stranico na polovico dolžine. Pri postavitvi ježka v določen del posode dobimo prazen prostor, ki je pomemben pri ustvarjanju ikebane – to je vidna voda.

Slika 151: Skice postavitve ježka

Poleg ježka se pri ustvarjanju ikeban – predvsem v visokih posodah – uporabljajo posebne tehnike pritrdjevanja stebel. To se uporablja npr. pri slogu nageire.

Slika 152: Pritrjevanje stebel v visokih posodah

Slika 153: Pritrjevanje stebel pri enakomernih razporeditvah v visokih posodah

Pri nizkih posodah imamo lahko tudi izjeme in pritrdimo stebila s palicami, na način, ki je prikazan na spodnji sliki.

Slika 154: Pritrditev stebel s palicami v nizki posodi

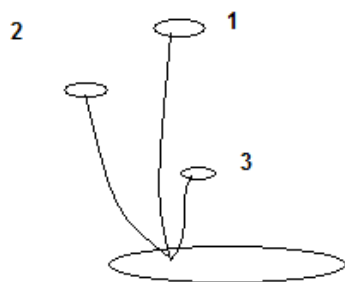
Poznamo tri glavne oblike ikeban:

1. slog moribana
 - a. pokončna oblika
 - b. nagnjena oblika
2. slog nageire
 - a. pokončna oblika
 - b. viseča oblika
3. ureditve za sredino mize
 - a. središčna ureditev 1. tipa
 - b. središčna ureditev 2. tipa
 - c. središčna ureditev 3. tipa

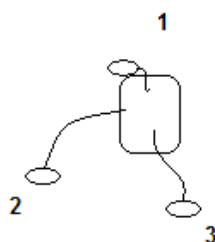
Slog moribana

Pokončna oblika ikeban

Pri pokončni obliki ikeban uporabimo rastline, ki rastejo pokončno – cipresa, pampska trava, gladiola, ostrožnik, iris, amarilis, trs, krizanteme ... Ježka postavimo na levo ali desno stran posode. Pri samem oblikovanju imamo tri glavna stebila. Prvo stebilo postavimo pokončno na zadnjo stran ježka. Drugo glavno stebilo pritrdimo v središče ene od strani ježka in ga nagnemo za 25°. Tretje glavno stebilo je nameščeno v vogal sprednje strani, ki je nasprotna postavitvi drugega glavnega stebila. To stebilo je nagnjeno za 45° naprej. Ostalo cvetje in zelenje pa poleg glavnih stebel postavimo tako, da postavitev glavnih stebel le dopolnimo. Glavna stebila so vedno razpoznavna pri postavitvi.

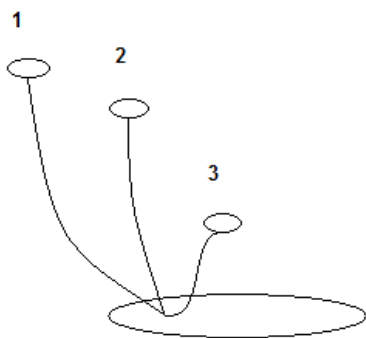
Slika 155: Skica pokončne oblike moribana

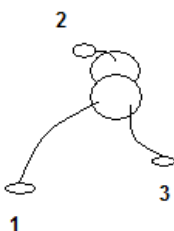
Slika 156: Pokončna moribana

Nagnjena oblika

Pri nagnjenem slogu uporabljamo naravne linije upognjenih stebel – kutina, azeleja, magnolija ... Najbolj primerna je nizka posoda pravokotne, okrogle ali kvadratne oblike. Prvo glavno steblo postavimo na sredino roba ježka in ga nagnemo 25° naprej in v levo. Drugo glavno steblo je pokončno v ozadju ježka. Tretje glavno steblo je v ospredju ježka in nagnjeno 45° naprej in na desno.

Slika 157: Skica nagnjene oblike moribana

Slika 158: Nagnjena oblika moribana

Slog nageire

V nasprotju s slogom moribana, pri katerem se uporabljajo nizke posode, uporabljamo pri nageire slogu visoke in globoke posode. Po obliki ta slog delimo na pokončnega, nagnjenega in visečega. Prva dva sloga sta podobna slogu moribana, viseči slog pa je posebnost niageire.

Pokončna oblika sloga nageire

Prvo glavno steblo je zelo dolgo:

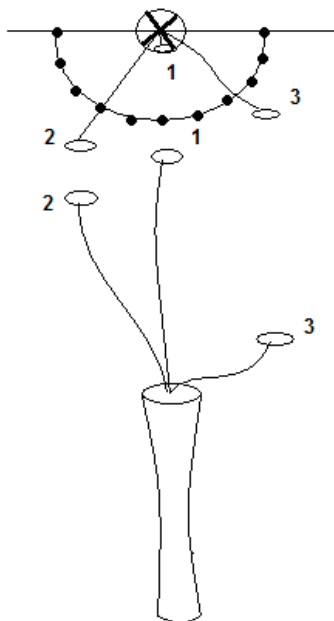
Dolžina stebila = 2 x višina posode + premer posode.

Steblo je pokončno za oporo.

Drugo glavno steblo je pred oporo, vendar nagnjeno naprej, do točke 3.

Tretje glavno steblo je pred oporo, nagnjeno 70° naprej, med točkama 6 in 7.

Vsa dodatna stebila so krajša od glavnih. Temeljno cvetje je krajše od tretjega glavnega stebila.

Slika 159: Skica pokončne oblike sloga nageire

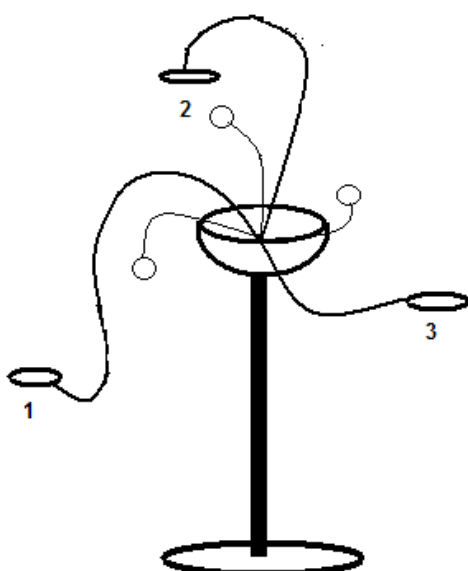

Slika 160: Pokončni nageire

Viseča oblika sloga nageire

Prvo glavno steblo je pri točki tri ali sedem viseče za 120° v desno ali levo. Drugo glavno steblo služi zadaj za oporo, viseče 50° proti prvemu steblu. Tretje glavno steblo je pod drugim glavnim stebлом, in sicer nagnjeno za 130° .

Temeljno cvetje je med glavnimi stebli, primerno rastlinje za to obliko pa je: vrba žalujka, glog, glicinija, asparagus ...

Slika 161: Skica prevešajoče oblike sloga nageire

Slika 162: Prevešajoči nageire

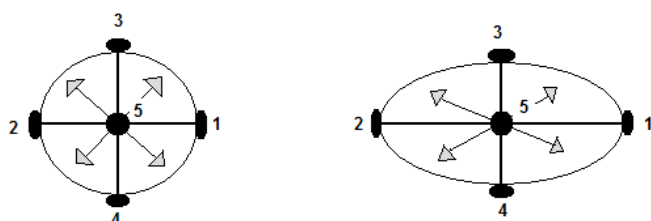
Ureditve za sredino mize

Središčna ureditev 1. tipa

Vsa štiri glavna stebila so enako dolga in nagnjena za 45° . Peto glavno steblo je postavljeno pokonci v sredini ježka. Pomožna stebila so med glavnimi stebli in jih ne zakrivajo.

Središčna ureditev 2. tipa

Glavna stebila so paroma enako dolga in vsa nagnjena za 45° . Peto steblo je kot pri 1. tipu v sredini ježka. Pomožna stebila dopolnjujejo glavna stebila.

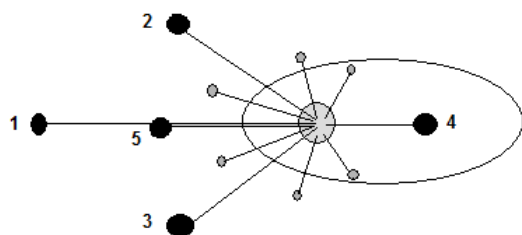
Slika 163: Skica središčne ureditve 1. in 2. tipa

Slika 164: Središčna ikebana 1. tipa

Središčna ureditev 3. tipa

Ta ureditev je za razliko od prvih dveh asimetrična. Prvo glavno steblo je nameščeno na levi strani ježka. Drugo glavno steblo je krajše od prvega in je postavljeno na levi strani ježka. Tretje glavno steblo je enako dolgo kot drugo, le da je usmerjeno desno. Četrto glavno steblo je najkrajše in je na desni strani ježka. Glavno peto steblo je v sredini ježka in je nagnjeno za 30° v smer prvega glavnega stebela, ki je najdaljše. Ostala stebila in cvetje le dopolnjujejo glavna stebila.

Slika 165: Skica središčne ureditve 3. tipa

Slika 166: Središčna ureditev 3. tipa

Za izdelovanje ikeban kot najpogostejše natikalno sredstvo tega stila potrebujemo kovinskega ježka, v katerega pod ustreznimi koti zabadamo stebila. Kot natikalno sredstvo je pogosta tudi uporaba vejic na različne načine. Poleg posebnega orodja obstajajo za ikebane še posebne posode z notranjimi robovi, ki olajšajo pritrjevanje vejic za natikalno sredstvo.

Poznamo tri glavne oblike ikeban:

1. slog moribana
 - a. pokončna oblika
 - b. nagnjena oblika
2. slog nageira
 - a. pokončna oblika nageira
 - b. viseča oblika nageira
3. ureditve za sredino mize
 - a. središčna ureditev 1. tipa
 - b. središčna ureditev 2. tipa
 - c. središčna ureditev 3. tipa

Katere pripomočke za izdelovanje ikeban poznate?

Naštejte in opišite glavne sloge ikeban.

Poiščite na spletnih straneh šole ikeban in si podrobneje ogledjte to umetnost.

9. ŠOPKI

V tem poglavju bomo spoznali, kakšne vrste šopkov imamo glede na njihovo obliko in namembnost ter njihove tehnike izdelave.

Ste že videli cvetličarja, ki ne zna narediti šopka? Zato, da boste znali narediti šopek, si podrobneje preberite to poglavje.

Že v preteklosti so vezali cvetje – izdelovali šopke, ki so imeli vedno pomembno vlogo. kot Tako kot šopki je tudi cvetje imelo svojo sporočilnost. Cvetličarji s svojim pravilnim poslovnim pristopom prodaje zelo povečujejo prodajo šopkov. Potrebe strank so vedno zahtevne in specifične, zato morajo poznati trg, da svoje izdelke lahko zadovoljivo tržijo. Šopki so lahko del sezonskih dekoracij raznih prostorov, nosijo svojo sporočilnost – »oprosti mi«, »ljubim te«, »nismo pozabili nate«, »moje sožalje« ... ali pa imajo funkcijo osnovnega darila – rojstni dnevi, obletnice, poslovno darilo ob sprejetju v službo, napredovanje ... Vse te priložnosti in potrebe so povod, da šopke izdelujemo z različnimi tehnikami in z zelo pestrim materialom.

Zato je zelo pomembno, da se s stranko najprej pogovorimo o samem namenu šopka.

Pomembne informacije so:

- Za kateri namen bo narejen šopek?
- Kdo ga bo prejel?
- Kakšno cvetje oziroma katere barve ima rada ta oseba?

V kolikor stranka ne pozna odgovora na to vprašanje, jo vprašamo, kako se ta oseba oblači oz. če mogoče ve, kdaj ima rojstni dan. Sam cvetličar mora poznati izbiro izdelave šopka glede na:

- o nebesno znamenje – izbira barv, npr. ognjena znamenja – tople živahne barve;
- o glede na oblačila – moderna oblačila – bolj moderen nevsakdanji šopek – klasična oblačila – klasičen šopek.

- Kdaj bo oseba prejela cvetje?

V primeru, da šopek izdelujemo poleti v vročem vremenu, šopek pa bo oddan šele po nekaj urah – 4 in več – in v tem obdobju cvetja ne moremo dati v posodo z vodo, moramo stranko opozoriti na venenje cvetja. V takem primeru si pomagamo s posebnimi vpojnimi vrečkami, ki jih prepojimo z vodo. Te vrečke imajo vpojni material v notranjosti prepojen z vodo, na zunanji strani pa so plastificirane in ne prepuščajo vode. Tako pripravljeno vrečko namestimo na peclje, ki smo jih predhodno ustrezno sveže spodrezali in vrečko močno pritrdimo na peclje. Če je šopek tako pripravljen, ni nevarnosti, da bi imeli kakšno nevšečnost s cvetjem.

V kolikor bi uporabili cvetje, ki ima močne vonjave, ali pa bi le-to lahko povzročilo srbenje, moramo stranki to povedati in jo vprašati, če je oseba, ki bo dobila šopek, na kakšno stvar alergična.

Če izdelujemo šopek za poslovni prostor, moramo obvezno vedeti, kakšen je ta prostor. Pomembne informacije so:

- Kakšna je oprema – stil, barve?
- Kakšna je posoda, v kateri bo šopek?
- Koliko dni preteče do zamenjave šopka s svežim?
- Kje stoji šopek?
- Ali je vonj cvetja lahko moteč?

V primeru, da nimamo potrebnih informacij, potem lahko pride do neljubih situacij. Če je oprema v modri barvi, lahko naredimo nezaželen močan kontrast, ali pa damo na bidermajer mizo moderen šopek, ali pa okrogel šopek v posodo nenavadne oblike, ali pa je nekatero cvetje že ovenelo, medtem ko je drugo cvetje še v dobri kondiciji ... Vse te nevšečnosti so nam prihranjene, če imamo pred samo izdelavo šopka dovolj zbranih informacij.

Torej, ko imamo potrebne informacije se lotimo izdelave šopka.

Poznamo več tipov šopkov:

- navadni vsakdanji šopki;
- šopki za določene tipe posod;
- darilni šopki;
- šopki za slavlja – obletnice, sprejem, predstave ...;
- žalni šopek.

Slika 167: Različni darilni šopki

Navadni, vsakdanji šopki

Ti šopki so najbolj enostavni in preprosti. Narejeni so iz sezonskega cvetja, ki je hkrati tudi najcenejše. Tako pomladi uporabljamo spomladansko cvetje – tulipane, narcise, irise. Poleti je izbira sezonskega cvetja še večja. Jesenski šopki pa vsebujejo poleg cvetja še plodove, ki jih nabereмо v naravi. Zimski šopki pa so v kombinaciji z vejami, smrečjem. Pri teh šopkih vedno pustimo nekoliko daljše peclje, da jih stranka lažje ponovno pravilno spodreže, preden jih da v vodo.

Šopki za določene tipe posod

Oblika šopka mora biti ustrezna glede na izbran tip posode. Pri sami izdelavi lahko uporabimo več cvetja in drugega materiala ter uporabljamo različne barve, ki so v skladu s posodo. Ko je šopek narejen, ga tudi bolj prikrajšamo, tako da stranka odreže stran le 2–3 cm stebela in šopek je pripravljen. Pomembno je, da je dober stik s posodo in šopkom. Taka kompozicija mora delovati kot aranžma, narejen točno po meri.

Slika 168: Šopek v modro-beli porcelanasti posodi

Slika 169: Šopek v posodi iz naravnih materialov

Darilni šopki

Imamo različne možnosti, in sicer:

- Darilni šopki, ki so mišljeni kot darilo za valentinovo, rojstni dan, rojstvo otroka ali materinski dan. Ob takih priložnostih običajno v šopke damo različne dekorativne dodatke, ki opominjajo, za kakšen namen je šopek izdelan. Tako vsebujejo valentinovi šopki poleg cvetja različna srca, šopki za rojstvo otroka štorke, dudo ...
- Darilni šopki za različne modne revije, tekmovanja, sprejem politikov ...

Šopki za slavlja – obletnice, sprejemi, predstave ...

Ti šopki morajo imeti skrbno izbrano cvetje, ki se uporablja. Zelo pomembna je tudi njihova velikost. Običajno so večji, sploh, če jih podarjamo ob premiernih zaključkih različnih predstav, saj so gledališče, opera ali katera izmed drugih dvoran polna ljudi, ki morajo videti cvetje. Uporabljamo zdravo odprto cvetje, barve morajo biti usklajene z barvo obleke obdarovanca. Veliki cvetovi vrtnic, gerber ali flamingovcev so zelo primerni, poleg tega pa z uporabo euforbije, tife, bergrasa povečamo volumen in ustvarimo prostoren šopek. Za slavnostno vzdušje v šopku dodamo ustrezen dekorativni trak.

Vaja dela mojstra, če mojster dela vajo! Izdelujte šopke toliko časa, da brezhbno usvojite vse tehnike izdelave.

Žalni šopki

Ena od preprostih oblik šopka je žalni šopek. Ločimo pokončen žalni šopek, ki je primeren za v vazo na pokopališču, ali pa ležeč žalni šopek, ki ga položimo na grob in ni v vodi. Ta dve vrsti šopka se razlikujeta v sami razporeditvi cvetov. Šopek za vazo je narejen podobno kot šopki za določene vrste posod. Imeti mora stik s posodo. Razlika med temi šopki je, da se pri žalnem šopku skoraj nikdar ne vidijo stebila cvetja. Šopek, ki ga položimo na grob, je narejen enostransko. Na spodnjo stran šopka – na kateri šopek leži – položimo veliko smrekovo vejo ali večje liste – palma, strelicija. Nato v spiralni tehniki oblikujemo solzo. Cvetje postopoma tvori obliko. Na koncu šopek zvežemo in mu po potrebi dodamo črn til (prozorno blago) in trak z napisom. Barvo traku ustrezno izberemo glede na barvo cvetja.

TEHNIKE IZDELOVANJA ŠOPKOV

Preden začnemo izdelovati šopek, moramo pripraviti delovno površino in cvetje. Cvetje očistimo do veznega mesta, odstranimo liste in trnje. Večje vejice zelenja razdelimo tako, da jih lažje uporabimo v šopku. Cvetje in zelenje razdelimo po očiščeni delovni površini v skupine. Pripravljeno imamo tudi vezivo – vrvico, žico, trak; škarje in nož sta nabrušena. Ko je šopek narejen, ga trdno zvežemo in peclje pravilno spodrežemo ter končno damo v vodo.

Poznamo več tehnik izdelave šopkov:

- v roki vezan šopek;
- žičeni šopek;
- poročni šopek v lady držalu – gobi.

V roki vezan šopek

Tehnike v roki vezanih šopkov so lahko: spiralna, paralelna in prosta – formalna.

Spiralno izdelovanje:

Slika 170: Prikaz spiralne tehnike

Stebila polagamo spiralno v eno samo smer. Nobeno izmed stebel se ne križa z drugimi. Sam postopek je razviden iz slike.

Paralelna tehnika

Slika 181: Prikaz paralelne tehnike

Pri tej tehniki izdelave šopka polagamo stebila paralelno. Sama stebila so položena paralelno in se ne križajo. V kolikor delamo paralelni etažni šopek, ki je viden z vseh smeri, polagamo stebila v koncentričnih krogih, kot je razvidno iz zgornjega prikaza.

Slika 182: Paralelni etažni šopek

Prosta tehnika

Šopek nastane s preprostim zlaganjem cvetja. Stebla se lahko križajo in so usmerjena v različne smeri.

Žičeni šopki

Pri izdelavi žičenih šopkov je potrebno cvetje in zelenje ustrezno žičiti. Težje cvetove in zelenje damo na debelejšo žico – od 0.8 do 1 mm, medtem ko damo drobno listje in cvetove na tanjše – od 0.4 do 0.6 mm. Pri žičenju cvetja in zelenja uporabljamo tehniko, ki je prikazana na sliki.

Ko želimo cvetje upogniti v točno določeno smer, steblo cveta žičimo po vsej dolžini. Pri tem pazimo, da žico nato zakrijemo. V ta namen lahko uporabimo lepljiv papirnat trak različnih zelenih odtenkov, ki ga cvetličarji imenujejo »tejp«, lahko pa uporabimo »kavčuk«. »Kavčuk« je elastičen tanek trak, ki se ravno tako kot »tejp« ovija okoli stebel z žico, le njegov videz je bolj naraven in ne tako »papirnat«. Vsako steblo ima namreč lesk, ki ga omogoča plastičen trak, medtem ko ga papirnat ne. Žico pa lahko skrijemo tudi v steblo. Tako lahko žice vtaknemo v votlo steblo ranunkule in jo potisnemo tako, da pogleda skozi cvet, nato naredimo majhen kaveljček in žico povlečemo nazaj v steblo. Kaveljček se ugrezne v sredino cveta in je zato neopazen, ranunkulo pa lahko obračamo v želeno smer.

Žico lahko porinemo tudi v polna stebila. Tako lahko žico porinemo v polno steblo kale, ki jo nato poljubno krivimo. Pri tej tehniki pazimo na to, kako so prirezane žice. Če so prirezane v konus, bodo pri prodiranju po stebli večkrat zavile v neželjeno smer in ranile steblo. Zato jih moramo pred tem odrezati naravnost in nato počasi z občutkom poriniti v polno steblo. Pri tem med prsti občutimo konico žice v stebli in tako vemo, do kod seže.

Ob uporabi žične tehnike ne žičimo le cvetja, ampak tudi liste in ostalo zelenje. Pri listih ravno tako uporabljamo različne debeline plastificiranih žic, izbiramo glede na obseg listne površine. Pri manjših listih (npr. bršljan, galax) uporabljamo tanko žico 0,3 ali 0,4 mm, pri večjih listih (npr. listi flamingovca) pa 0,8 ali 1 mm debelo žico.

Slika 183: Žičenje večjega lista z debelejšo žico (0,8–1 mm)

Pri žičenju listov je pomembno, kako želimo imeti obrnjeno listno ploskev. Vedno pazimo, da se pri žičenju ne vidi žic. Liste žičimo tako, da najprej poiščemo osrednjo glavno žilo lista. Nato preverimo, kako daleč moramo žičiti listno ploskev, da jo lahko usmerimo v željeno smer. Običajno je to 3–5 cm od listne baze. Listno ploskev prebodemo tik ob glavni žili navzgor, tako da žica pogleda ven na pravi strani – to je na zgornji strani lista. Nato žico pravokotno na listno žilo ponovno usmerimo skozi listno ploskev, vendar tokrat navzdol. Žica je naredila preko listne žile nekakšen mostiček, vidi se je največ od 0,5 do 1 cm. Ko je žica prebodla listno ploskev v obe smeri, mora imeti žica na drugi strani listne žile tako dolžino, da jo lahko ukrivimo ob listnem pecelju (od 3 do 5 cm). Tudi drugi konec žice previdno ukrivimo v smeri listnega pecelja in nato od listne baze cel pecelj povijemo s »tejpom« ali »kavčukom« ter tako prikritimo žice.

Slika 184: Žičenje manjših listov s tanko žico (0,4 mm)

Pri izdelavi šopka moramo vedeti, za kateri namen bo narejen. Od tega sta namreč odvisni tako oblika kot tudi tehnika izdelave šopka. Poznamo prosto vezan šopek, spiralni in paralelni šopek. Pri določenih oblikah šopkov moramo poznati tudi tehniko žičenja.

Katere oblike šopkov poznate?

Navedite tehnike izdelave šopkov in jih opišite.

Razmislite, kakšni šopki so primerni za javne prireditve. Kakšen šopek bi podarili dirigentu, pevki ali prvouvrščenim tekmovalcem?

10.NASADKI

Spoznali bomo, katera pravila upoštevamo pri nasajanju nasadkov.

Nasadek je pravzaprav aranžma. V kolikor ne poznamo pravil, ki so potrebna pri izbiri posameznih rastlin, lahko zasadimo nezanimive nasade ali nasade, ki delujejo neurejeno. Nekatere rastline v nasadu lahko celo propadejo, medtem ko druge lepo uspevajo.

Nasaditve

Nasadke delimo glede na namembnost ali pa po tem, kje se nahajajo. Tako ločimo: nasadke lončnic, posodovk, nasaditve balkonskih korit, korit in okrasnih posod v vrtovih, nasadke za grobove ter različne nasaditve gred.

Pri oblikovanju nasadkov je potrebno upoštevati, da skupaj zasadimo rastline, ki imajo enake potrebe za rast. Hkrati moramo upoštevati, da izberemo tako kombinacijo okrasnih rastlin, da je njihova zasaditev zanimiva in dinamična. Pri izbiri rastlin upoštevamo obliko rastlin, velikost listov ter njihovo obliko, barvo in strukturo. Te lastnosti rastlin si oglejmo na primeru lončnic.

Oblika rastlin

Oblika rastlin je najbolj izrazita lastnost lončnic. Pri tem opazamo gostoto listov, velikost in število poganjkov, kako so listi razvrščeni in obseg listne gmote. Pomembna je tudi oblika stebel, njihovo število in videz. Tako rastline po videzu delimo na: pokončne, povešave, upognjene, rozetaste, grmaste, plazeče oz. pokrovne in vzpenjave rastline.

Slika 185: Različne oblike rastlin v podobnih posodah

Na sliki 163 vidimo rastline, nasajene v zelo podobnih posodah, vendar kljub temu učinkujejo popolnoma različno. Tako imata rastlini alokazija (1) in stromanta (2) grmičasto kompaktno razrast. Kljub temu je pri alokaziji (1) lepo vidna posebna oblika listov s svetlimi glavnimi listnimi žilami. Praprotni nefrolepis (3) ima prehodno grmasto do prevešajočo razrast. Toge linije sanseverije (4) dajejo zasaditvi prav poseben učinek, le-te delujejo nekoliko umetniško. Drobnolistni fikus (5) je tipična pokrovna rastlina, ki se preko robu posode spušča povešavo. Pokončna elegantna aralija (6) ima grmičasto obliko, vendar njeni fini dlanasto deljeni listi delujejo zračno.

Slika 186: Bromelijeve – ananasovke

Bromelijeve na sliki imajo rozetasto razrast. Ko cvetijo, poženejo iz središča rozete cvetno steblo vrhu, katerega je socvetje. Dekorativno vrednost imajo predvsem obarvani ovršni listi, ki ščitijo cvetove. Upoštevati moramo, da so bromelijeve epifiti – priraslike in najlepše pridejo do izraza na epifitnem deblu ali v visečih košarah. Ker imajo malo koreninske grude, ne potrebujejo velikih posod.

Slika 187: Slonova noga

Slonova noga je dobila svoje ime ravno po videzu stebela, ki se pri substratu odebeli in spominja na slonovo nogo. Kljub njenim robustnim stebлом ima fine prevešajoče liste in po videzu spominja na vrbo žalujko. Zaradi svoje podobe je bolj primerna za samostojno zasaditev – soliterij. Če jo kombiniramo z drugimi rastlinami, moramo paziti, da njenega stebela ne zakrijemo, kajti tako izgubi na dekorativni vrednosti.

Velikost, oblika, barva listov

Pri kombinaciji rastlin z različno velikimi listi je pomembno to, da se majhni listi na podlagi velikih listov dobro vidijo. Tako imamo v ospredju rastline z drobnimi listi, v ozadju pa so rastline z velikimi listnimi ploskvami. Najboljše učinke v koritih dosežemo, če kombiniramo rastline, ki imajo približno enako velike liste, vendar so različno obarvani ali pa različno oblikovani. Poznamo več različnih listnih oblik: suličaste, srčaste, ovalne, liste z valovitim robom, z nazobčanim robom, liste v obliki lire, pernato deljene liste, dlanasto deljene liste in še bi lahko naštevali. Število listnih barv je zelo veliko. Najpogostejše je v najrazličnejših odtenkih zastopana zelena barva. Barvna paleta listov je še mnogo bolj obsežnejša, saj sega od srebrno-bele do temno škrlatno rdeče. Poleg tega so lahko različno vzorčasti ali marmorirani v močno kontrastnih barvah. Rastline, ki imajo izrazite liste, lahko posadimo v zanimive aranžmaje, vendar moramo paziti, da se omejimo na največ tri barvne odtenke.

Slika 188: Listi različnih oblik, velikosti, barv in struktur

1 – Rumenoglavka: temno zeleni ovalni listi imajo izrazite svetlo rumeno-bele listne žile. Listna ploskev je med listnimi žilami rahlo usločena in bleščeča.

2 – Obrobljena dracena: dolgi ozki temno zeleni listi z bordo rdečim gladkim robom so rahlo prevešavi. Listna konica je zašiljena. Površina lista je gladka in bleščeča.

3 – Vonjava dracena: listi so širši kot pri obrobljeni draceni, vzdolž listov izmenično potekajo svetlo in temno zelene lise. List je rahlo usločen, s konico lista navzdol. Površina lista je gladka in bleščeča.

4 – Kokosova palma: listi se vzdolžno delijo na dve polovici, ki se rogljasto končujeta – imajo dve konici. Listne gube so izrazite (spominjajo na harmoniko) in potekajo vzdolž listnih žil. Ploskev je svetleča.

5 – Taščin jezik: listi so pokončni, mesnati, robustni, zašiljeni in relativno ozki. Vzdolž listnega roba imajo rumeno obrobo in svetlo in temno zelene prečne proge. Površina je gladka in svetleča.

6 – Orjaška juka: dolgi, ozki in ostro zašiljeni listi imajo fino nazobčan rob. Listna ploskev je gladka in nebleščeča. Delujejo robustno, toga.

7 – Lirasti fikus: že samo ime rastline pove, da imajo listi obliko lire. Listna baza je ožja, medtem ko se proti vrhu list razširi. Listna ploskev je gladka in svetleča. Listni rob je rahlo valovit.

8 – Aglonema: listi imajo suličasto obliko, ki se na sredini nekoliko bolj razširi. Imajo temno zelen gladek rob, površina lista je srebrno zeleno pegasta, gladka in bleščeča.

9 – Gorska palma: listi so pernato deljeni in imajo fino strukturo. Na koncih se listi rahlo povešajo. Listni robovi so gladki, listna ploskev je gladka in bleščeča.

10 – Asparagus: listki asparagusa so tako drobni, da so podobni iglicam, ki dajejo vtis fine lahkotnosti. Povešajoče vejice z drobnimi listki razrahljajo vsako nasaditev. Listni rob je raven, listna površina pa je gladka in bleščeča.

11 – Bršljan: listna ploskev je petkrpata. Listi so svetlo zeleni s temno zelenimi pegami in kremasto obarvanimi robovi. Listna ploskev je gladka in svetleča.

12 – Kraljeva begonija: listna ploskev ima mehurjaste izbokline in zato je struktura lista nenavadno hrapava. List ima obliko nesimetrične solze. Ob robu lista in v bazi lista je listna ploskev temno bordo rdeča in temno zelena, ostala listna ploskev pa je srebrno zelena.

Poznavanje samih pravil izdelovanja aranžmajev je nazadnje pomembno tudi pri urejanju samih zasaditev. Tako lahko iz lončnic oblikujemo prave nasade, ki imajo obliko in značilnosti aranžmajev. Najprej moramo vedeti, kje bo nasad stal, nato izberemo lončnice glede na zahteve rasti. V enem nasadu so lahko le lončnice, ki imajo glede na rast enake zahteve. Pri tem upoštevamo strukturo, teksturo, barvo in linije. Skratka, oblikujemo aranžma iz lončnic.

Oglejte si nasade v restavracijah. Kaj ste opazili?

Stopnje izdelave nasada:

1. Ogledamo si mesto, kjer bo nasad stal.
2. Izberemo ustrezne lončnice.
3. Izdelamo drenažo.
4. Dodamo ustrezni substrat.
5. Zasadimo lončnice.
6. Lončnice zalijemo.

Pri oblikovanju nasada moramo upoštevati njegovo namembnost. Nato izberemo ustrezne rastline, ki oblikujejo nasad v lepo cvetlično dekoracijo. Pri tem smo lahko uspešni le, če poznamo pravila oblikovanja v floristiki. Ob zasaditvi moramo po izboru rastlin ustrezno pripraviti posodo. Najprej naredimo drenažo za boljše odvodnjavanje, nato dodamo substrat in ustrezne rastline in na koncu zalijemo.

Katera so osnovna pravila, ki jih moramo upoštevati pri zasajanju nasadov?

Navedite stopnje zasaditve. Opišite jih.

V strokovnih knjigah ali v naravi si oglejte rastline in ob njih ponovite, katerim pravilom oblikovanja ustrezajo in s katerimi rastlinami bi jih lahko posadili skupaj.

Botanično poimenujte rastline na slikah in jih opišite. Zakaj so posebne?

Slika 189: Kaladij

Slika 190: Čudežnica

Slika 191: Hipoestes in fitonja

Ponovite znanje vsebine modula Oblikovanje prostora s cvetličnimi dekoracijami. Preberite poglavje o splošni negi okrasnih rastlin.

11.RAZLAGA PRAVIL OBLIKOVANJA NA PRIMERIH ARANŽMAJEV, ŠOPKOV IN NASADKOV

Na primerih cvetličnih dekoracij spoznati pravila cvetličarskega oblikovanja.

Za izdelavo kakovostnih in ustreznih cvetličnih dekoracij je potrebno znanje o okrasnih rastlinah in osnovah cvetličarskega oblikovanja.

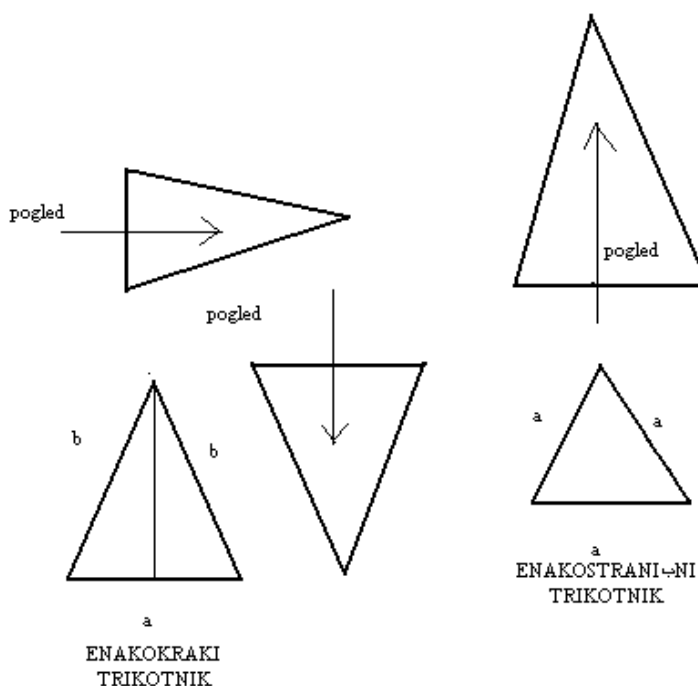

Slika 192: Solza

Aranžma je primeren za dekoracijo moderno opremljenih poslovnih prostorov, recepcij, gostinskih lokalov, stanovanj ... Narejen je iz osnovne podlage, ki narekuje obliko aranžmaja. Na podlago so prilepljeni listi zelene barve. To je sekundarna barva, ki nastane z mešanjem dveh primarnih oz. osnovnih barv: rumene in modre barve. Upoštevano je pravilo zlatega reza, saj je posoda visoka 1 enoto, nad posodo pa je aranžma visok 1,6 enote (zlato rez). Listi so lepljeni enakomerno, kar bi lahko poimenovali pravi ritem. List pri tem aranžmaju predstavlja en niz. Ob pogledu na aranžma vidimo le zunanji prostor aranžmaja. Narejen je kompaktno.

Oblika aranžmaja je klasična solza (oblika se približa enakokrakemu trikotniku), pogled potuje proti vrhu. Trikotnik spada med dinamične oblike. Ko ga opazujemo, gre pogled v smeri vrha, ne glede na to, kam je vrh usmerjen. Primeri smeri pogleda:

- navzgor: lupinus, ostrožnik, knifofija, zajčki, kale ...
- navzdol: vse rastline s povešavo rastjo (ščir, evforbija ...)
- poševno: frezija, strelicija, flamingovec ...

Slika 193: Skica učinkov dinamične trikotne oblike

Vse trikotne oblike cvetja potrebujejo okoli sebe več prostora, sploh v smeri vrha trikotnika. Take oblike cvetov največkrat uporabimo v aranžmajih za poudarjanje linij, vrhove aranžmajev ...

Pri padajoči obliki trikotnika, ko je vrh obrnjen k podlagi, os trikotnika pa je pravokotna na podlago, deluje tak element mehko, umirjeno in neagresivno. Linija izgublja na svoji jakosti od baze trikotnika proti vrhu – podlagi. Pravimo, da se linija mehča. Aranžmaja sta primerna kot samostoječa aranžmaja v večjih baročno opremljenih prostorih.

Slika 194: Oblika stožca

Taka dekoracija je primerna za jedilnice, sprejemne prostore, pomembno je, da je v prostorih dovolj svetlobe, saj le tako pride do izraza njegova prefinjenost. Aranžma je narejen v pastelnih barvah. Zastopane barve so harmonične. Okrogla steklena skleda deluje hladno. Cvetovi hibridov črnega teloha so razporejeni v krogu, tudi sami imajo okroglo obliko.

Imata obliko stožca, ki je izpeljanka trikotnika. V vsakem je uporabljena le ena vrsta cvetja. Tako je aranžma v vazi narejen iz vrtnic, samostoječ aranžma, ki sega do tal, pa iz nageljnov. Kot polnilo med cvetjem smo uporabili šlajer s fino strukturo in zelenje. Barva cvetja je rdeča, ki je osnovna barva in z zeleno – sekundarno barvo tvori komplementarni kontrast. Aranžmaja sta narejena kompaktno in imata le zunanji prostor. Kot vsi trikotni aranžmaji potrebujeata velik prostor, saj pogled potuje proti vrhu. Spodnji del aranžmajev je stabilen. Kot nitalno sredstvo je uporabljena goba za sveže cvetje v posodi ali konstrukciji.

Slika 195: Okrogla oblika – krog

Krog je geometrijski lik in ima dve dimenziji. Vse dimenzije ima enake in postavljen v tridimenzionalni prostor tvori kroglo, ki ima tudi sama tri dimenzije. Krog je pasivna oblika, kar pomeni, da ne poudarja gibanja in je negibljiva. Pogled nam vodi v sredo. Okrogle

Slika 196: Žalni aranžmaji

oblike optično delujejo težje od drugih. Navidezna teža krogle je odvisna tudi od barve. Temnejše barve delujejo težje kot svetlejše. Manjše okrogle oblike delujejo lažje od večjih okroglih oblik. Večje okrogle temnejše oblike cvetja pogosto uporabljamo v težišču aranžmajev. Tako so aranžmaji trdnjši – tako optično kot tudi dejansko.

Med okrogle oblike cvetja uvrščamo tudi tiste, ki imajo nepravilne oblike, ki so podobne krogu oziroma krogli. Tako v to skupino spada cvetje, ki ima socvetje v obliki kobula – rman, preobjeda, nepostranik, ornitugalum ...

Okrogle oblike so lahko polne ali votle. Polne so krizanteme, dalije, pomaranče ipd.; medtem ko so votle oblike venec, razni obodi ... Okrogle oblike delujejo težje, predvsem, če so polne. Zato jih damo v bazo aranžmaja. V višino tako segajo drobni cvetovi.

Okrogli cvetovi z dvema dimenzijama so:

gerbera, sončnica, regrat, astra, cinija, marjeta, ognjič, plavica, mak ...

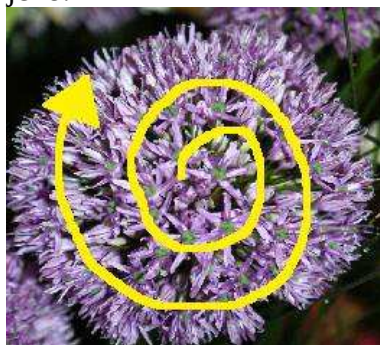
Okrogli cvetovi s tremi dimenzijami so:

kraspedija, čebula, bodoglavec, pajkovka, dalija – ponponast cvet, regratova lučka ...

Žalni aranžmaji na sliki 174 so narejeni na že oblikovanih gobah za sveže cvetje, ki imajo tudi svojo podlago. Cvetje je razporejeno v enakomernem ritmu in v harmoničnih barvah. Če imamo cvetje enakih velikosti razporejeno enakomerno po prostoru – aranžmaju, opazimo celoto in ne posameznih cvetov. Poudarek lahko dosežemo le z uporabo različnih barv. Ta razporeditev deluje umirjeno.

Slika 197: Moderen poročni šopek

Slika 198: Učinek okrogle oblike

Moderen poročni šopek je sestavljen iz baze – krogle in iz lokastega podaljška. Pogled se nam najprej ustavi na cvetu orhideje Vande, ki je predstavnica dominantnega cvetja. S svojo izrazito temno modro in vijolično barvo ustvari kontrast s svetlo pastelno zelenimi nageljni na eni strani in belimi kristalčki na drugi strani krogle.

Če cvetje združujemo v različno velike skupine, potem najprej opazimo največje skupine. Nato nam pogled potuje po velikosti, od največje do najmanjše skupine. Taka razporeditev poveča zanimivost izdelka, drobno cvetje pa ostane bolj opazno.

Večje elemente uravnotežimo tako, da na drugo stran namestimo skupino več manjših elementov. Višina namestitve je različna – večji elementi so nižje, manjši pa višje. Izdelek lahko uravnotežimo tudi z linijami, ki morajo biti dovolj izrazite, da so protiutež velikim elementom. Cvetovi orhideje delujejo kot protiutež lokastemu podaljšku in tako je šopek uravnotežen.

Lokasti podaljšek je narejen iz delov v različnih barvah, ki tvorijo večbarvno harmonijo. Plodovi in cvetovi so nanizani na osnovo v enakomernem ritmu, za katerega velja, da se določen element pojavlja v enakih intervalih. Ritem deluje umirjeno, monotono, celo nekoliko dolgočasno, vendar poudarja urejenost. Primeri za tak ritem so: pletenice, črte v zvezku, obod za venec, stopnice, prekinjene črte na cestišču ...

Če v zaporedje vključimo različne elemente v enakih razdaljah, potem je ritem še vedno pravilen, v izdelek pa vnesemo tudi nekoliko več zanimivosti.

Krogla v šopku deluje težko, medtem ko se po lokastem delu pogled dinamično usmeri navzdol kot pri obrnjenem trikotniku. Kot osnova za poročni šopek je uporabljena votla stiroporna krogla, skozi katero je pritrjena osnova za lok, nanjo pa so nalepljeni okrasni kamenčki in cvetje. Cvetje je nalepljeno z lepilom za sveže cvetje.

Aranžma je narejen v strogi kvadratni obliki in je zelo primeren kot dekoracija v moderno opremljenih prostorih. Kvadrat je po lastnostih podoben krogu in se v prostoru spremeni v kocko. Kot vidimo, so uporabili le oranžne vrtnice in zelene liste, ki so jih prelepili na posodo. Ker je oranžne barve količinsko veliko manj kot zelene, je pri tem aranžmaju lepo viden količinski kontrast. Ker so listi temno zeleni, cvetje vrtnic pa svetleje oranžne barve, lahko govorimo tudi o kontrastu svetlo – temno. Na tem primeru lahko opredelimo še eno barvno perspektivo, in sicer oranžna barva deluje toplo, medtem ko temno zelena barva hladno. Pogled potuje po jasnih robovih in se zaključi kot pri krogli – v notranjosti. Aranžma deluje stabilno in težko. Kot osnova za izdelavo aranžmaja je uporabljena goba za suho cvetje.

Slika 199: Kvadratna razporeditev cvetov

Cvetlična dekoracija je primerna kot dekoracija cvetličarske izložbe ali dekoracija večjega svetlega moderno opremljenega prostora. Svetloba omogoči učinek prozornosti stekla in odboj svetlobe od zrcal.

Slika 200: Linearna kompozicija

Predstavitev strogo linearne kompozicije geometrijskih aranžmajev v prostoru deluje urejeno, oblike posod, ki so kvadratne, se dopolnjujejo s strogimi pokončnimi in horizontalnimi linijami, ki so pravokotne ena na drugo. Aranžmaji imajo za osnovo kvadrat oz. kocko, ki se v višji sestavljeni kompoziciji spremeni v kvader. V tej kompoziciji sta predstavljena oba tipa štirikotnih oblik, in sicer kvadrat in pravokotnik. Kvadrat je po lastnostih podoben krogu in se v prostoru spremeni v kocko. Pravokotnik ima paroma enako dolge stranice. Nikoli ga ne nameščamo diagonalno oziroma poševno. Pogled nam po pravokotniku potuje vzdolž dolgih stranic, vendar ni tako izrazit in hiter kot pri trikotniku. Pokončen pravokotnik deluje svečano, trdno, stabilno in aktivno – pogled nam potuje navzgor. Ležeči pravokotnik deluje bolj umirjeno, stabilno in izraža precej manj gibanja, saj se pogled giblje vzporedno s podlago.

Cvetje, plodovi in rastline, ki imajo pravokotno pokončno obliko, so: hijacinta, koruzni storž, lijatris, ostrožnik (vsi cvetovi so odprti), muskari, smrekov storž, tisa, topol ...

Pravokotnik se v prostoru spremeni v kvader oziroma valj.

V večjih izdelkih – aranžmajih – moramo skupine razporediti tako, da se s pogledom sprehodimo po celotnem aranžmaju. Pri takem oblikovanju pazimo, da so skupine med seboj dovolj oddaljene, tako je večji njihov učinek. Celotna dekoracija deluje urejeno, stabilno, harmonično in hladno. Kot natično sredstvo je uporabljena goba za sveže cvetje.

Primer žalne dekoracije, ki jo lahko damo ob samem pogrebu ali kot nagrobni aranžma za 1. november, je tudi venec, narejen iz mahu in prepleten s tifo. Poseben učinek dodamo s protejama, ki presekata krožno linijo venca. Pogled se nam najprej ustavi na dveh dominantnih cvetovih protej, potuje po steblih navzdol in šele nato po obodu venca. Nov pogled na venec nam omogoči stojalo, saj je venec postavljen vertikalno – pokončno in ne tako, kot smo vajeni – horizontalno oz. položno na podlago. Uporaba dveh protej ni naključna, saj naj bi na grob simbolično dali parno število cvetov. Med ljudmi namreč še vedno obstaja vraža, da neparno število cvetov kliče dušo pokojnika iz groba. Barve so umirjene, harmonične.

Slika 201: Pokončni venec

Slika 202: Cvetlični metulj

V primeru prezgodnje smrti otroka lahko simbolično naredimo cvetličnega metulja, ki deluje urejeno in je prehodna oblika med strogimi geometrijskimi oblikami. Tako pogled najprej potuje po daljši stranici, nato nas linije dominantnih velikih cvetov orhidej na krilih usmerijo v sredino aranžmaja. Cvetovi so razporejeni po pravem ritmu in dovolj blizu skupaj, da tvorijo linijo. Linije na zgornji strani kril so naraščajoče, medtem ko so linije na spodnji strani padajoče.

Hkrati so linije iz margaret iz sredine navzven vedno širše. To pa je značilnost naraščajočega ritma. Kadar se razdalja med elementi postopoma krajša, ali pa se elementi postopoma večajo, govorimo o naraščajočem ritmu. Cvetje, ki je zapolnilo krila, je podrejeno cvetju oz. dopolnilno cvetju in deluje skupinsko kot celota, kot posamezen cvet pa je praktično neopazno. Barve so hladne in v barvni harmoniji. Uporabljeno natikalno sredstvo je že vnaprej oblikovana podlaga z gobo za sveže cvetje.

Slika 203: Vegetativni aranžma

Moderen vegetativni linearni aranžma je narejen iz tulipanov v prostem ritmu in je lepa dekoracija stilno opremljenega prostora. Pri prostem ritmu si elementi sledijo v nekem naključnem zaporedju. Primere le-tega najdemo povsod v naravi: to so oblaki, cvetoč travnik ali gozd. Pri uporabi tulipanov v cvetličnih dekoracijah moramo paziti, da imajo dovolj prostora za rast, saj v vodi zrastejo lahko tudi do 5 cm. Kot natikalno sredstvo oz. ogrodje, so uporabljene dekorativne veje, ki so tudi del aranžmaja. V vodi je zelen pesek, ki poskrbi, da se skozi prozorno stekleno posodo dekoracija

nadaljuje tudi pod vodo. Rjava in rumena barva sta topli barvi in taka postavitve na rjavo pohištvo deluje harmonično. Lahko pa bi opazili temno – svetel kontrast. Lepo je viden zunanji prostor aranžmaja – ki ga opredeljujeta posoda in tulipani, ki gledajo iz posode – in notranji prostor v posodi.

Šopek je narejen v paralelni – vzporedni tehniki in je primeren kot darilni šopek za rojstni dan starejše osebe, lahko tudi kot šopek, ki se ga kot darilo preda koncertnim izvajalcem. Primeren bi bil tudi kot cvetlična dekoracija hotelske recepcije ali poslovnega prostora.

Oblika šopka je najbližja obliki valja, ki je v geometriji najbolj podoben kvadru. Pogled potuje po daljši stranici, torej navzgor. Uporabljena je le ena vrsta dominantnega cvetja – flamingovec, tudi v bazi šopka so listi žametnega flamingovca.

Slika 204: Paralelni šopek

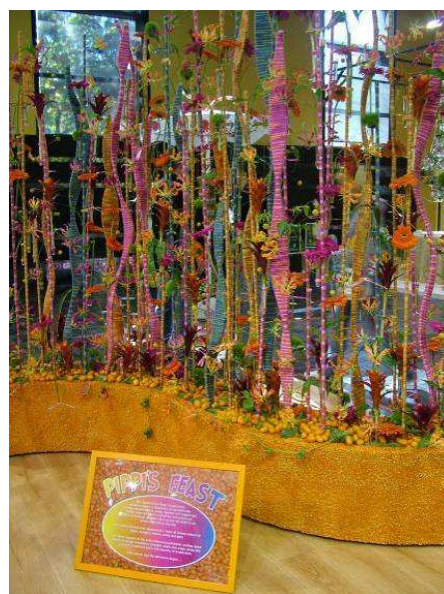
Občutek, kot da bi bil šopek preboden, pa nam ustvari spretno uporabljen 'stil gras' oz. trda okrasna trava, ki je dalj časa obstojna tudi v vodi, tako da so lahko z njo zakriti peclji. S tem je ustvarjena možnost, da se dekorativna kompozicija šopka v stekleni prozorni vazi nadaljuje tudi v vodi. Šopek deluje kompaktno, v harmoničnih barvah.

Slika 205: Spiralni šopek

Dominantne orhideje dajo šopku prav poseben pečat slovesnosti. Tako bi bil primeren za okrogle obletnice starejših oseb, saj deluje resno. Poleg tega bi bil primeren tudi za svečane prireditve ali koncerte, kot darilo pomembnim gostom. Spiralno narejen šopek ima več zračnega prostora in tudi svojo globino. Lahko govorimo o zunanjem prostoru, ki ga omejujejo veje orhidej, in notranjem prostoru, ki ga predstavlja zelenje. Šopek je narejen v harmoničnih barvah, lepo je vidna povezava bordo rdeče barve v sredini cvetov orhidej in uporabljenega bordo rdečega zelenja (*Leucodendron*).

Tematska dekoracija – Pikin festival nam ponazarja razigrano življenje Pike Nogavičke. Linearni aranžma, v katerem so uporabljeni različni dekorativni materiali na zanimivi samostojni konstrukciji, nas spomnijo na Pikine večbarvne nogavice. V aranžmaju pokončne linije, ki so spiralno zavite, dekoraciji dajejo dodatno gibanje, kar je popolnoma v skladu z zanimivimi Pikinimi dogodivščinami. Dekoracija je lep primer večbarvne harmonije, materiali so enakovredni. Zanimiva različna struktura (volnata, gladka, žametna, steklena) pa aranžma dodatno naredi zanimiv. Ko združujemo ravne in valovite linije, pride do izraza razlika v hitrosti potovanja pogleda po linijah, po ravnih linijah potuje pogled z veliko večjo hitrostjo kot po krivih linijah, kjer se pogled upočasni; valovite linije so manj izrazite in vnašajo v izdelek mehko. Tudi baza aranžmaja je narejena tako, da deluje dinamično. Rumena barva pritegne pogled, ki potuje po S-liniji in se nato usmeri po pokončnih linijah, ki so zasukane spiralno in narejene iz prepletene volne, ki v aranžmaju deluje nenavadno in je zato še bolj opazna. Za natično sredstvo so uporabljene steklene epruvete, ki so pritrjene na ogrodje dekoracije.

Slika 206: Pikin festival

Slika 207: Vpliv oblike posod na obliko aranžmaja

Na sliki sta predstavljena dva aranžmaja, ki sta primerna za dekoracijo gostinskih lokalov, recepcij ali bivalnih stanovanjskih prostorov. V tem primeru si bomo ogledali vpliv oblike posode na višino aranžmaja.

Široka, okrogla vaza lahko obvlada v nasprotju z vitko, drobno vazo enake višine veliko višje vzpenjajoče se cvetje, tudi do 4-kratne višine posode kot pa ozka vaza, kar sovпада z učinkovanjem mase posode. Videti je, kot bi imela široka posoda več moči in stabilnosti, s čimer lahko kompenzira višjo razporeditev cvetja. Dejanska zmožnost kapacitete posode pri proporcionalnosti ne igra nobene vloge, pomembno je le optično ugotovljivo razmerje med maso posode in raztezanjem cvetja. Tudi rdeča barva v tem primeru deluje težje, tako je aranžma dodatno optično obtežen. Za natikalno sredstvo je uporabljena goba za sveže cvetje. Ker sta posodi stekleni in prozorni, smo gobo predhodno zakrili s tilancijo.

Aranžma je narejen v vegetativni linearni tehniki. Cvetje in zelenje je uporabljeno v skupinah. Tako pridejo posamezni cvetovi bolj do izraza. V spodnjem delu, ki je bližje bazi, je bilo uporabljeno cvetje okrogle oblike (gerbere), saj deluje težje kot pokončne koničaste trikotne gladiole. Glavnina cvetja je razporejena v višini, ki jo predvideva Fibonaccijevo razmerje ($\frac{2}{3}$ višine posode), vendar gladiole nemoteče segajo nekoliko višje. Gladiole imajo trikotno koničasto obliko socvetja, kar pomeni, da jih uporabljamo za višino aranžmajev, hkrati pa modra lončena okrasna posoda deluje dovolj težko, da je aranžma tudi optično stabilen. V aranžmaju je uporabljeno cvetje toplih harmoničnih barv. Kot natikalno sredstvo je uporabljena goba za sveže cvetje.

Slika 208: Močne skupine v aranžmaju

Slika 209: Dodatek oči kot akcent

Aranžma je narejen v skledi, ki je sestavni del stojala. Ima klasično polkrožno obliko in je zelo zračen. Zračnost oz. zunanji prostor se je ustvaril z vejami. Harmonične barve cvetja delujejo toplo. Dekorativni dodatek – oči pa naredijo aranžma zanimiv. Take dodatke ali nenavadno velike cvetove, ki dekoraciji dodajo neko posebnost, imenujemo poudarek ali akcent.

Šopek ima klasično 'mileflor' obliko, torej je polkrožen in zelo zračen. Narejen je v spiralni tehniki. Primeren bi bil za obdaritev starejše osebe, lahko bi služil tudi kot dekoracija poslovnega prostora. Šopek deluje umirjeno in preprosto. Drobnocvetno nežno cvetje in drobne trave se lahko vzpenjajo do 4-kratne višine posode. Z dobro oblikovano rastno sredino jih optično povežemo, da so videti pritrjene. Previsoka razporeditev prej poudari lahkotnost in eleganco oblik, kot da bi delovala neskladno. Oko bolj pretehta razmerje mase, kot pa raztezanje in igrive linearne oblike, ki ne dajejo tako hitro vtisa velike mase.

Slika 210: Mileflor oblika šopka

Slika 211: Linije brez reda

Slika 212: Enakomerna razporeditev

Slika 213: Stroge ploskve

Slika 214: Prostorski učinek

Na zgornjih fotografijah lahko vidimo, kako razporeditev cvetja vpliva na delovanje aranžmaja. V vseh primerih je osnova enaka. Kot natikalno sredstvo je uporabljena cvetličarska goba, ki je razporejena v kovinskih konstrukcijah. Potem pa so bili narejeni pokončni samostojni aranžmaji iz enakega cvetja, ki je bilo le drugače porazdeljeno. V prvem primeru so neenakomerne linije in skupine cvetja narejene iz cvetja. Aranžma deluje dinamično, v prostem ritmu, pogled se giblje po celotnem aranžmaju. Naslednji aranžma je narejen enakomerno, v pravem ritmu, umirjeno. Tretji aranžma ima oblikovane ploskve in je zato bolj zanimiv. Najprej opazimo ploskve belega cvetja, nato pa s pogledom raziskujemo aranžma od ene ploskve do druge. Četrti aranžma je narejen umirjeno, v enakomernem pravem ritmu, le da sta cvetje in zelenje nanizana v horizontalnih linijah. Pogled počasi potuje od baze aranžmaja proti vrhu, saj se vsakič ustavi na horizontalni liniji. Zadnji aranžma ima

cvetje spiralno razporejeno. Deluje dinamično, pogled nam po linijah cvetja potuje od baze proti vrhu in nazaj. Vsi aranžmaji so narejeni v harmoničnih barvah. Končna postavitev aranžmajev ob sprehajalni poti pa je v pravem enakomernem ritmu.

Slika 215: Pomladni aranžma

Aranžma bi bil primeren za namizno dekoracijo, dekoracijo recepcije ali poslovnega prostora. Linearni vegetativni aranžma ima poleg pokončnih – vertikalnih linij še zanimivo krožno horizontalno linijo, ki objema veje. Pogled nam najprej potuje po daljši stranici valja (aranžma je narejen tako, da je zunanji prostor v obliki valja), potem pa se na koncu ustavi na venčku iz zelenja. Izdelek deluje bolj umirjeno v primeru, ko porabimo več manjših elementov, kateri so enakomerno porazdeljeni. Uporabimo polkrožne linije in točke. Kot natikalno sredstvo je uporabljena cvetličarska goba.

Slika 216: Zimski aranžma

Zimski namizni aranžma je narejen v hladnih sivo-srebrno-belih odtenkih. V primerjavi z aranžmajem na sliki 195 je stil kompakten, linearen. Pri tej obliki aranžmaja ne sme priti do odstopanja zlatega reza, ker bi le-ta drugače deloval neuravnoteženo. Veliko in kompaktno cvetje je lahko visoko največ do dvojne višine posode, pri polnejši razporeditvi naj ne presega razmerja nad 1 : 1,6 (zlata rez).

Za dodatno obtežitev aranžmaja je dodan kvadratni srebrni podstavek, ki je v tej dekoraciji točka, kjer se nazadnje ustavi pogled. Najprej pogledamo velike cvetove, nato potuje naš pogled navzdol do podstavka. Kot natikalno sredstvo so uporabljeni beli kristalčki. Zanimiv je dodatek umetnega srebrnega zelenja, ki naredi aranžma bolj svečan in poudari hladno zimo. Pogled na aranžma nam predstavi zimsko naravo s snegom in z ivjem.

Slika 217: Asimetrija

V tem primeru je aranžma namenjen kot izložbeni aranžma, lahko pa bi bil v takšni postavitvi postavljen v večjih poslovnih prostorih, hotelskih avlah ipd. Narejen je v temno lončeno posodo, ki deluje težko in daje aranžmaju dodatno optično stabilnost. Na razmerje zlatega reza vpliva oblika aranžmaja.

Dominirajo položne, stransko se raztezajoče oblike razporeditve in tako lahko višina raztezanja v razmerju do posode zavzame manjšo velikost. Vse je odvisno od vrste in količine cvetja, uporabljenega v aranžmaju, upoštevajoč zlati rez. Kot protiutež veji na eni strani (več drobnih vejic daleč od središča aranžmaja) so uporabljeni večji cvetovi na drugi strani (manjše število večjih cvetov bližje težišču aranžmaja).

Slika 218: Moderni aranžma

Moderni aranžma lahko služi kot dekoracija v moderno opremljenem prostoru. Barve aranžmaja so živahne, tople. Lomljene linije ogrodja iz palic pogled večkrat zaustavijo in lahko delujejo nemirno, predvsem v primerih neenakomernega lomljenja. Uporabljamo jih le v modernih eksperimentalnih aranžmajih, potrebujejo veliko prostora. Kot zanimiva dodatka ogrodju sta okrogla kraspedija in eksotični glamurozni dominantni cvetovi bumerangovke. Kot natikalno sredstvo služijo steklene epruvete, ki so pritrjene na ogrodje. Samo ogrodje je postavljeno v stekleno kvadratno masivno posodo, ki daje aranžmaju optično stabilnost.

Slika 219: Svečana novoletna dekoracija

Nekoliko drugače narejen novoletni aranžma s svečami je primeren za svečano silvestrsko večerjo. Sveže cvetje ima peclje v steklenih bučkah z vodo in umetnim plastičnim snegom (natikalno sredstvo). Ta detajl naredi aranžma še bolj svečan, sploh pa v trenutku, ko prižgemo sveče in se njihova svetloba odbija in lomi v steklu in vodi ter srebrnem zelenju. Osnova aranžmaja je narejena iz vej, ki so ogrodje in sestavni del aranžmaja. Služijo pa tudi kot natikalno sredstvo za umetne srebrne vejice zelenja. Aranžma je narejen v belo-sivi-srebrni harmonični kombinaciji barv. Kadar v izdelku uporabimo več elementov, dosežemo večjo zanimivost. Paziti moramo, da v enem izdelku ne uporabimo preveč različnih elementov, ker to potem postane moteče.

Aranžma je narejen v linearni – vzporedni tehniki, stekleni podstavek deluje svečano in bi se lepo podal v bogato klasično opremljeno jedilnico, ki ima tudi še kakšen starejši kos stilnega pohištva. V cvetlični dekoraciji je uporabljen svetlo – temen kontrast, ki ga predstavljajo temni cvetovi kal, tulipanov in orientalskega črnega teloha ter na drugi strani belo steblo pora in svetli črni teloh. Če uporabljamo različno velike cvetove, jih razporedimo tako, da v izdelku ustvarimo optično ravnotežje. Cvetje in zelenje se dvigata nad kompaktnim porom in ustvarjata zračnost aranžmaja. Asparagus 'plumosus' s svojo fino strukturo deluje kot pajčolan.

Slika 220: Različna velikost cvetov

Slika 222: Pokrajina v posodi

Kompozicija sukulentnih nasadkov ravno tako kot nasadek na sliki 202, spominja na Mediteran. Tudi tukaj so nasadki vegetativni, vendar so kompaktni. Sukulentne pokrovne rastline tvorijo polkrožno zasaditev, ki je zelo dobro obtežena z imitiranimi kamnitimi posodami. Postavitev posod na leseno konstrukcijo dopolnjuje rustikalen videz nasadkov. Barve so nevtralne, umirjene, harmonične.

Slika 223: Sukulentne zasaditve

Zanimiva zasaditev enoletnice v glinenem lončku. Rob lončka podaljša iz vej spletena ograja, ki ima ozelenele pokončne lesene palice. Ker običajno nismo vajeni, da bi bila 'košara' živa, deluje ta detajl zanimivo in prikupno. Pogled potuje po daljših stranicah kombinirane posode, potem pa obstane na ozelenelih delih pletene dekoracije. Glina in les sta naravna materiala in se lepo dopolnjujeta, saj oba delujeta rustikalno. Ker je posoda preprosta, je tudi zasaditev narejena z običajno preprosto cinijo, ki bo bolj prišla do izraza, ko bo v polnem cvetenju.

Slika 224: Kombinacija lesa in gline

Slika 225: Jing-jang v nasadku

Novoletna namizna dekoracija je kombinacija lončnic – sobna vijolica, rezanega cvetja – orhideja Vanda in dekorativnih dodatkov – novoletne bunkice in dekorativni trak. Med posajene lončnice smo vstavili tri steklene epruvete, ki so služile kot natikalno sredstvo za orhideje. V primeru, da so cvetovi in dekorativni dodatki enake barve, so najbolj opazni lesketajoči dodatki, sledijo veliki dominantni cvetovi orhidej, sobne vijolice pa so le osnova dekoracije, ki jo ustrezno dopolnjujejo (vijolični cvetovi in lesketajoči dlakavi listi).

Slika 226: Kombinacija lončnice z novoletnimi okraski

Slika 227: Novoletna dekoracija

Sobna zasaditev deluje novoletno zaradi nenavadne posode, ki predstavlja božične sani z jelenom, torej je ta motiv simbolično povezan z božičnim časom. Tradicionalne barve božiča so: rdeča, zelena in bela. Te barve so tudi zastopane v tej zasaditvi z rdečim flamingovcem in belo kalanhojo. Na eni strani je visoka lončnica, ki sega v višino za dve višini posode, hkrati pa je protiutež figuri jelena na drugi strani. Dekoracijo bi lahko uporabili za ustvarjanje božičnega vzdušja v hotelih, poslovnih prostorih, pa tudi v stanovanju.

Slika 228: Trobentice

Spomladanski nasad je zasajen s trobenticami in z bršljanom. Skledo, v katero smo zasadili rastline, smo postavili v dekorativno pleteno košaro. Ko trobentice odcvetijo, jih lahko zamenjamo z enoletnicami, medtem ko bršljan ostane, zraste preko robu in oblikuje povešave linije. Zasaditev rastlin sledi obliki posode. V sredini nasadka so temno vijolične trobentice, ki najprej pritegnejo pogled kot močan akcent, potem pa središčni točki koncentrično sledijo svetlejše rožnate trobentice in bršljan.

Iz posebnih umetnih materialov je narejena imitacija votlega debla, znotraj katerega teče majhen potoček. Vanj sta položeni dve lončnici. Taka dekoracija lahko stoji na vrtu, saj jo je možno poljubno kombinirati z vrtnimi rastlinami. Lahko pa je v večjem bivalnem prostoru ali v hotelih, kjer deluje kot košček prinesenega gozda. Njen videz je robusten.

Slika 229: Sobni vrt

Slika 230: Dekoracija

Nasad enakih belih orhidej je namenjen dekoraciji notranjega prostora. Deluje svečano in elegantno, hkrati pa moderno z dekorativnimi dodatki. Baza nasadka je narejena iz listov orhidej, medtem ko je dekorativni dodatek vmesna etaža med listi in cvetovi. Orhideje segajo v višino do dveh višin posode, kar je po pravilih zlatega reza. Nasadek je v harmoničnih hladnih barvah. Pogled potuje od baze aranžmaja proti vrhu in se ustavi na prečni horizontalni liniji – dekorativnem dodatku.

Slika 231: Viktorijanski stil

Nasadek je preprost in je zasajen v viktorijanskem stilu. Dekorativna posoda v obliki keliha z dodanimi vzorci in s starikavim videzom daje občutek, da smo se časovno res premaknili v preteklost. Dalije so danes preproste, nekdanj pa so bile zelo nenavadne cvetlice.

Preprosta moderna zasaditev, ki deluje popolnoma naravno. Kamenje je položeno med fino srebrno-sivo zelenje in s svojo gladko površino in velikostjo tvori kontrast z rastlinami, saj ima grobo strukturo, medtem ko ima zelenje fino. Hkrati pa lahko opazimo tudi količinski kontrast. Večjo površino v zasaditvi predstavljajo okrasne rastline kot pa kamenje. Če se ozremo po zasaditvi, se nam pogled takoj ustavi na kamenju, ki je v funkciji akcenta (poudarka). Vsi trije elementi – dekorativna skleda, okrasne rastline in kamenje so v svetlo sivi harmoniji.

Slika 232: Moderna zasaditev

Pri oblikovanju cvetličnih dekoracij upoštevamo cvetličarska pravila oblikovanja: linije, točke, ritem, barve, geometrijske oblike, razmerja in zlati rez. Poleg tega moramo znati izbrati ustrezno obliko cvetlične dekoracije za ustrezno priložnost. Pomembno je tudi, kako oskrbujemo okrasne rastline, da ima cvetlična dekoracija čim dalj časa lep videz.

Navedite, katera cvetličarska pravila upoštevamo pri oblikovanju cvetličnih dekoracij. Cvetličarska pravila opišite in razložite na konkretnih primerih.

Slika 233: Torbica

Slika 234: Linearni aranžma

Slika 235: Cvetlični angel

Slika 236: Večvratna vaza

Slika 237: Vejice kot natialna sredstva

Slika 238: Rastline s plodovi

Slika 239: Vidne korenine

Slika 240: Rustikalna zasaditev

Slika 241: Sukulentne rastline

Slika 242: Bodeči sladoled

Slika 243: Epifitno deblo

Kakšna je posebnost cvetlične dekoracije na spodnji sliki?

Slika 244: Moderna dekoracija

Za vajo na spletu poiščite slike različnih cvetličnih dekoracij in na konkretnih primerih komentirajte pravila cvetličarskega oblikovanja.

12. MANAGEMENT IN TRŽENJE

Cilj poglavja o podjetništvu je, da se seznanite z osnovami podjetništva in trženja in znate svoje izdelke in storitve ustrezno ponuditi na trgu.

Če ne znate svojega izdelka ali storitve ponuditi kupcu, potem boste težko zaslužili denar, ki ga potrebujete za življenje.

KAKO USPEŠNO POSLOVATI?

Definicija trženja - marketinga, tržišča in potrošnika

Trženje je Možina (1975) opredelil kot:

- sistematično načrtovanje, opravljanje in nadzorovanje vseh poslov za dosego splošnih in specifičnih ciljev;
- uporaba sodobnih metod in znanja iz različnih znanstvenih disciplin (ekonomije, sociologije, psihologije, statistike in drugih);
- spodbujanje inovativne dejavnosti, ustvarjanje novih proizvodov, s poudarkom na povratnih informacijah;
- kreiranje miselnosti, ki je usmerjena k tržišču, to je k zadovoljevanju potrošnika, ne pa zgolj k produkciji ali tehnični ekskluzivnosti.

Tržišče je ekonomski prostor, v katerem se ponudniki in kupci povezujejo, uresničujejo blagovno-denarno menjavo in s tem dokončno določajo družbeno potrebne količine in cene blaga (Jamnik, 1980).

Potrošnik je oseba, ki ima možnosti (vire in sposobnost) za nakup dobrin, ki jih ponuja trg, z namenom zadovoljiti osebne ali skupne (npr. družinske) potrebe (Možina, 1975).

TEMELJNA STRATEGIJA TRŽENJA – MARKETINGA

Jančič (1990) je podal temeljno marketinško strategijo, ki je sestavljena iz treh strateških stopenj:

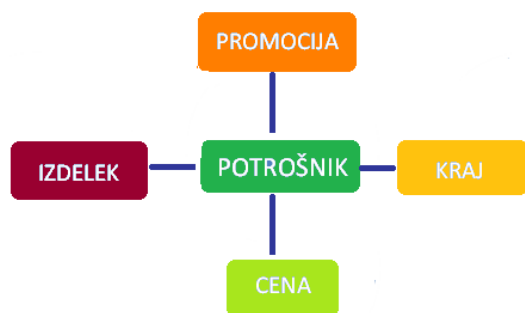
- a.) selekcije ciljnih trgov (sociodemografsko, geografsko, psihografsko, behavioristično);
- b.) izbire konkurenčne pozicije in
- c.) oblikovanja marketinškega spleta kot končnega rezultata, ki ga proizvajalec nato ponudi v proces menjave potrošnikom.

Oblikovanje marketinškega spleta

Kot je napisal Jančič (1990), gre za vrsto elementov, ki pogojujejo tako vzpostavitev menjalnega procesa kot tudi njegovo realizacijo. Koncept **marketinškega spleta** je najbolje sintetiziral McCarthy (1978) in predlagal splet, ki obsega 4 elemente:

- izdelek,
- kraj,
- ceno in
- promocijo.

Ta pristop se je uveljavil kot **splet 4 P** (product, place, price, promotion). Bistvo marketinškega spleta je v tem, da mora proizvajalec oblikovati vse elemente tako, da bodo vsak zase in vsi skupaj izpolnjevali zahteve, ki izhajajo iz konkurenčnega pozicioniranja. V središče spleta postavljamo potrošnika kot značilnega predstavnika izbranega segmenta, ker morajo biti elementi oblikovani tako, da se bo le-ta pripravljen vključiti v ustrezen proces menjave.

Slika 245: Skica marketinškega spleta za izdelke

Izdelek. Z izrazom izdelek pojmujeemo vse otipljive in neotipljive karakteristike, ki jih ta ima in zadovolji potrebo z različno kvaliteto, možnostmi uporabe in s specifičnimi lastnostmi.

Kraj označuje mesto, kjer naj bi prišlo do menjave. Pri tem so pomembne vrste prodajnih kanalov, širina pokrivanja trga, vrsta prostorskih lokacij in transportna problematika.

Slika 246: Dogažanje pred cvetličarno

Slika 247: Prodaja se začne pred cvetličarno

Ob sprehodu skozi mesto si oglejte cvetličarne. Katera vam je bila najbolj všeč? Svoj odgovor utemeljite.

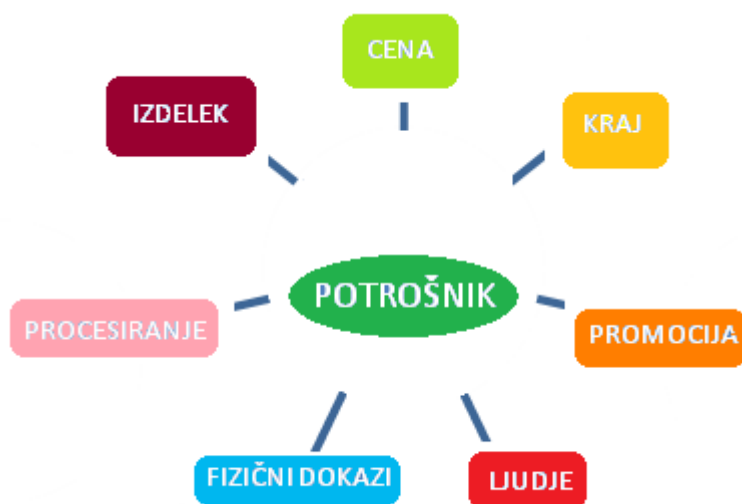
Cena. Izdelek mora biti glede na svojo pozicijo tudi pod vplivom ustrezne cenovne politike. Ta se izraža v obliki dajanja popustov, objavljanja cen, diskontne prodaje, ugodnih kreditnih in plačilnih pogojev.

Ker so storitve v bistvu neoprijemljivi (nematerialni) izdelki, pri katerih je težje doseči standardno kakovost zaradi velike vloge človeškega dejavnika, je potrebno ustrezno razširiti marketinški splet za storitve.

Booms in Bitner (1981) predlagata pristop, ki daje upravljalcu storitev zadovoljivo vodilo, katerega osnova je tradicionalni koncept 4 P, obogaten s tremi novimi elementi:

- ljudje,
- fizični dokazi in
- procesiranje.

V angleškem jeziku se ti elementi tudi začenjajo s črko P (people, physical evidences, processing), zato govorimo o **modelu 7 P**.

Slika 248: Skica marketinškega spleta za storitve

Ljudje. Koncept človeškega dejavnika v storitvenem marketingu je eden izmed izhodiščnih pogojev za nastanek koncepta internega marketinga, ker imajo prav storitvene organizacije življenjski interes za popolno vključenost delavcev v delovni proces in organizacijo. Dejstvo je, da ljudje s svojo osebnostjo predstavljajo "del" storitvenega izdelka (gledano s stališča potrošnika). Drug vidik človeškega dejavnika v storitvenem marketingu je vloga kupcev. Dojemanje kakovosti in nivoja storitve določenih kupcev vpliva na druge kupce. Tip ljudi, ki konzumirajo določeno storitev, direktno opisuje njeno kakovost in cenovno raven.

Slika 249: Zavijanje šopka

Fizični dokazi. Redke storitve so tako čiste, da v procesu menjave ne bi bili pomembni fizični dokazi. Na videz nepomembne podrobnosti namreč sooblikujejo mnenje o storitvi in pomenijo vrsto dodane vrednosti na osnovno uporabno vrednost, ki jo potrošnik zahteva od ponudnika storitve.

Procesiranje. Kakor je ključno obnašanje ljudi v storitveni organizaciji, tako je ključen tudi proces izvedbe storitve. Prijazni zaposleni sicer omilijo nejevoljo kupcev, če gre npr. za čakanje na storitev, ne morejo pa nadomestiti slabo procesirane storitve. Celoten sistem delovanja, uporabljeni postopki, mehanizacija storitve, diskreten pristop zaposlenih, kupčeva vpletenost v proces priprave storitve, tok informacij, rezervacije in čakalni sistem, zmogljivosti storitev – vse to so problemi, ki jih moramo reševati s pravilnim upravljanjem procesa v storitveni industriji. Tako postaja marketinški problem tudi sama tehnologija.

RAZISKAVA TRGA

Raziskava trga ni sama sebi namen, ampak je podlaga za oblikovanje naše marketinške strategije. Na osnovi teh informacij oblikujemo odločitev, kako biti prisoten ne tržišču, kaj prodajati, kako premagati konkurenco, kako oblikovati cene ... Ti dejavniki so zelo pomembni pri oblikovanju osnovne politike.

Ko je raziskava trga opravljena, se je potrebno odločiti, kako bomo prodajali.

Ugotovimo, kaj prodajajo naši tekmeci. Ali lahko mi naredimo bolje?	Vprašajmo prijatelje in družino.
RAZISKAVA TRGA	
Razpošljimo vprašalnike nekaterim morebitnim kupcem.	Pogovorimo se z morebitnimi kupci.

Konkurenca

Analiza konkurence

Zelo dobro je poznati tekmece. To so ljudje, ki ponujajo enake izdelke/storitve kot mi. Izvedeti moramo, v čem so prednosti in slabosti konkurenčnih proizvodov (vidik kvalitete, cene, način prodaje, tržni nastop ...). Ugotoviti moramo, kako se razvija njihovo poslovanje, kako reagirajo na spremembe tržišča, kakšna je njihova poslovna uspešnost, rentabilnost poslovanja. Pri tem moramo analizirati najuspešnejša konkurenčna podjetja, saj se od njih lahko veliko naučimo. Podjetnik mora biti v koraku s časom in če je le možno, se izogniti napakam, ki jih delajo drugi. Za svoj razvoj mora v največji meri izkoristiti izkušnje drugih.

Slika 250: Ponudba rezanega cvetja

Vprašanja za analizo konkurentov:

- Kdo še izdeluje izdelke/storitve, podobne vašim?
- Kakšne so cene izdelkov/storitev pri tekmecih?
- Kaj je na njihovem izdelku/storitvi dobrega?
- Zakaj je vaš izdelek/storitev boljši od njihovega?
- Česa se lahko naučite od tekmecev?
- Kako uporabiti pridobljene informacije?

Na osnovi informacij se oblikuje tržni splet, ki ga sestavljajo:

- izdelek/storitev,
- kraj nakupa,
- promocija,
- cena.

Po pregledu osnovnih tržnih zakonitosti moramo opremiti cvetličarno tako, da je kupcem prijazna in da lahko uspešno tržimo svoje storitve.

Ekonomska propaganda

KAJ JE V IMENU? Nekatera poslovna imena so namenoma narejena tako, da naredijo dober vtis.	NE POZABITE NA SLOGAN. Nekateri v oglasih oglašujejo duhovite slogane.
LOGOTIP – SLIKA BREZ BESED Nekateri uporabljajo posebno sliko na oglasih in drugih dokumentih.	VEDNO JE TREBA POUDARITI KAKOVOST. Uporabite lahko kakovosten papir, poslovne vizitke ...

Računanje storitev

Ko smo uspešno raziskali trg in ugotovili, kdo so naši kupci in kakšno konkurenco imamo, lahko začnemo s poslovanjem. Najprej smo z ustrezno propagando ciljne kupce privabili v lokal. Ko kupci želijo, da opravimo neko storitev, moramo to storitev znati tudi zaračunati.

Izračun prodajne cene izdelka in storitve

Naredili smo šopek, ki ga želimo zaračunati. Najprej moramo imeti izdelan cenik okrasnih rastlin in vseh ostalih osnovnih in dekorativnih materialov, ki smo jih uporabili. Običajno ima cvetje in zelenje tako visoko maržo, da je naša storitev že zajeta v ceni cvetja. Torej pri običajnem šopku dela in materiala ne zaračunavamo posebej. V primeru, da imamo naročen poročni šopek, pa moramo stranko seznaniti z našimi pogoji poslovanja. Torej, seznanimo jo s ceno naše delovne ure, saj poročni šopek izdelujemo dalj časa.

Izračun za običajen šopek

Cena šopka = cena uporabljenega cvetja in zelenja + cena osnovnega materiala + cena dekorativnega materiala.

Cena poročnega šopka = cena uporabljenega cvetja in zelenja + cena osnovnega materiala + cena dekorativnega materiala + cena našega dela.

Prej moramo že pri vseh cenah upoštevati še davek na dodano vrednost.

Če želimo uspešno poslovati, moramo poznati osnove podjetništva. Tako pojdi v knjižnico in si oglej revijo o podjetništvu.

Kaj je marketinški splet?

Zakaj je pri storitvi drugačen kot pri prodaji izdelka?

Kakšen je namen raziskave trga?

13.VIRI

- Brinkoff M., e tal. *Met raad en draad – leerlingbinder*. Den Haag: Ontwikkel centrum, 2002.
- Brinkoff M., e tal. *Ongebonden binden*. Den Haag: Ontwikkel centrum, 2002.
- Edwards S. *Kleurrijk, creatief en stijlvol Bloemschikken*. London: Salamander Books Limited, 1997.
- Jančič Z. *Marketing strategija menjave*. Ljubljana: Gospodarski vestnik in Studio Marketing, 1990.
- Kasuja M. *Uvod v ikebano*. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1971.
- Malcom Hillier , Dorling kindersley, *Blumenschmuck*. Flachsig: Gondrom Bindlach, 2005.
- McCarthy E.J. *Basic Marketing*. Minnesota: Richard. D. Irwin, 1978.
- Možina S. *Psihologija in sociologija trženja*. Maribor: Založba Obzorja Maribor, 1975.
- Newdick J., in Veevers Carter M. *De complete gids voor Bloemschikken*. Den Haag: Color Library books, 1994.
- Spours J. *Bloem schikken*, Den Haag: Veltman Uitgevers, 2001.
- Stuttgart U. *Der Florist, Gestaltungslehre und Arbeitstechniken*. Weinsburg: Wilhelm Rock, 1978.
- Šegula. S. *Osnove oblikovanja v cvetličarstvu*, Vrhnje: samozaložba, 2010.
- *Theory of Flower Arranging*. Aalsmeer: Wellantcollege International Aalsmeer, 2003.
- Uffelen A. *Creative bloemsierideeen, Schikkingen voor iedere gelegenheid en elk seizoen*. Antwerpen: Zomer & Keuning, 1987.

VIR SLIKE

- Lasten vir (številke slik in skic):5, 6, 9, 13, 15, 18, 19, 21, 24, 25, 28, 29, 30, 36, 27, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 59, 60, 62-149, 151-157, 159-250
- Shutterstock (številke slik):1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 20, 22, 23, 26, 27, 31, 32, 33, 34, 35, 39, 45, 46, 47, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 61, 150, 158
- Stephen Cambery (številke slik): 48, 49